

***Prognoza Oddziaływania na Środowisko
Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów
na lata 2026–2035***

Luty 2026

InicjatywaLokalna.pl sp. z o.o.
ul. Sienkiewicza 78, 25-501 Kielce
tel. 507 048 678; 041 343 01 24
e-mail: biuro@InicjatywaLokalna.pl
www.InicjatywaLokalna.pl

Autor	Data sporządzenia
mgr Paweł Walczyszyn	18.02.2026 r.

Spis treści

5	
1. 6	
6	
8	
9	
11	
13	
13	
14	
2.3 Powiązania Strategii z innymi dokumentami	15
3. Ocena stanu środowiska obszaru gminy Staszów objętego niniejszym opracowaniem	21
3.1 Analiza i ocena aktualnego stanu środowiska oraz problemy jego ochrony istotne z punktu widzenia realizacji Strategii z uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie	21
3.1.1 Lokalizacja obszaru	21
3.1.2 Powierzchnia ziemi	23
3.1.3 Klimat i powietrze atmosferyczne	24
3.1.4 Zagrożenia hałasem	28
3.1.5 Pole elektromagnetyczne	29
3.1.6 Warunki wodne	30
3.1.7 Zasoby naturalne	39
3.1.8 Gleby	41
3.1.9 Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	45
3.1.10 Krajobraz i zasoby przyrodnicze	47
3.1.11 Dobra materialne, zabytki	59
61	
63	
65	
70	
77	
95	
95	
100	
102	
103	
106	
109	
5.3.7 Dobra materialne, zabytki	111
5.3.8	111

124

125

133

135

136

142

142

Wykaz skrótów

GIOS	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPZ	Główny Punkt Zasilania
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	główny zbiornik wód podziemnych
IOŚ-PIB	Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy
IUNG	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
JCWP	jednolite części wód powierzchniowych
JCWPd	jednolite części wód podziemnych
OZE	Odnawialne Źródła Energii
OOŚ	Ocena oddziaływania na środowisko
PEM	poła elektromagnetyczne
PM	pył zawieszony
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
PM10	cząstki pyłu zawieszzonego o średnicy do 10 µm
PM2,5	cząstki pyłu zawieszzonego o średnicy do 2,5 µm
PPSS	Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy
Strategia	<i>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035</i>
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
RDOŚ	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
SOPO	System Osłony Przeciwsuwiskowej
SOR	<i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>

1. Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035*. Dokument ten został poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest podstawowym dokumentem merytorycznym sporządzanym dla potrzeb przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Celem przeprowadzenia oceny jest spełnienie wymogu prawnego oraz przeprowadzenie merytorycznej analizy takich zagadnień, jak m.in.:

- analiza zgodności ocenianego dokumentu z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym;
- identyfikacja stanu tych elementów środowiska, które mają związek z zastosowaniem ustaleń wynikających z ocenianego dokumentu;
- analiza środowiskowych skutków wdrożenia ustaleń ocenianego dokumentu;
- analiza rozsądnych rozwiązań alternatywnych;
- zaproponowanie działań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko;
- zaproponowanie sposobów monitorowania skutków stosowania ocenianego dokumentu pod kątem ochrony środowiska.

Dla określenia funkcji prognozy znamieny jest art. 8 dyrektywy 2001/42/WE, gdyż wskazuje on, że ustalenia tego dokumentu powinny być uwzględnione w czasie przygotowania planu lub programu oraz przed jego przyjęciem lub poddaniem procedurze ustawodawczej, a także w dokumencie podsumowującym przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. To oznacza, że w prognozie oddziaływania na środowisko muszą się znaleźć przede wszystkim te informacje, które mogą mieć wpływ na zapisy ocenianego dokumentu i na praktyczną realizację jego ustaleń – a zatem nie wszystkie, lecz tylko istotne, racjonalnie uzasadnione i mogące mieć realne przełożenie na treść dokumentu będącego przedmiotem Prognozy. Dyrektywa wymaga przedstawienia w prognozie informacji skupiających się na kwestiach związanych wyłącznie ze znaczącym wpływem na środowisko.

Należy podkreślić, że przedstawiona w niniejszej Prognozie ocena dokumentu strategicznego nie jest tożsama z udzieleniem choćby wstępnej zgody na realizację przedsięwzięć (m.in. inwestycji) i innych fizycznych ingerencji w środowisko.

1.1 Podstawa prawna

W myśl *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.) istnieje obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla m.in. skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowanych przez organy administracyjne. W tym celu organ opracowujący projekt dokumentu sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Niniejszy dokument (zwany dalej Prognozą) został przygotowany jako pierwszy element w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tego rodzaju dokumentów. Dokument ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń Strategii na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej Prognozie został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach i przedstawiony w piśmie z dnia 15 stycznia 2026 r., znak sprawy WOO-III.411.38.2025.MD oraz Świętokrzyskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym i przedstawiony w piśmie z dnia 9 stycznia 2026 r., znak sprawy NZ.90224.145.2025.

Zapisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko stanowią odzwierciedlenie wdrożenia do polskich regulacji prawnych ustaleń podjętych na poziomie międzynarodowym w dyrektywach Wspólnot Europejskich:

- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne* (Dz. U. UE L 26 z 28.12.2012);
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001);
- *Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory* (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992);
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG* (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003);
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE* (Dz. U. UE L 156 z 25.06.2003);
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola (przekształcenie) – tekst mający znaczenie dla EOG* (Dz. U. L 334 z 24 listopada 2010 r.).

Poza ww. aktami prawnymi, postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko regulują również obowiązujące ustawy i rozporządzenia prawa polskiego, w tym przede wszystkim:

- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.* (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 ze zm.);
- *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.);

- *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 ze zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112);*
- *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r. poz. 845);*
- *Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187);*
- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 ze zm.);*
- *Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960 ze zm.);*
- *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 r. poz. 418 ze zm.);*
- *Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.);*
- *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.);*
- *Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691).*

1.2 Cele sporządzania opracowania

Wprowadzenie w życie działań ujętych w dokumencie Strategii może powodować oddziaływanie na środowisko. Niniejsza Prognoza ma zdiagnozować możliwe szkody dla środowiska, jakie mogą mieć miejsce na skutek realizacji przedsięwzięć, dla których Strategia wyznacza ramy i kierunki rozwoju, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w dokumencie rozwiązaniami o charakterze planistycznym i organizacyjnym, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, oraz aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Ze względu na brak możliwości przeanalizowania na tym etapie wszystkich działań w zakresie rozwiązań technicznych, etap dokładnej identyfikacji zagrożeń związanych z realizacją zadań powinien zostać przeprowadzony na szczeblu uzyskiwania potrzebnych decyzji, a więc na szczeblu lokalnym, zatem określenie dokładnej skali oddziaływania poszczególnych inwestycji nie jest przedmiotem niniejszej Prognozy. Sporządzony dokument sygnalizuje ewentualne potencjalne zagrożenie środowiska.

Dokument ten umożliwia wskazanie na wczesnym etapie potencjalnych kolizji z obszarami przyrodniczymi, kulturowymi oraz ewentualnych konfliktów społecznych. Ponadto jednym z głównych celów tego opracowania jest przedstawienie rozwiązań dążących do minimalizacji negatywnych oddziaływań, mogących być rezultatem realizacji

projektowanego dokumentu, jak również ocena potencjalnych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji zadań zawartych w Strategii. Prognoza ma za zadanie dostarczyć informacje zainteresowanym mieszkańcom w procesie konsultacji społecznych, a także organom Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kielcach – celem jej zaopiniowania.

Prognoza zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko. Podczas jej opracowywania starano się zidentyfikować i ocenić bezpośrednie, pośrednie oraz skumulowane oddziaływanie na wszelkie komponenty środowiska związane z ustaleniami Strategii. Ponadto przeanalizowano zgodność danego dokumentu z celami środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

1.3 Zakres prognozy wymagany prawem i trybem postępowania

Zgodnie z wytycznymi art. 51 ust. 2 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* niniejsza Prognoza powinna:

- 1) zawierać:
 - a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
 - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
 - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
 - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
 - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
 - f) oświadczenie autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy;
 - g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.
- 2) określać, analizować i oceniać:
 - a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
 - b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
 - c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
 - d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
 - e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i

chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

3) przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu, a także cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Natomiast szczegółowy zakres i stopień szczegółowości niniejszego dokumentu, w myśl art. 53 ww. ustawy, został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach (pismo z dnia 15 stycznia 2026 r., znak sprawy WOO-III.411.38.2025.MD) oraz Świętokrzyskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo z dnia 9 stycznia 2026 r., znak sprawy NZ.90224.145.2025).

Informacje zawarte w niniejszej Prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. Również stopień jej szczegółowości został dostosowany do szczegółowości założeń projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035*.

Oznacza to, że przeprowadzone analizy opierają się przede wszystkim na opisowej i jakościowej identyfikacji kluczowych oddziaływań, jakie mogą wystąpić w związku z praktycznym stosowaniem ustaleń dokumentu. Szczegółowa analiza konkretnych działań i przedsięwzięć może być przeprowadzona jedynie na etapie postępowań administracyjnych (np. na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzji udzielającej pozwolenia na budowę) oraz przy dokonywaniu zgłoszeń budowlanych.

Projekty strategiczne wynikające ze Strategii przeanalizowano w szczególny sposób pod kątem wpływu i oddziaływania na poszczególne „ustawowe” elementy środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy. Dokonano analizy prawdopodobieństwa występowania oddziaływań na środowisko, czasu trwania, zasięgu, częstotliwości, odwracalności, a także prawdopodobieństwa występowania oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska. Oceniono stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć, a także powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach. Dokonano analizy przydatności w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska. Oceniono powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska. Każde z zadań oceniane było pod kątem występowania oddziaływań bezpośrednich, np. wynikających z charakteru prac inwestycyjnych, jak również oddziaływań pośrednich – długoterminowych, wynikających z charakteru danego przedsięwzięcia.

W przedmiotowej Prognozie uwzględniono informacje zawarte w prognozach sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów, powiązanych z projektem poddawany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.4 Zastosowana metodyka

Niniejszą Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Analizie poddano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju, a także oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska. Analizowano również środowiskowe uwarunkowania etapu realizacji projektów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Prognoza ma charakter ogólny, ponieważ odnosi się do oceny wpływu projektów strategicznych zaproponowanych do realizacji w ramach Strategii. Większość z nich jest na etapie koncepcyjnym. Projekty te odnoszą się do kwestii społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Mają charakter zintegrowany i przekrojowy, są komplementarne i jednocześnie odnoszą się do największych potrzeb oraz potencjałów rozwojowych gminy, a ich realizacja spowoduje osiągnięcie efektu synergii w oddziaływaniu na rozwój tego obszaru. Zastosowano głównie metody, które są typowe dla strategicznych ocen oddziaływania na środowisko:

- **Opisowe** – metoda ta dotyczy charakterystyki i oceny istniejącego stanu poszczególnych elementów środowiska dokonanych na podstawie danych przedstawionych w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Staszowskiego na lata 2021–2025 z perspektywą do roku 2030*, uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Staszowie, a także z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach prowadzącego wojewódzki monitoring środowiska.

- **Oceny analiz jakościowych** – metoda ta dotyczy identyfikacji i oceny analiz jakościowych oraz środowiskowych uzyskanych z jednostki samorządu terytorialnego gminy Staszów oraz z wojewódzkiego monitoringu środowiska prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach.
- **Macierzowe** – metoda ta przedstawiona została w postaci tabeli, która jest wykresem siatki. W wierszach wpisano zaplanowane w ramach Strategii projekty strategiczne z podziałem na poszczególne zadania, a w kolumnach – poszczególne elementy opisujące środowisko. Pod uwagę wzięto następujące komponenty środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Biorąc pod uwagę oceny skutków środowiskowych wdrażania zadań Strategii, zakwalifikowano poszczególne cele projektów do pozytywnych, negatywnych bądź neutralnych w zakresie analizowanego zagadnienia w stosunku do poszczególnych aspektów środowiskowych.
- **Wartościowania** – metoda ta dotyczy oceny i wartościowania skutków przewidzianych zmian w środowisku podczas wdrażania projektów i wpływu poszczególnych celów projektów na komponenty środowiska.

Przy sporządzaniu Prognozy wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące rozpatrywanego obszaru. Ponadto analizie poddano środowiskowe uwarunkowania etapu realizacji projektów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska.

2. Charakterystyka ocenianego dokumentu

2.1 Informacje podstawowe

Realizacja *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* (Strategia) stanowi odpowiedź samorządu gminnego na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą, wymagającą nowego spojrzenia na posiadane aspiracje, zasoby i perspektywy rozwoju gminy. Jej celem jest kierunkowanie polityki rozwoju gminy.

W Strategii zaprezentowana została wizja, misja oraz cele strategiczne i operacyjne, przewidziane do realizacji we wskazanym okresie jej obowiązywania, wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia. Określono również kierunki działań, które będą służyć realizacji założonych celów, a po przeprowadzeniu hierarchizacji planowanych przedsięwzięć wskazano konkretne i uszczegółowione projekty strategiczne, najważniejsze i najpilniejsze do realizacji na obszarze gminy we wskazanym okresie – przedstawiono dla nich ramy finansowe oraz plan finansowania. Proces tworzenia Strategii umożliwił partycypację mieszkańców i innych interesariuszy w „grze o rozwój”, już od etapu analiz i diagnozy stanu sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy. Strategia zawiera również obligatoryjne elementy, zdefiniowane nowelizacją przepisów (model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie, obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz fakultatywnie obszary strategicznej interwencji dla gminy).

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, sformułowano wizję, misję, trzy cele strategiczne i dla każdego z nich po dwa cele operacyjne. Wyznaczone cele mają wymiar społeczny, gospodarczy oraz przestrzenno-środowiskowy. Cele opisują przejście od sytuacji zastanej, wyjściowej (zdiagnozowanej) do sytuacji pożądanej, a więc określają one stan docelowy powstały w wyniku wdrożenia strategii rozwoju. Jednocześnie cele realizują wizję rozwoju. Cele strategiczne mają charakter długofalowy, wskazują generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji i odpowiadają na pytanie: „co chcemy osiągnąć?”. Cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego, określają narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych. Tym samym odpowiadają na pytanie: „jak to chcemy osiągnąć?”.

Do każdego z celów operacyjnych przypisano kierunki działań, które oznaczają kierunki koncentracji wspólnych wysiłków podejmowanych przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Odpowiadają na pytanie: „co jest do zrobienia?”.

Następnie stworzono projekty strategiczne, które dzięki zintegrowanemu charakterowi i kompleksowemu podejściu stanowią wiązkę konkretnych projektów najistotniejszych dla rozwoju gminy i realizujących kierunki działań. Kierunki działań wraz z konkretnymi projektami służą realizacji założonych celów i są podstawą wdrażania Strategii. Realizacja kierunków działań zapewni osiągnięcie celów niższego rzędu – celów operacyjnych, co z kolei powinno przyczynić się do osiągania celów wyższego rzędu, czyli celów strategicznych. Kierunki działań planowane w ramach poszczególnych celów wzajemnie się przenikają i uzupełniają, dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie efektu synergii.

2.2 Główne cele i założenia Strategii

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035 określa główne cele i kierunki polityki rozwoju obszaru, oczekiwane rezultaty planowanych działań, model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

W projekcie Strategii, w wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, sformułowano Wizję 2035, misję i 3 cele strategiczne, wokół których skoncentrowane zostały cele operacyjne, a następnie kierunki działań.

WIZJA

***Dziedzictwo kulturowe i naturalne Staszowa
rozpoznawalnym i atrakcyjnym zasobem współtworzącym
ponadlokalny ośrodek wzrostu, wspierający przedsiębiorczość,
aktywność społeczną i samorozwój mieszkańców gminy.***

MISJA

***Podnoszenie jakości życia mieszkańców, atrakcyjności osiedleńczej
i inwestycyjnej miasta i gminy Staszów.***

W ramach Strategii określono 7 projektów strategicznych, a więc takich, które w pierwszej kolejności powinny być zrealizowane, gdyż są priorytetowe i ich efekty bezpośrednio przełożą się na założone cele. Projekty te mają charakter zintegrowany – dotyczą wielu sfer i różnych interesariuszy, zarówno w grupie realizatorów, jak i w grupie docelowej. Projekty przyczynią się do rozwiązania kluczowych problemów, zniwelują bariery rozwojowe i wzmocnią lokalny potencjał rozwoju.

Projekty strategiczne mają zarówno charakter inwestycyjny, jak i nieinwestycyjny. Odnoszą się do kwestii społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Mają charakter zintegrowany i przekrojowy, są komplementarne i jednocześnie odnoszą się do największych potrzeb oraz potencjałów rozwojowych gminy, a ich realizacja spowoduje osiągnięcie efektu synergii w oddziaływaniu na rozwój tego obszaru.

Projekty strategiczne do realizacji w ramach *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035*:

1. Przestrzeń miejska i kultura.
2. Transport i mobilność.
3. Infrastruktura komunalna i środowiskowa.
4. Edukacja, opieka i społeczeństwo.
5. Gospodarka i cyfryzacja.
6. Społeczność, mieszkalnictwo i bezpieczeństwo.
7. Uzdrowisko.

Z uwagi na rodzaj, a także skalę planowanych działań ujętych projekcie Strategii, nie przewiduje się wystąpienia zagrożeń dla środowiska naturalnego oraz zdrowia i życia ludzi. Wszystkie działania realizowane będą w granicach administracyjnych gminy Staszów. Inwestycje/działania zaplanowane w projekcie Strategii realizowane będą głównie w obszarach zmienionych antropogenicznie, zurbanizowanych, przekształconych w wyniku działalności człowieka. Nie przewiduje się realizacji inwestycji oraz lokalizowania placów budowy na obszarach chronionych. Realizacja zaplanowanych inwestycji/działania przyniesie korzyści zarówno dla środowiska, a także wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców gminy. W związku z powyższym uznaje się, iż treść projektu Strategii pozwala rozstrzygnąć, które z przedsięwzięć należy do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Projekt Strategii zawiera opis wdrażania i monitoringu Strategii. W dokumencie wskazano, że monitoring realizacji Strategii prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników produktu i rezultatu mających swoje źródło w efektach poszczególnych projektów i zadań, uwzględnionych w planie operacyjnym Strategii. Monitorowanie przebiegu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym obszaru będzie procesem ciągłym. Sporządzany raport powinien wskazywać na zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwoju oraz umożliwiać dokonania oceny stopnia realizacji zapisanych celów, które mierzone będą za pomocą trzyletnich zmian wskaźników.

Analizowany dokument Strategii zawiera wskaźniki mierzalności rozwoju oraz wskaźniki produktu i rezultatu, które powinny być osiągnięte na koniec realizacji Strategii – wszystkie będą przedmiotem monitoringu.

2.3 Powiązania Strategii z innymi dokumentami

Strategia rozwoju odnosząc się w swych założeniach (celu głównym, celach strategicznych, celach operacyjnych i kierunkach działań) do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze gminy, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju jednostki), a także dokumentów wyższego szczebla, regulujących działania w przedmiotowym obszarze. W związku z tym komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji Strategii. Zestawienie tych dokumentów wraz z nawiązaniem do ich założeń przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Wykaz powiązań celów Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie Strategii do zapisów dokumentu strategicznego i/lub planistycznego ¹
POZIOM MIĘDZYNARODOWY I KRAJOWY		
1.	Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021–2027 w Polsce	Dokument ten zawiera 6 celów, są to: – Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej; – Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa; – Lepiej połączona Europa; – Europa o silniejszym wymiarze społecznym; – Europa bliżej obywateli; – Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.

¹ Zapis założeń dokumentów przytoczono w niezmiennionej formie.

		Założenia <i>Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035</i> wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w każdy z powyższych wskazanych celów. Szczególna spójność zauważalna jest dla celu <i>Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa</i> z założeniami w Strategii: cele operacyjne 3.1. <i>Poprawić jakość środowiska naturalnego</i> oraz 3.2. <i>Utworzyć atrakcyjne warunki zamieszkania</i> . Równie komplementarnym i spójnym z założeniami Strategii celem Umowy Partnerstwa jest cel <i>Europa bliżej obywateli</i> , szczególnie z celem operacyjnym 2.1. <i>Zbudować silną wspólnotę lokalną</i> .
2.	<i>Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju</i>	Cele Agendy, z którymi spójność wykazuje <i>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035</i> , to: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt poprzez cele operacyjne Strategii: 2.1. Zbudować silną wspólnotę lokalną, 3.1. Poprawić jakość środowiska naturalnego;</i> – <i>Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie poprzez cele operacyjne Strategii: 1.1. Wzmocnić aktywność zawodową, 1.2. Wsparcie przedsiębiorczość;</i> – <i>Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi poprzez cel operacyjny Strategii: 3.1. Poprawić jakość środowiska naturalnego;</i> – <i>Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi poprzez cele operacyjne Strategii: 1.1. Wzmocnić aktywność zawodową, 1.2. Wsparcie przedsiębiorczość;</i> – <i>Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom poprzez cele operacyjne Strategii: 3.1. Poprawić jakość środowiska naturalnego, 3.2. Utworzyć atrakcyjne warunki zamieszkania;</i> – <i>Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej poprzez cele operacyjne Strategii: 3.1. Poprawić jakość środowiska naturalnego, 3.2. Utworzyć atrakcyjne warunki zamieszkania.</i>
3.	<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)</i>	W zakresie komplementarności z merytorycznymi celami KSRR, <i>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035</i> wykazuje najsilniejszą komplementarność z celami szczegółowymi: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Celu 1., tj. cel 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz cel 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów;</i> – <i>Celu 2., tj. cel 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz cel 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym;</i> – <i>Celu 3., tj. cel 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem oraz cel 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.</i>
4.	<i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR)</i>	Poniżej przedstawiono najważniejsze założenia dokumentu, w które bezpośrednio lub pośrednio wpisują się założenia niniejszej Strategii: <i>Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.</i> <i>Obszar: Przemiany strukturalne sektora. Nowe formy działania i współpracy. Nowoczesne instrumenty wsparcia.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Małe i średnie przedsiębiorstwa.</i> W kontekście powyższego należy zwrócić szczególną uwagę na spójność z celem strategicznym 1. <i>Zwiększyć liczbę przedsiębiorstw – cele operacyjne 1.1. Wzmocnić aktywność zawodową oraz 1.2. Wsparcie przedsiębiorczość.</i> <i>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.</i> <i>Obszar: Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Spójność społeczna.</i> <i>Obszar: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe. Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Rozwój zrównoważony terytorialnie.</i> W kontekście powyższego należy zwrócić szczególną uwagę na spójność z celem strategicznym 2. <i>Podnieść poziom kapitału społecznego i ludzkiego – cel operacyjny: 2.1. Zbudować silną wspólnotę lokalną.</i> <i>Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu.</i> <i>Obszar: Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce.</i> <i>Obszar: Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców.</i> <i>Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem.</i> <i>Obszar: Cyfrowe państwo usługowe.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: E-państwo.</i> <i>Obszar: Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Efektywność wykorzystania środków UE.</i> W kontekście powyższego należy zwrócić szczególną uwagę na spójność z celem strategicznym 1. <i>Zwiększyć liczbę przedsiębiorstw – cele operacyjne 1.1. Wzmocnić aktywność zawodową oraz 1.2. Wsparcie przedsiębiorczość.</i>
5.	<i>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia</i>	Cele szczegółowe PEP2030, z którymi są spójne założenia Strategii, a w szczególności cel operacyjny 3.1. <i>Poprawić jakość środowiska naturalnego:</i> <i>Cel I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;</i>

	rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030)	<p><i>Cel II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;</i> <i>Cel III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.</i></p>
6.	Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030	<p>Cele i kierunki działań <i>Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</i>, z którymi <i>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035</i> jest najmocniej powiązana, to: <i>Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:</i> <i>1.1.1. Wzmocnienie i upowszechnienie mechanizmów dialogu i współpracy,</i> <i>1.1.2. Wspieranie rozwoju partnerstwa i innych form współpracy w obszarze realizacji zadań publicznych,</i> <i>1.1.3. Doskonalenie rozwiązań instytucjonalno-prawnych umożliwiających rozwój sektora obywatelskiego,</i> <i>1.2.4. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej,</i> <i>1.2.5. Przeciwdziałanie wykluczeniu przez edukację włączającą.</i> Z powyższym celem spójność wykazuje cel operacyjny przedmiotowego dokumentu: 2.1 <i>Zbudować silną wspólnotę lokalną.</i> <i>Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości postaw obywatelskich:</i> <i>2.1. Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,</i> <i>2.4. Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę.</i> Z powyższym celem spójność wykazuje cel operacyjny przedmiotowego dokumentu: 2.2. <i>Utworzyć atrakcyjną ofertę zagospodarowania czasu wolnego.</i></p>
7.	Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	<p>Cele i kierunki interwencji, w które bezpośrednio wpisują się założenia <i>Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035</i>: <i>Cel szczegółowy II Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska:</i> <ul style="list-style-type: none"> – Kierunek interwencji II.1 <i>Rozwój liniowej infrastruktury technicznej;</i> – Kierunek interwencji II.2 <i>Dostępność wysokiej jakości usług publicznych;</i> – Kierunek interwencji II.3 <i>Rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast;</i> – Kierunek interwencji II.4 <i>Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska;</i> – Kierunek interwencji II.5 <i>Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.</i> <i>Cel szczegółowy III Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa:</i> <ul style="list-style-type: none"> – Kierunek interwencji III.1. <i>Odpowiedź na zmiany demograficzne i ich następstwa;</i> – Kierunek interwencji III.2. <i>Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy;</i> – Kierunek interwencji III.3. <i>Wzrost umiejętności i kompetencji mieszkańców wsi;</i> – Kierunek interwencji III.4. <i>Budowa i rozwój zdolności do współpracy w wymiarze społecznym i terytorialnym;</i> – Kierunek interwencji III.5 <i>Rozwój ekonomii i solidarności społecznej na obszarach wiejskich.</i> Z powyższymi celami i kierunkami spójność wykazują wszystkie trzy cele strategiczne przedmiotowego dokumentu.</p>
POZIOM REGIONALNY		
8.	Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+	<p>W <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> wskazano 4 cele szczegółowe, w których zawarto cele operacyjne i kierunki działań. Te, w które bezpośrednio wpisują się założenia <i>Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035</i>, to: <i>Cel strategiczny 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie:</i> <i>Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki,</i> <i>Cel operacyjny 1.2. Kompetentne kadry dla gospodarki regionu,</i> <i>Cel operacyjny 1.3. Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu.</i> <i>Cel strategiczny 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region:</i> <i>Cel operacyjny 2.1. Poprawa jakości przestrzeni i ochrona środowiska przyrodniczego,</i> <i>Cel operacyjny 2.2. Adaptacja do zmian klimatu i zwalczania skutków zagrożeń naturalnych,</i> <i>Cel operacyjny 2.3. Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna.</i> <i>Cel strategiczny 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi:</i> <i>Cel operacyjny 3.1. Silny kapitał społeczny w regionie,</i> <i>Cel operacyjny 3.2. Powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym,</i> <i>Cel operacyjny 3.3. Wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu.</i> <i>Cel strategiczny 4. Horyzontalny – sprawne zarządzanie regionem:</i> <i>Cel operacyjny 4.1. Rozwój systemu zarządzania strategicznego rozwojem,</i> <i>Cel operacyjny 4.2. Budowa rozpoznawalnej marki regionu świętokrzyskiego,</i> <i>Cel operacyjny 4.3. Wzmacnianie partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju województwa.</i> Wszystkie założenia <i>Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035</i>, w tym kierunki działań i projekty strategiczne, wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w powyższe cele i kierunki działań. Należy zwrócić uwagę, że w <i>Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+</i> gmina Staszów została zaliczona do OSI Miejskie obszary funkcjonalne (MOF) miast średnich, tj. MOF Staszowa. Gminę Staszów zakwalifikowano także do innego OSI regionalnego – OSI Dolina Wisły. Gminy tego OSI łączy położenie w dolinie Wisły oraz jej dopływy.</p>
9.	Regionalny Plan Transportowy Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021–2030 ²	<p>Plan ten jest dokumentem, który umożliwia podejmowanie decyzji w zakresie rozwoju regionalnego systemu transportowego w województwie świętokrzyskim. Plan został opracowany przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego na podstawie obowiązujących przepisów. Treści zawarte w omawianym dokumencie powinny zostać uwzględnione w Planach starostów powiatowych, którzy są organizatorami publicznego transportu zbiorowego w powiatowych przewozach pasażerskich, a także w Planach transportowych realizowanych przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, dotyczących linii komunikacyjnych, gdzie planuje się wykonywanie przewozów o charakterze użyteczności publicznej.</p>

		<p>W dokumencie przedstawiona jest ocena funkcjonowania systemu publicznego transportu zbiorowego, której zadaniem jest pozyskanie informacji umożliwiających planowanie, organizowanie oraz zarządzanie zrównoważonym publicznym transportem zbiorowym.</p> <p>Plan obejmuje zarówno podmioty mające wpływ na powodzenie jego realizacji, jak i podmioty, które oddziałują na jego postanowienia. Są to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pasażerowie – podstawowa grupa mająca wpływ na realizację potrzeb, której ukierunkowane jest funkcjonowanie wojewódzkich przewozów pasażerskich w transporcie publicznym; • przedsiębiorcy, dla których dokument jest istotną informacją na temat planów dalszego funkcjonowania oferty kształtowanej przez Marszałka Województwa, zasad jej finansowania, zasad organizacji segmentu rynku przewozów pasażerskich oraz pożądanym standardów usług przewozowych; • pozostali organizatorzy, którzy z uwagi na hierarchiczny układ systemu planowania publicznego transportu zbiorowego bezpośrednio lub pośrednio uwzględniają w swoich Planach dokument wydany przez Marszałka Województwa; • zarządcy infrastruktury drogowej i kolejowej, dla których zawarte w Planie prognozy potrzeb przewozowych oraz zasady finansowania są ważne, szczególnie w aspekcie planowania działań inwestycyjnych i remontowych, przede wszystkim zaś są wskazaniem dla realizacji procesu udostępniania tej infrastruktury; • podmioty zarządzające infrastrukturą przeznaczoną do obsługi transportu publicznego; • podmioty gospodarcze, które tworzą tzw. zaplecze techniczne, w tym producentów pojazdów, a także innych urządzeń i usług wykorzystywanych w transporcie publicznym, wykonawców robót remontowych i inwestycyjnych. <p>Cel strategiczny w Strategii, który najmocniej koreluje z zapisami <i>Regionalnego Planu Transportowego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021–2030</i>, to: 3. <i>Zbudować wysokiej jakości funkcjonalną przestrzeń publiczną.</i></p>
POZIOM PONADLOKALNY I LOKALNY		
10.	<p><i>Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030³</i></p>	<p>Wizja: <i>Miejski Obszar Funkcjonalny Staszowa innowacyjnym i konkurencyjnym ośrodkiem gospodarczym, zapewniającym wysoką jakość życia mieszkańców.</i></p> <p>Misja: <i>Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i aktywności społecznej.</i></p> <p>W Strategii MOF Staszowa wskazane zostały dwa cele strategiczne, dla każdego z nich po dwa cele szczegółowe, z kolei dla nich po dwa działania priorytetowe (łącznie 8 działań priorytetowych), w ramach których zdefiniowane zostały kluczowe do realizacji zadania.</p> <p>W Strategii MOF Staszowa określono 4 cele szczegółowe:</p> <p><i>Stworzenie atrakcyjnych warunków inwestowania,</i> <i>System wsparcia aktywności społecznej,</i> <i>Stworzenie atrakcyjnych warunków mieszkaniowych,</i> <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych.</i></p> <p>Założenia Strategii MOF Staszowa wpisują się w tę wizję oraz we wszystkie wskazane powyżej cele, przy czym najbardziej spójne z sobą są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cel szczegółowy Strategii MOF Staszowa: <i>Stworzenie atrakcyjnych warunków inwestowania</i> jest spójny z celem operacyjnym Strategii: 1.2. <i>Wesprzeć przedsiębiorczość.</i> • cel szczegółowy Strategii MOF Staszowa: <i>System wsparcia aktywności społecznej</i> jest spójny z celem operacyjnym Strategii: 2.1. <i>Zbudować silną wspólnotę lokalną;</i> • cel szczegółowy Strategii MOF Staszowa: <i>Stworzenie atrakcyjnych warunków mieszkaniowych</i> jest spójny z celem operacyjnym Strategii: 3.2. <i>Utworzyć atrakcyjne warunki zamieszkania;</i> • cel szczegółowy Strategii MOF Staszowa: <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych</i> jest spójny z celem operacyjnym Strategii: 2.2. <i>Utworzyć atrakcyjną ofertę zagospodarowania czasu wolnego.</i> <p>W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, w Strategii MOF Staszowa sformułowano wizję, misję, dwa cele strategiczne i dla każdego z nich dwa cele szczegółowe. Do celów strategicznych zostały przyporządkowane działania priorytetowe wyznaczające obszary, w ramach których będą realizowane zadania. W ramach Strategii wyznaczono 3 projekty strategiczne, które są priorytetowe i planowane do realizacji w pierwszej kolejności. Natomiast pozostałe 5 projektów są projektami komplementarnymi, realizującymi cele i założenia wskazane w dokumencie. Projekty te przyczynią się do rozwiązania kluczowych problemów, zmniejszą bariery rozwojowe i wzmocnią lokalny potencjał. Projekty strategiczne mają zarówno charakter inwestycyjny, jak i nieinwestycyjny. Odnoszą się do kwestii społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Projekty planowane do realizacji w ramach przedmiotowego dokumentu są komplementarne do projektów przedstawionych w Strategii Rozwoju MOF Staszowa.</p>
11.	<p><i>Lokalna Grupa Działania „Białe Ługi” Lokalna Strategia Rozwoju</i></p>	<p>LSR jest dokumentem strategicznym określającym kierunki rozwoju obszaru LGD, który obejmuje gminy miejsko-wiejskie: Staszów, Chmielnik, Daleszyce, Pierzchnica i Szydłów oraz gminy wiejskie: Bogoria i Raków. LSR zakłada działania wspierające rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, wzmocnienie rozwoju społecznego oraz stworzenie przyjaznych przestrzeni do wspólnej integracji. W dokumencie określono cele, których realizacja przyczyni się do równego rozwoju gmin:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Cel 1. Poprawa jakości życia mieszkańców;</i> – <i>Cel 2. Wykorzystanie lokalnych zasobów turystycznych i kulturowych;</i> – <i>Cel 3. Inteligentne społeczeństwo.</i> <p>W cele te wpisują się założenia przedmiotowej Strategii, w szczególności w zakresie wspierania edukacji i wzmocnienia kompetencji mieszkańców oraz rozwój infrastruktury publicznej.</p>

3 Załącznik do Uchwały NR CV/780/2023 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 14 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia Strategii dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030.

12.	Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla MOF Staszowa na lata 2022–2030	Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla MOF Staszowa na lata 2022–2030 skupia się na potrzebach mieszkańców całego MOF, nie tylko w zakresie infrastruktury transportowej, ale także w zakresie jakości życia, bezpieczeństwa oraz dostępności komunikacyjnej miejsc pracy, nauki, usług i wypoczynku. Plan określa 5 celów strategicznych: <i>Rozwój innowacyjnego transportu publicznego, Wzrost udziału rowerów w ruchu drogowym, Rozbudowa infrastruktury pieszej, Funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni miejskiej i gminnej, Wzrost udziału kolei w transporcie towarów i osób.</i> Dla celów strategicznych zostały określone zadania. Te, w które bezpośrednio wpisują się założenia <i>Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035</i> , to: <i>Budowa bezpiecznych ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą; Budowa i modernizacja ciągów pieszych; Wymiana oświetlenia na energooszczędne.</i>
-----	--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ww. dokumentów strategicznych i planistycznych

Projekt Strategii uwzględnia zagadnienia dotyczące ochrony środowiska, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatu. Dokument jest zgodny z polityką wpisaną do *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego* oraz do innych strategii wojewódzkich. Nie zidentyfikowano kolizji pomiędzy strategicznymi ustaleniami polityk środowiskowych a treścią projektu Strategii, ponieważ projekt ocenianego dokumentu:

- uwzględnia istniejące uwarunkowania środowiskowe;
- uwzględnia strategiczne cele w zakresie ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu;
- zawiera warunki sprzyjające należytemu utrzymaniu i kształtowaniu zieleni (poprzez zapisy dotyczące powierzchni biologicznie czynnych);
- zawiera ustalenia dotyczące infrastrukturalnego i przestrzennego zabezpieczenia newralgicznych aspektów ochrony środowiska.

Przy ocenie projektu Strategii pod kątem zgodności z polityką ochrony środowiska należy pamiętać, że jego ustalenia będą wdrażane równolegle ze stosowaniem innych przepisów oraz ustaleń dokumentów strategicznych. Aby pozytywna ocena pozostała aktualna na etapie praktycznego wdrażania Strategii, niezbędny jest wysoki poziom dbałości o ochronę środowiska na etapie prowadzonych postępowań administracyjnych.

W ramach prac nad niniejszą Prognozą uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych przyjętych dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Dokonano analizy prognoz dla innych programów i strategii powiązanych z ocenianym dokumentem, m.in.:

- *Prognozy Oddziaływania na Środowisko dla Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;*
- *Prognozy Oddziaływania na Środowisko dla projektu aktualizacji planu gospodarowania wodami oraz dla projektu planu zarządzania ryzykiem powodziowym;*
- *Prognozy Oddziaływania na Środowisko projektu wojewódzkiego programu ochrony środowiska, wojewódzkiego planu zagospodarowania przestrzennego oraz Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+;*
- *Prognozy Oddziaływania na Środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Staszowskiego na lata 2021–2025 z perspektywą do roku 2030;*
- *Prognozy Oddziaływania na Środowisko Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Staszowa na lata 2022–2030;*

- *Prognozy Oddziaływania na Środowisko Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla MOF Staszowa na lata 2022–2030;*
- *Projektu Prognozy oddziaływania na środowisko Miejskiego planu adaptacji do zmian klimatu miasta Staszowa;*
- *Prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staszów.*

Wyżej wymienione prognozy nie określają wytycznych dla innych dokumentów strategicznych oraz konkretnych wskazówek co do monitorowania oddziaływania wpływu strategicznych ustaleń projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* na środowisko. Natomiast wnioski wyrażone w powyższych dokumentach wskazały, że oceniane dokumenty odzwierciedlają zapisy krajowych i unijnych aktów prawnych, umów międzynarodowych oraz dokumentów strategicznych odnoszących się do ochrony środowiska. Wykazano w nich także, że cele przyjęte w programach i strategiach w większości pozytywnie lub obojętnie oddziałują na poszczególne komponenty środowiska. Analizowany projekt *Strategii* jest zgodny z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, zatem można postawić wniosek, że również ustalenia prognoz oddziaływania na środowisko będą do siebie zbliżone.

Część projektów strategicznych wskazanych w *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* może być realizowana na terenach, na których obowiązują ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W dokumentach tych mogą być wyznaczone tereny zezwalające na realizację przedsięwzięć wpisujących się w ustalenia projektu *Strategii*. Dokumenty te co do zasady poddawane są strategicznym ocenom oddziaływania na środowisko. Przegląd dokumentacji tych ocen pozwala na stwierdzenie, że w ramach *Prognozy* wskazano na dopuszczalność wprowadzenia ustaleń wynikających z ocenianych dokumentów.

3. Ocena stanu środowiska obszaru gminy Staszów objętego niniejszym opracowaniem

3.1 Analiza i ocena aktualnego stanu środowiska oraz problemy jego ochrony istotne z punktu widzenia realizacji Strategii z uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie

W poniższym podrozdziale scharakteryzowano poszczególne komponenty odnoszące się do aktualnej sytuacji i stanu środowiska w gminie Staszów. Podczas oceny szczególnie uwzględniono obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko.

3.1.1 Lokalizacja obszaru

Gmina Staszów leży na Wyżynie Kielecko-Sandomierskiej, nad rzeką Czarną Staszowską, w południowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie staszowskim, na pograniczu Gór Świętokrzyskich, Sandomierszczyzny i Ponidzia – jest gminą miejsko-wiejską (mapa 1).

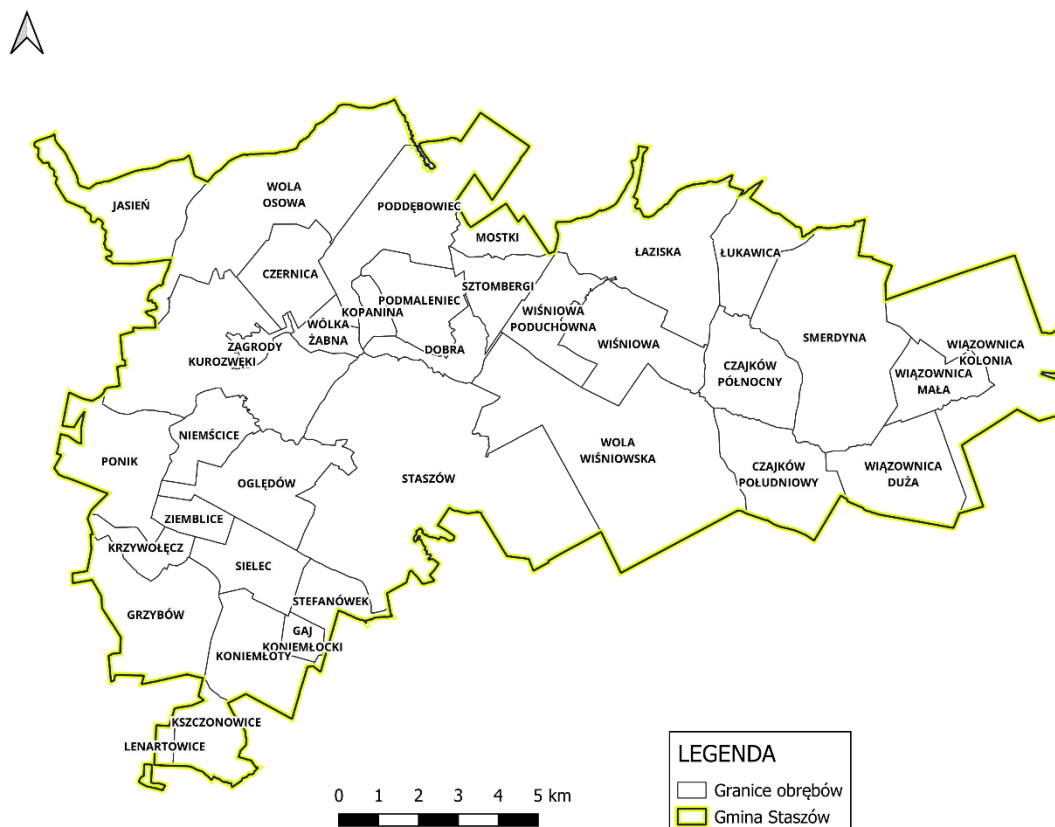
Mapa 1. Położenie gminy Staszów na tle Polski, województwa świętokrzyskiego i powiatu staszowskiego

Źródło: Opracowanie własne

Gmina Staszów sąsiaduje: od północy z gminą Bogoria (powiat staszowski) i gminą Raków (powiat kielecki), od zachodu z gminą Szydłów (powiat staszowski) i gminą Tuczepy (powiat buski), od południa z gminą Rytwiany (powiat staszowski), natomiast od wschodu z gminą Osiek (powiat staszowski) i gminą Klimontów (powiat sandomierski).

Mapa 2. Podział gminy Staszów na jednostki strukturalne

Źródło: Opracowanie własne

Gmina stanowi dobry punkt komunikacyjny. Przez Staszów przebiegają trzy drogi wojewódzkie: 764 (Kielce – Staszów – Tuszów Narodowy), 757 (Opatów–Staszów–Stopnica) i 765 (Chmielnik–Staszów–Osiek). Staszów położony jest w odległości 54 km od Kielc i 120 km od Krakowa. Na mapie 3 przedstawiono sieć komunikacyjną na obszarze gminy Staszów, która uwzględnia przebieg dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych.

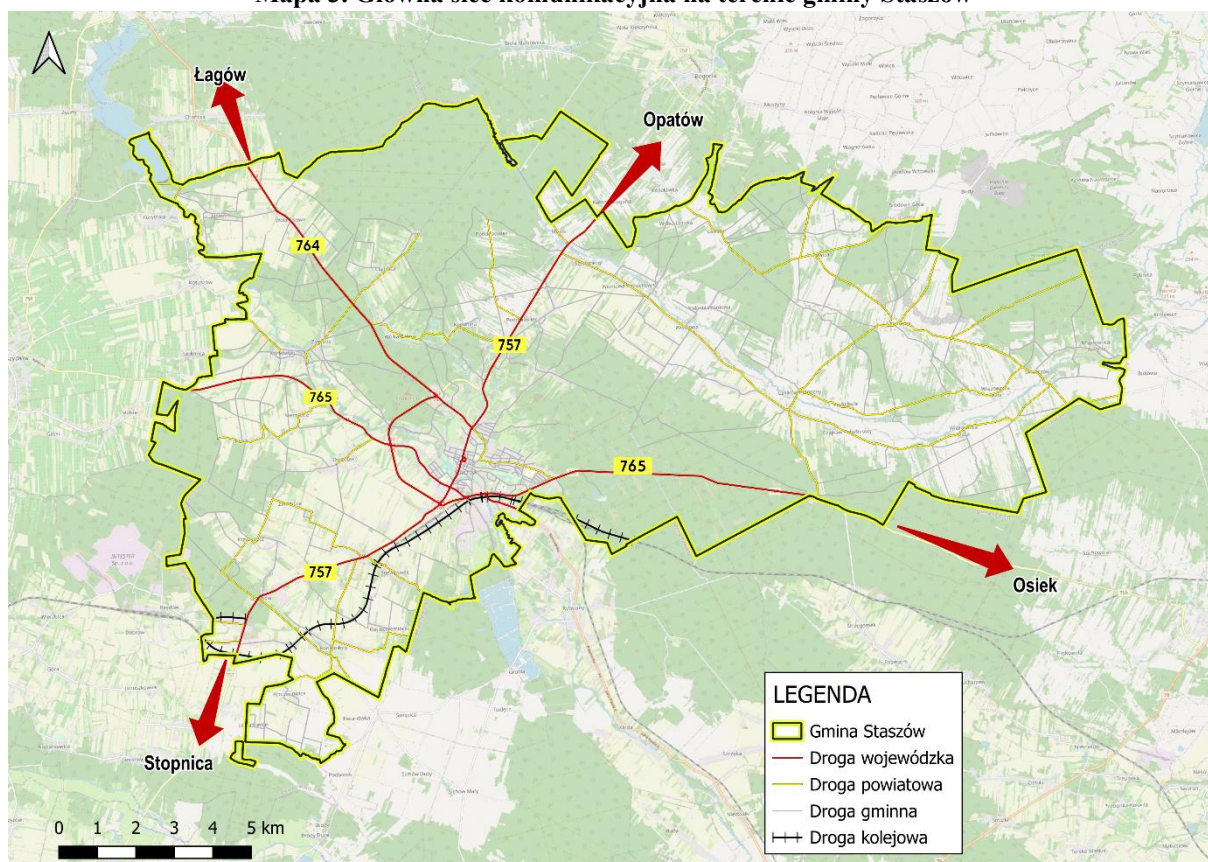
Przez teren gminy przebiegają linie kolejowe: nr 65 (Linia Hutnicza Szerokotorowa relacji granica państwa – Hrubieszów – Sławków Południowy) oraz nr 70 (jednotorowa, relacji Włoszczowice–Chmielów), natomiast nie ma czynnej stacji kolejowej (nie są realizowane pasażerskie połączenia kolejowe, ruch pasażerski zawieszono w 2013 r.)⁴.

Położenie gminy Staszów względem większych ośrodków miejskich jest w znacznym stopniu niekorzystne. Czas dojazdu autem do Kielc i Tarnobrzega wynosi ok. 1 godz., do Rzeszowa 1,5 godz., do Radomia ok. 1,40 godz., natomiast do Krakowa i Lublina

4 Atlas Kolejowy, atlaskolejowy.net/pl/swietokrzyskie, dostęp z dnia 26.03.2025 r.

dojedziemy w 2 godz. Na mapie 3 przedstawiono czas dojazdu z gminy Staszów do wybranych najbliższych ośrodków miejskich.

Mapa 3. Główna sieć komunikacyjna na terenie gminy Staszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

3.1.2 Powierzchnia ziemi

Powierzchnia gminy wynosi 22 646 ha, co stanowi 1,93% województwa świętokrzyskiego oraz 24,48% powierzchni powiatu staszowskiego⁵. Na terenie gminy przeważają użytki rolne, które stanowią 57,7%, tereny zurbanizowane i tereny komunikacyjne stanowią 6,0%, a tereny leśne stanowią 35,8% powierzchni gminy.

Grunty leśne zajmują 37,6% obszaru gminy, z czego 29,18% to lasy publiczne. Użytki rolne zajmują 52% powierzchni, a tereny osiedlowe i zurbanizowane 10%. Natomiast formy ochrony przyrody w gminie Staszów stanowią 33,3% jej powierzchni.

Z danych GUS wynika, że liczba osób zamieszkujących gminę Staszów w 2023 r. wynosiła 24 424, natomiast gęstość zaludnienia gminy – 108 os/km². Na przestrzeni prezentowanych lat ogólna liczba mieszkańców zmniejszyła się o 1 175 osób, co stanowi spadek w stosunku do 2019 r. o 4,6% liczby ludności ogółem. Podobny trend można

⁵ Dane GUS za 2024 rok.

zaobserwować w województwie świętokrzyskim (spadek o 5,3%), oraz w Polsce (spadek o 1,9%).

3.1.3 Klimat i powietrze atmosferyczne

Gmina Staszów, podobnie jak cały obszar Polski, położona jest w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego przejściowego, pomiędzy klimatem kontynentalnym Europy Wschodniej a klimatem oceanicznym Europy Zachodniej. Cechy klimatu uwarunkowane są wpływami rozległych obszarów lądowych na wschodzie oraz wpływem Oceanu Atlantyckiego. Jedną z przyczyn przejściowości klimatycznej są warunki orograficzne, między innymi brak łańcuchów górskich o orientacji południkowej, sprzyjające przenikaniu z zachodu mas powietrza oceanicznego i mas powietrza kontynentalnego ze wschodu. Powoduje to w konsekwencji dużą zmienność typów pogody, zarówno w cyklu rocznym, jak i w wieloleciu.

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną Polski zaproponowaną przez A. Wosia (1993), opartą na częstości występowania dni z określonymi typami pogody, gmina Staszów znajduje się na przecięciu dwóch regionów: Wschodniomałopolskiego (R-XXI) oraz Sanodmierskiego (R-XXII). Region Wschodniomałopolski jest jednym z większych regionów klimatycznych wyróżnionych na obszarze Polski.

Średnia prędkość wiatru nie przekracza 3 m/s. Suma rocznych opadów przeciętnie wynosi 690 mm z maksimum w lecie (czerwiec, lipiec), minimum w zimie (luty), średnio opady występują przez 122 dni w ciągu roku, przy czym w większości przypadków są to silne opady przelotne i pochodzenia burzowego, które zazwyczaj poprawiają warunki arosanitarne.

Instytut Ochrony Środowiska opracował projekcje klimatyczne na lata 2021–2030 z podziałem na powiaty⁶. W scenariuszu zakładającym utrzymanie aktualnego tempa wzrostu emisji gazów cieplarnianych dla powiatu staszowskiego, na którego terenie leży obszar opracowania, prognozowane są następujące parametry:

- średnia temperatura najcieplejszego miesiąca lipca: +19,8°C;
- średnia temperatura najchłodniejszego miesiąca stycznia: -1,6°C;
- średnia temperatura roczna: +9,2°C;
- roczna amplituda temperatur: 21,4°C;
- liczba dni wegetacyjnych z temperaturą >10°C: 176 dni;
- liczba dni wegetacyjnych z temperaturą >5°C: 246 dni;
- liczba dni gorących (maks. temperatura >25°C): 49,6 dni;
- liczba dni upalnych (maks. temperatura >30°C): 13,4 dni;
- liczba dni przymrozkowych (min. temperatura <0°C): 98,1 dni;
- liczba dni mroźnych (maks. temperatura <0°C): 30,1 dni;
- liczba dni bardzo mroźnych (min. temperatura <-10°C): 16,2 dni;
- suma opadu: 690 mm rocznie (największe opady w miesiącu czerwcu: 87,4 mm);
- liczba dni w roku bez opadu: 243 dni;
- wilgotność względna osiąga wartość średnio: 78,5%.

6 Strona internetowa Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy, Klimada 2.0 – Baza wiedzy o zmianach klimatu, klimada2.ios.gov.pl, dostęp z dnia 09.12.2025 r.

Średnia prędkość wiatru wskazuje na wiatry bardzo słabe, słabe i umiarkowane (2,5 m/s – 3,5 m/s). Maksymalna prędkość wiatru występować będzie zimą (3,3 m/s). Ogólnie w ciągu roku udział wiatrów silnych i bardzo silnych będzie średnio wynosił rocznie 0,3%. Średnio w roku cisze atmosferyczne w powiecie staszowskim będą stanowić ok. 7,1% wszystkich wiatrów.

W nawiązaniu do informacji zawartych w opracowaniu fizjograficznym, z uwagi na występującą w obszarze gminy rzeźbę terenu, położenie gminy charakteryzuje się w dużej mierze korzystnymi warunkami topoklimatycznymi dla rekreacji i wypoczynku.

Jakość powietrza

Rozpatrując kwestię środowiska naturalnego, warto zwrócić uwagę na jakość powietrza. Diagnoza w zakresie przekroczenia standardów jakości powietrza przeprowadzona została na podstawie corocznie opracowywanych raportów przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach, dotyczących oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim⁷.

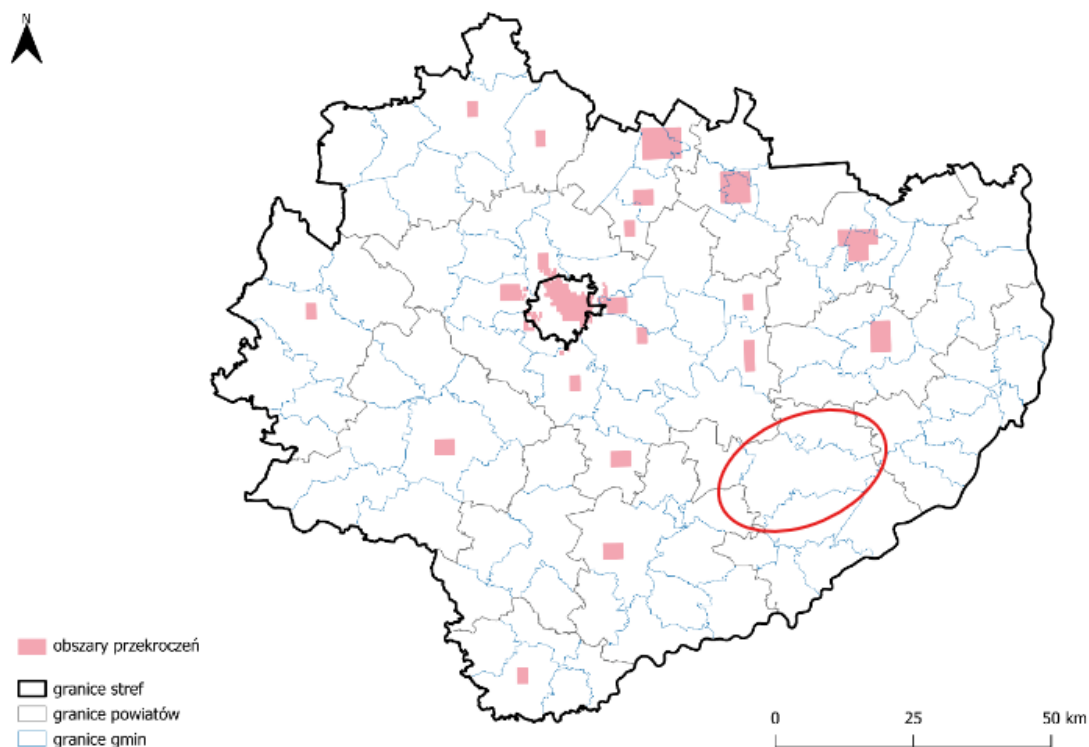
W opracowaniu pn. *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2024*, oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. W województwie świętokrzyskim wydzielono dwie strefy: miasto Kielce oraz strefę świętokrzyską, czyli pozostały obszar województwa – gmina Staszów wchodzi w skład tej strefy.

W ocenie pod kątem ochrony zdrowia wykorzystano zweryfikowane serie roczne pomiarów z automatycznych stanowisk pomiarowych: 9 – dwutlenku siarki, 13 – dwutlenku azotu, 5 – tlenku węgla, 6 – benzenu, 7 – ozonu, 5 – pyłu zawieszonego PM₁₀, 3 – pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz z manualnych stanowisk pomiarowych: 21 – pyłu zawieszonego PM₁₀, 6 – pyłu zawieszonego PM_{2,5}, po 5 – metali ciężkich w pyle PM₁₀ tj. ołowiu, kadmu, arsenu, niklu oraz 21 – benzo(a)pirenu w pyle PM₁₀.

Średnia roczna wartość poziomu docelowego wskaźnika BaP(PM₁₀) została w 2024 r. przekroczona w niewielkiej części województwa świętokrzyskiego, w obu strefach. Na terenie gmina Staszów nie odnotowano przekroczeń (mapa 4). Dla ozonu ze względu na ochronę zdrowia ustanowiono dwa rodzaje kryteriów: dotrzymanie poziomu docelowego i poziomu celu długoterminowego. Na obszarze województwa świętokrzyskiego w roku 2024 wystąpiło przekroczenie poziomu celu długoterminowego, określonego dla stężenia ozonu w celu ochrony zdrowia. Przekroczenia wystąpiły również na całym terenie gminy Staszów (mapa 5). Na mapach gmina Staszów została oznaczona kolorem czerwonym.

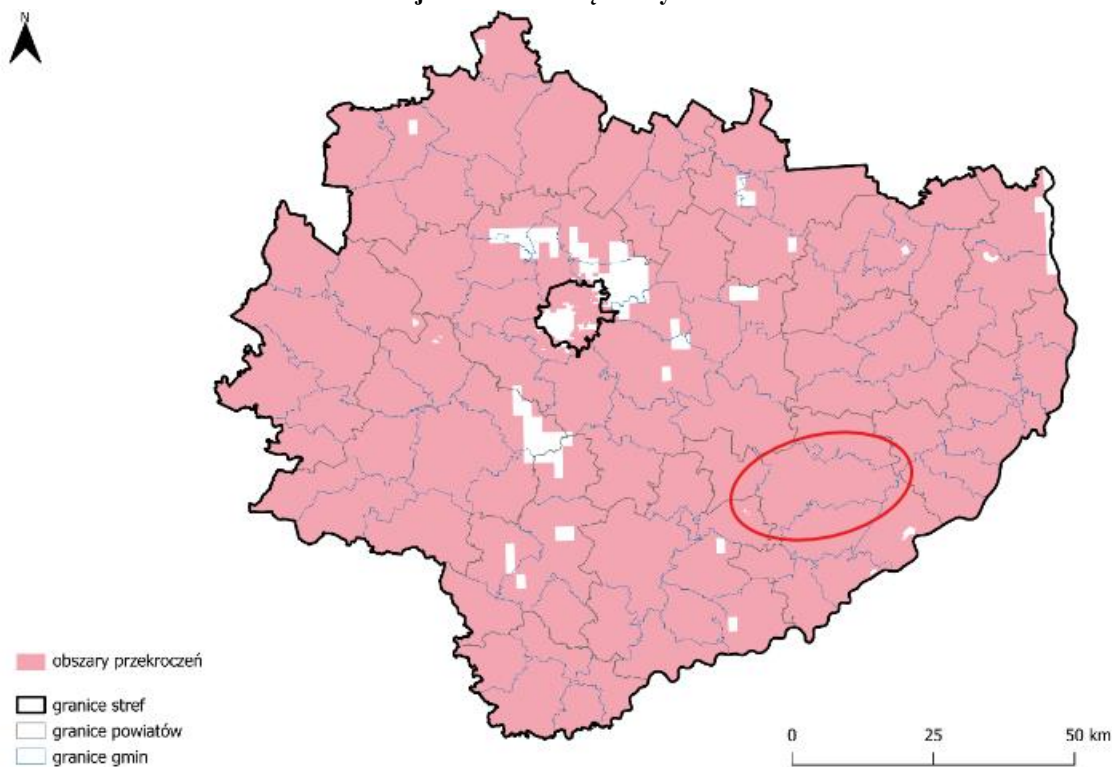
⁷ *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2024*, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Kielce 2025.

Mapa 4. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2024 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, raport wojewódzki za rok 2024, str. 89*

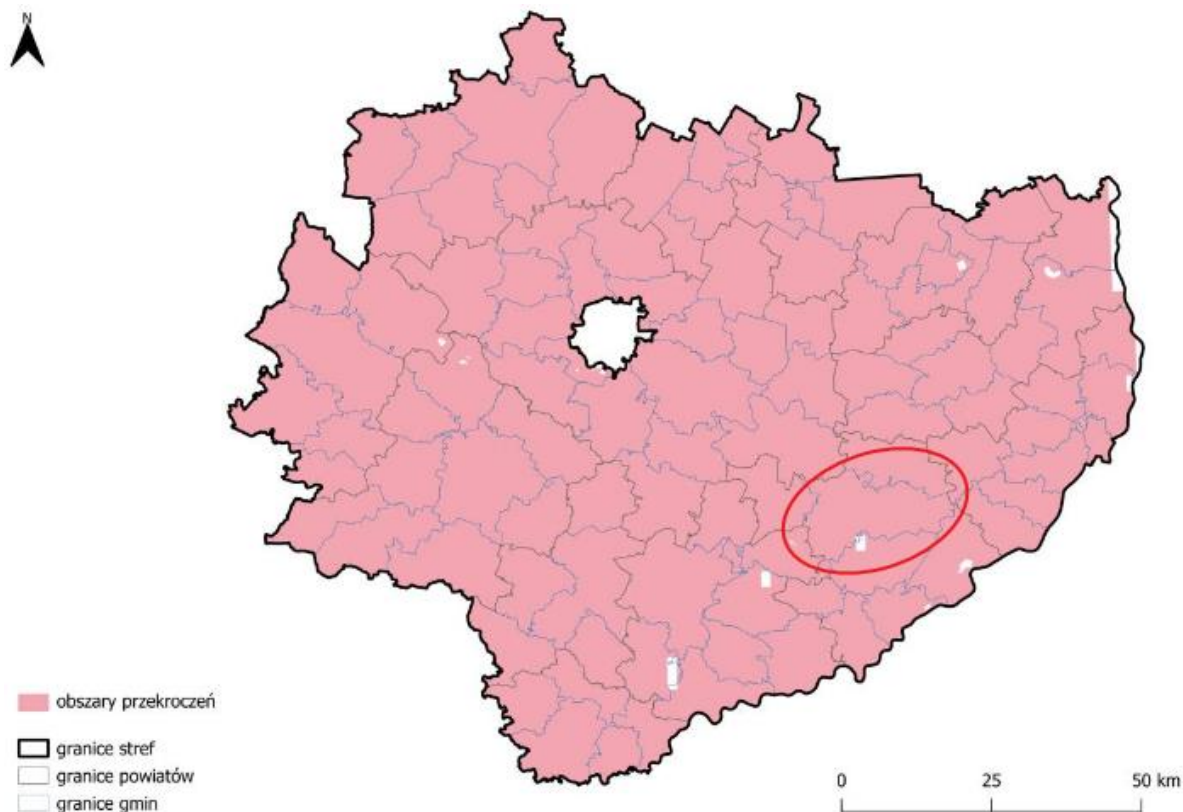
Mapa 5. Zasięg obszaru przekroczeń poziomu docelowego ozonu ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2024 roku

Opracowanie własne na podstawie: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, raport wojewódzki za rok 2024, str. 61*

Dla ozonu ze względu na ochronę roślin ustanowiono dwa rodzaje kryteriów: dotrzymanie poziomu docelowego i poziomu celu długoterminowego. Na obszarze województwa świętokrzyskiego w roku 2024 wystąpiło przekroczenie poziomu celu długoterminowego, określonego dla stężenia ozonu w celu ochrony roślin. Przekroczenia wystąpiły na obszarze całego województwa – również na terenie całej gminy Staszów (mapa 6).

Mapa 6. Zasięg obszaru przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu ze względu na ochronę roślin w województwie świętokrzyskim w 2024 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, raport wojewódzki za rok 2024 str. 104*

Największy wpływ na stan powietrza atmosferycznego w gminie ma komunikacja samochodowa oraz spalanie paliw w kotłowniach (lokalne kotłownie i paleniska domowe) – emisja niska. O jakości powietrza na terenie gminy decydują nie tylko miejscowe emisje, ale i zanieczyszczenia pochodzące z zewnątrz. Głównymi lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są kominy domów ogrzewanych indywidualnie paliwami stałymi oraz transport samochodowy, który wpływa na stężenia zanieczyszczeń – zwłaszcza na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu. Zanieczyszczenia komunikacyjne w postaci pyłów powstają głównie w wyniku ścierania się hamulców, opon i dróg oraz unosu zanieczyszczeń z powierzchni dróg, natomiast tlenki azotu są emitowane z rur wydechowych.

Emisja liniowa (komunikacyjna) szczególnie skoncentrowana jest wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych i charakteryzuje się dużą nierównomiernością w ciągu doby. W przypadku zanieczyszczeń pochodzących ze środków transportu, źródło emisji znajduje

się nisko nad ziemią, co powoduje, że substancje emitowane z silników pojazdów oddziałują na stan powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, a ich wpływ maleje wraz z odległością. Szczególnie wysokie zanieczyszczenie powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw w silnikach pojazdów występuje na skrzyżowaniach głównych ulic miasta, przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu, biegnących przez obszary o zwartej zabudowie lub przy usytuowaniu ruchliwej drogi na terenie o niekorzystnej lokalizacji. Na terenie gminy Staszów głównymi punktami powodującymi zwiększoną emisję liniową są drogi wojewódzkie o numerach: 764, 757 i 765.

Działania proekologiczne prowadzone przez gminę powinny ograniczyć tzw. niską emisję zanieczyszczeń do atmosfery. Należą do nich: termomodernizacja budynków, modernizacja źródeł ciepła, korzystanie z paliw ekologicznych itp.

3.1.4 Zagrożenia hałasem

Hałas w rozumieniu *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.) to dźwięk o częstotliwości od 16 Hz do 16 000 Hz. Na zakres ten składają się wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące negatywnie na organizm ludzi, powodując ogólnoustrojowe zaburzenia i dolegliwości.

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska. W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Na terenie gminy Staszów nie występują przedsiębiorstwa, które mogą emitować nadmierny hałas przemysłowy. Wytypowanie zakładów niekorzystnie oddziałujących na klimat akustyczny należy do zadań GIOŚ. Pomiary hałasu wykonywane są na obszarze województwa świętokrzyskiego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach – w razie ewentualnych skarg mieszkańców lub zgodnie z przyjętym planem kontroli zakładów.

Głównymi czynnikami mającymi wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego są: natężenie ruchu i udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni dróg oraz organizacja ruchu drogowego. Główne źródło emisji hałasu komunikacyjnego na terenie gminy stanowią drogi wojewódzkie o numerach: 764, 757 i 765.

Hałas komunikacyjny odnotowuje się również wzdłuż dróg na pozostałych odcinkach dróg występujących na terenie gminy, jednak stanowi on mniejsze zagrożenie. Spowodowane jest to znacznie mniejszym natężeniem ruchu pojazdów, a tym samym zasięg oddziaływania akustycznego tych dróg jest stosunkowo mniejszy.

W ostatnich latach na terenie gminy nie prowadzono badań hałasu komunikacyjnego. Jednak rosnąca liczba samochodów na drogach wewnętrznych i tranzytowych gminy bez wątpienia powoduje pogorszenie klimatu akustycznego wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z ciągami komunikacyjnymi obserwuje się zanikanie tzw. „ciszy nocnej”. Problem zagrożenia emisją hałasu powinien być istotnym elementem planowania przestrzennego w opracowywaniu lub wprowadzaniu zmian do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przeciwdziałanie hałasowi komunikacyjnemu jest działaniem długookresowym, rozłożonym na lata. Hałas przemysłowy ma charakter lokalny, może być jednak uciążliwy dla mieszkańców, zwłaszcza w najbliższym sąsiedztwie.

Analiza jakości powietrza atmosferycznego oraz dopuszczalnych poziomów hałasu wykazała, iż na terenie gminy Staszów należy podjąć działania, które doprowadzą do polepszenia zarówno jakości powietrza, jak i środowiska akustycznego. W tym celu konieczne jest promowanie rozwiązań związanych z mobilnością, które przyczynią się w przyszłości do polepszenia wyników pomiarów jakości środowiska naturalnego.

3.1.5 Pole elektromagnetyczne

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.) definiuje pola elektromagnetyczne (PEM) jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Według ustawy *Prawo ochrony środowiska*, prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są:

- stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV;
- instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz;

są zobowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Pomiary te wykonywane są:

- bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia;
- każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia.

Najważniejsze elementy wpływające na zmianę natężenia pola elektromagnetycznego, jakie odnotowuje się w środowisku na terenie gminy Staszów, to:

- linie energetyczne WN przebiegające przez teren gminy,
- linie energetyczne NN przebiegające przez teren gminy.

Do punktowych źródeł pól elektromagnetycznych mogących mieć ujemny wpływ na jakość środowiska na terenie gminy zaliczyć należy także bazowe stacje telefonii komórkowej oraz urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne w zakładach przemysłowych,

ośrodkach medycznych, będące w dyspozycji policji i straży pożarnej, a także urządzenia mogące oddziaływać w skali domowej, np. niesprawne kuchenki mikrofalowe.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z art. 123 ust. 1 *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*.

Do prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku został zobowiązany Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska.

Zakres i sposób prowadzenia pomiarów monitoringowych PEM określa *Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz. U z 2020 r. poz. 2311). Zgodnie z ww. rozporządzeniem pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu czteroletnim.

Pomiary okresowe poziomów PEM w środowisku w ramach PMS w województwie świętokrzyskim prowadzone były w 2023 roku przez Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ Oddział w Kielcach zgodnie z *Programem wykonawczym monitoringu pól elektromagnetycznych na 2023 r.* Na terenie województwa świętokrzyskiego w roku 2023 wykonano pomiary w 45 punktach pomiarowych, z czego w 32 punktach stałej sieci monitoringu i w 13 punktach monitoringu badawczego. W 17 punktach pomiarowych średnia z 0,5 godzinowego pomiaru była wyższa od dolnego progu czułości sondy pomiarowej, wynoszącego 0,3 V/m.

Po przeprowadzeniu serii pomiarów nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości natężenia PEM w punkcie pomiarowym znajdującym się na Rynku w Staszowie, w związku z powyższym należy stwierdzić, że na terenie gminy Staszów również takie przekroczenia nie występują.

Ze względu na brak dokładnej inwentaryzacji znaczących źródeł pól elektromagnetycznych, jak i powszechnych pomiarów pól elektromagnetycznych, uniemożliwione jest dokładne określenie stopnia zagrożenia i sposobów ograniczenia uciążliwości. Dochodzi do tego zwiększona emisja promieniowania elektromagnetycznego w wyniku wzrostu zapotrzebowania na usługi radiokomunikacji.

3.1.6 Warunki wodne

Wody powierzchniowe

Teren gminy pokrywa dość gęsta sieć rzeczna. Najdłuższymi rzekami są: Czarna (Czarna Staszowska) i Koprzywianka z jej największym dopływem Kacanką. Obie te rzeki, Czarna i Koprzywianka, są lewobrzeżnymi dopływami Wisły. Na obrzeżu gminy znajduje się zbiornik zaporowy Chańcza. Gmina położona jest na obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym Górnej-Zachodniej Wisły.

Według *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* na terenie gminy występują następujące JCWP⁸:

I. Kod JCWP: RW200006217889

Nazwa: Wschodnia,

Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany,

Stan chemiczny: poniżej dobrego,

Stan ogólny: zły,

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona.

Cele środowiskowe dla JCWP: umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO]; pozostałe wskaźniki – II klasa jakości), stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry.

Działania podstawowe:

- działania renaturyzacyjne,
- realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Działania uzupełniające:

- aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP.

II. Kod JCWP: RW200006219169

Nazwa: Kacanka,

Stan/potencjał ekologiczny: słaby,

Stan chemiczny: poniżej dobrego,

Stan ogólny: zły,

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona.

Cele środowiskowe dla JCWP: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieków dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieków według wymagań gatunków chronionych, stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry.

Działania podstawowe:

- rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta,
- realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń.

Działania uzupełniające:

- analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych,
- aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP,

⁸ Przegląd i generowanie Kart Charakterystyk, JCW Viewer, apgw.gov.pl

- analiza możliwości likwidacji budowli poprzecznych/przebudowa budowli poprzecznych na bystrza/innych działaniach w zakresie zapewnienia drożności.

III. Kod JCWP: RW20000621789

Nazwa: Czarna od zb. Chańcza do ujścia,

Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany,

Stan chemiczny: poniżej dobrego,

Stan ogólny: zły,

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona.

Cele środowiskowe dla JCWP: umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO, EFI+PL/ IBI_PL]); pozostałe wskaźniki – II klasa jakości), zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D, stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry.

Działania podstawowe:

- działania renaturyzacyjne,
- realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50),
- rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta.

Działania uzupełniające:

- aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP.

IV. Kod JCWP: RW200023217839

Nazwa: Zb. Chańcza,

Stan/potencjał ekologiczny: dobry potencjał ekologiczny,

Stan chemiczny: poniżej dobrego,

Stan ogólny: zły,

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona.

Cele środowiskowe dla JCWP: dobry potencjał ekologiczny, stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w), fluoranten (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry.

Działania podstawowe: brak.

Działania uzupełniające: brak.

V. Kod JCWP: RW200006219169

Nazwa: Zawidzianka,

Stan/potencjał ekologiczny: nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP),

Stan chemiczny: dobry,

Stan ogólny: brak danych,

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona.

Cele środowiskowe dla JCWP: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D, zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych, dobry stan chemiczny.

Działania podstawowe:

- rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50),
- rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta.

VI. Kod JCWP: RW200006219129

Nazwa: Strzegomka,

Stan/potencjał ekologiczny: zły,

Stan chemiczny: poniżej dobrego,

Stan ogólny: zły,

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona.

Cele środowiskowe dla JCWP: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D, stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry.

Działania podstawowe:

- rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta,
- rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń.

Działania uzupełniające:

- aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP,
- ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP.

VII. Kod JCWP: RW200011219499

Nazwa: Koprzywianka od Modlibórki do ujścia

Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny,

Stan chemiczny: poniżej dobrego,

Stan ogólny: zły,

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona.

Cele środowiskowe dla JCWP: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [EFI+PL/ IBI_PL]); pozostałe wskaźniki – II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych, stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry.

Działania podstawowe:

- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Działania uzupełniające:

- Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP,
- Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych,
- Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP.

Jednolite części wód powierzchniowych, tj. Wschodnia, Kacanka Czarna od zb. Chańcza do ujścia, Koprzywianka od Modlibórki do ujścia, Zb. Chańcza oraz Strzegomka, znajdujące się w granicach gminy, odznaczają się stanem ogólnym złym. Dla JCWP Zawidzianka brak jest danych w tym zakresie. Działania podstawowe zaplanowane dla JCWP obejmujących teren gminy, to m.in.: realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (Czarna od zb. Chańcza do ujścia, Wschodnia, Kacanka, Koprzywianka od Modlibórki do ujścia). Działania uzupełniające zaplanowane dla tych wód, to m.in.: aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP (Wschodnia, Kacanka, Czarna od zb. Chańcza do ujścia, Koprzywianka od Modlibórki do ujścia, Strzegomka), analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych (Kacanka, Koprzywianka od Modlibórki do ujścia).

Badania i ocenę jakości wód powierzchniowych prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, obowiązek ten wynika z *Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne* (Dz. U. z 2025 r. poz. 960 ze zm.).

Wody podziemne

Rejon gminy zalicza się do obszarów zasobnych w wody podziemne. Na północ od granicy gminy występują wody poziomu trzeciorzędowego oraz doliny rzeczne z dominującym poziomem czwartorzędowym.

Na terenie gminy znajdują się następujące Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd)⁹:

- I. Kod JCWPd: GW2000116,
Stan ilościowy: dobry,
Stan chemiczny: dobry,
Ogólna ocena stanu JCWPd: dobry,
Cele środowiskowe dla JCWPd: dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy.
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: niezagrożona.
- II. Kod JCWPd: GW2000115,
Stan ilościowy: dobry,

⁹ Baza danych aPGW (aktualizacja Planów Gospodarowania Wodami), apgw.gov.pl/pl/II-cykl-materialy-do-pobrania

Stan chemiczny: dobry,

Ogólna ocena stanu JCWPd: dobry,

Cele środowiskowe dla JCWPd: dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy.

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: niezagrożona.

Poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych dla JCWPd nr 115 i nr 116 nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych i uzupełniających.

Zarówno stan ilościowy, jak i chemiczny JCWPd ocenia się jako dobry, zatem ogólny stan JCWPd również jest określony jako dobry. Woda nie jest zagrożona również ryzykiem niespełnienia celów środowiskowych. Presję na stan ilościowy wywierają ujęcia wód podziemnych o oddziaływaniu lokalnym.

Główny zbiornik wód podziemnych

W granicach gminy Staszów zlokalizowany jest nieudokumentowany główny zbiornik wód podziemnych GZWP nr 423 o nazwie Subzbiornik Staszów. Wyniki zawarte w dokumentacji hydrogeologicznej wskazują, że przynajmniej część obszaru wskazanego zbiornika nie spełnia wymagań GZWP lub nawet nie ma warstw wodonośnych o charakterze użytkowym w wapieniach litotamniowych, pierwotnie określanych jako zbiornikowy poziom wodonośny.

Zagrożenie powodzią oraz suszą

Biorąc pod uwagę zagrożenie powodziowe, teren gminy Staszów usytuowany jest niekorzystnie. Zgodnie z obowiązującymi mapami zagrożenia powodziowego, na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Czarna, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%) oraz na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%). Ponadto na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, obejmujące także tereny pomiędzy brzegiem rzeki Czarna a wałem przeciwpowodziowym oraz występują obszary zagrożone zalaniem, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%, a także obszary narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia zapory zbiornika Chańcza (na rzece Czarnej Staszowskiej) w wyniku przelania się wody przez korpus zapory w warunkach przejścia fali kontrolnej, o prawdopodobieństwie wystąpienia 0,01%, przy jednoczesnej awarii zasuw. Zagrożenie to występuje głównie w okresach letnich wezbrań spowodowanych deszczami frontalnymi lub deszczami nawalnymi. Najczęstszą porą występowania tego rodzaju wezbrań są miesiące czerwiec–wrzesień. Gmina Staszów położona jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych numer 423, o nazwie Subzbiornik Staszów – trzeciorzędny zbiornik porowy (mapa 7).

W *Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły* nie wskazano gminy Staszów jako terenu o najwyższym stopniu ryzyka powodziowego. Obszar Problemowy (OP) zlewni Czarnej Staszowskiej obejmuje niemalże całą rzekę Czarną Staszowską aż do ujścia do Wisły. Obejmuje on też dopływy, takie jak: Łagowica, Moczydlnica, Moczydłanka oraz rzeka Wschodnia. W tym Obszarze Problemowym wyznaczono dwa miejsca problemowe (Czarna – Staszów – Moczydlica – Rytwiany, Czarna –

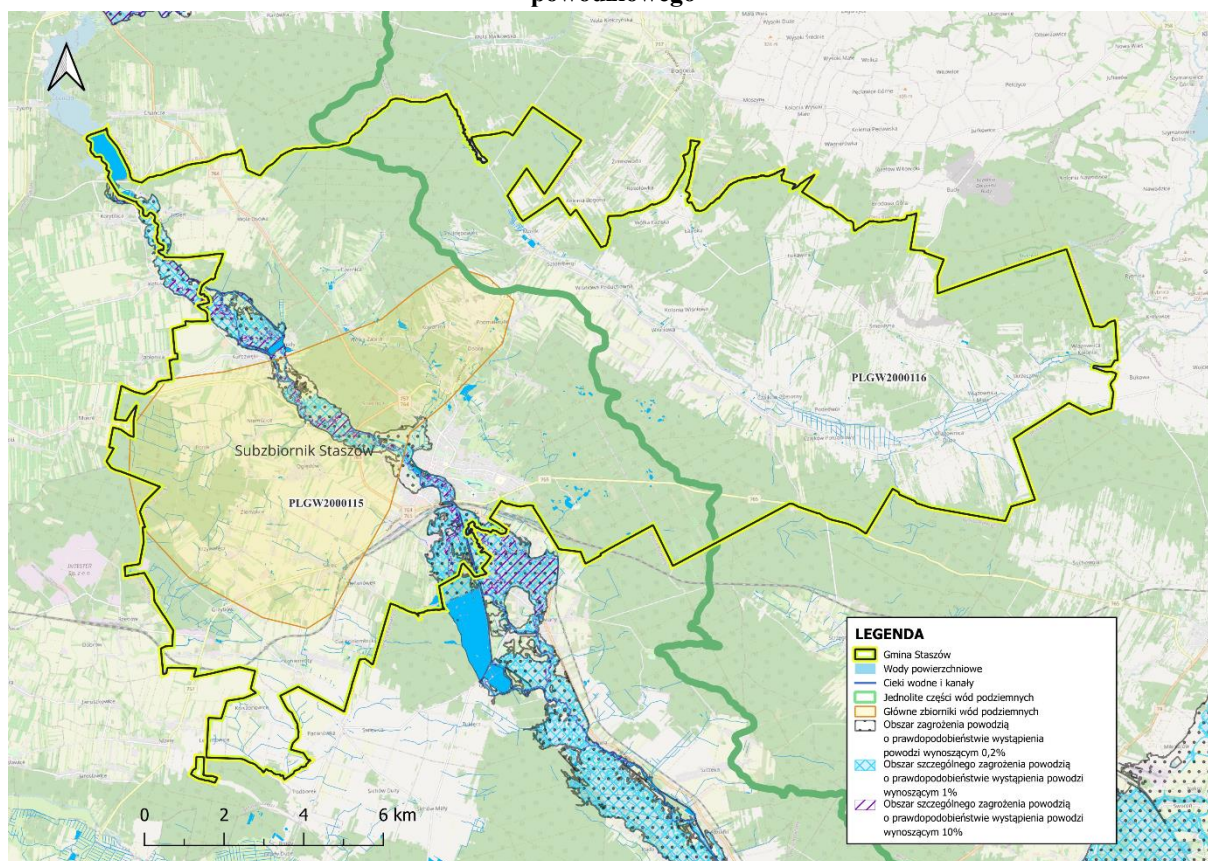
Zawada), które charakteryzują się szczególnie wysokim ryzykiem i to właśnie dla tych miejsc zaproponowano działania, które będą mogły ograniczyć to ryzyko powodziowe. Na liście działań dla Obszaru Dorzecza Wisły znalazły się działania przypisane do realizacji na terenie gminy Staszów:

- Koncepcja potencjalnych polderów na rzece Czarna Staszowska w km 27+000 – 30+000 w celu ochrony miasta Staszowa i miejscowości Rytwiany;
- Wdrożenie lokalnego systemu prognozowania monitoringu i ostrzeżeń/podniesienie poziomu ich jakości i wiarygodności na obszarze RW Górnej-Zachodniej Wisły;
- Budowa nowego wału na lewym brzegu rzeki Czarna Staszowska w km 21+400 – 24+000 w m. Staszów;
- Budowa nowego wału na lewym brzegu rzeki Czarna Staszowska w km 24+200 – 25+450 w m. Staszów;
- Budowa nowego wału na prawym brzegu rzeki Czarna Staszowska w km 21+950 – 25+200 w m. Staszów;
- Budowa nowego wału na prawym brzegu rzeki Czarna Staszowska w km 25+104 – 26+576 w m. Staszów;
- Budowa nowego muru na rzece Czarna Staszowska w km 25+600 – 26+053 wraz z podwyższeniem korpusu drogi w m. Staszów;
- Budowa regionalnego systemu prognozowania powodzi wraz z wdrożeniem algorytmów optymalizacji sterowania.

Zaplanowane do realizacji działania i projekty w Strategii, w ramach których konieczne będzie zagospodarowanie terenów położonych w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, nie będą stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi, naruszać planu zarządzania ryzykiem powodziowym, czy też utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym. Ponadto na terenie gminy Staszów znajduje się miejsce problemowe Czarna–Staszów_Moczydllica–Rytwiany.

Zgodnie z danymi przedstawionymi w Hydroportalu (Plany zarządzania ryzykiem powodziowym) – gmina Staszów znajduje się w obszarach problemowych – powódź rzeczna od rzeki Czarnej Staszowskiej.

Mapa 7. Gmina Staszów – uwarunkowania, położenie gminy względem JCWPd i obszarów zagrożenia powodziowego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych i Hydroportalu, isok.gov.pl

Zagrożenia suszą

Gmina Staszów znajduje się w obszarze, dla którego moduł zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych wynosi 50–100 m³/24 h/km² oraz 100–150 m³/24 h/km². Na zarządzanie ryzykiem suszy przełożenie mają wyniki zagrożenia występowania trzech z czterech typów suszy: rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej. Gmina Staszów znajduje się w obszarach zaklasyfikowanych do I klasy zagrożenia suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych – słabo zagrożone, do II klasy – umiarkowanie zagrożone, do III klasy – silnie zagrożone, a także miejscami do IV klasy – ekstremalnie zagrożone. W kontekście zagrożenia suszą hydrologiczną obszar gminy zakwalifikowano do klasy II – umiarkowanie zagrożone suszą oraz na niewielkim obszarze do klasy III – silnie zagrożone suszą. W zakresie zagrożenia suszą hydrogeologiczną w JCWPd obszar gminy zakwalifikowany został do klasy I – słabo zagrożone oraz do klasy II – umiarkowanie zagrożone. Łączne zagrożenie suszą na terenie gminy to: słabo zagrożone suszą, umiarkowanie zagrożone suszą oraz tereny silnie zagrożone suszą.

Dla gminy Staszów znajdującej się w granicach zlewni JCWP: Wschodnia, Kacanka, Czarna od zb. Chańcza do ujścia, Zb. Chańcza, Koprzywianka od Modlibórki do ujścia, Zawidzianka oraz Strzegomka, rekomenduje się wdrożenie działań, w tym: zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych (działanie nr 1), analiza możliwości zwiększenia retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji (działanie 6), budowa

lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych (działanie nr 10), przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych (działanie nr 24).

Gospodarka wodno-ściekowa

Gmina Staszów charakteryzuje się dobrą dostępnością sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacyjnej. Procentowa wartość dostępności sieci wodociągowej dla gospodarstw domowych w aglomeracji w 2024 roku wyniosła 99%, a procentowa wartość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Staszów wyniosła 98%. W stosunku do roku 2023 mamy do czynienia ze wzrostem – procentowa wartość dostępności sieci wodociągowej dla gospodarstw domowych w aglomeracji wynosiła w 2023 r. 98,7%, a procentowa wartość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosiła 95%. Według danych GUS w 2024 roku w gminie Staszów długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) wynosiła 239,9 km, a przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania było 5 735 szt. Natomiast długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosiła 181,9 km, a przyłączy do budynków mieszkalnych było 3 697 szt.

Eksploatowane są cztery ujęcia wody: dwa w Staszowie (Radzików I i Radzików II), natomiast po jednym w Sztombergach i w Woli Osowej, w których skład wchodzi łącznie 9 studni głębinowych, a ujęcia te posiadają wyznaczone strefy ochrony bezpośredniej. Na terenie gminy Staszów zlokalizowane jest: 11 ujęć wód powierzchniowych – okresowo, 10 ujęć wód powierzchniowych; 25 ujęć wód podziemnych. Na terenie gminy Staszów ustanowiono strefę ochronną ujęcia wody podziemnej w Wiązownicy Małej, położoną na północ od Wiązownicy Małej i Smerdyny. Strefa ochronna dzieli się na: teren ochrony bezpośredniej ujęcia (trzech studni) o pow. 0,21 ha, a także teren ochrony pośredniej, obejmujący obszar o pow. 960 ha, zawierający: teren ochrony pośredniej I rzędu o pow. 821 ha oraz teren ochrony pośredniej II rzędu o pow. 139 ha.

Obszar i granice aglomeracji

Obszar i granice aglomeracji Staszów, tak jak w latach ubiegłych, wyznacza uchwała z dnia 10 grudnia 2020 roku, nr XXXIV/306/2020. Obejmuje ona obszar o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 24 357, a także skanalizowane tereny Staszowa oraz miejscowości: Dobra, Gaj Koniemłocki, Grzybów, Koniemłoty, Krzywołęcz, Kurozwęki, Mostki, Niemścice, Oględów, Podmaleniec, Ponik, Sielec, Stefanówek, Sztombergi, Wiśniowa, Wiśniowa Poduchowna, Zagrody, Ziemblice, Wiązownica-Kolonia, Wola Wiśniowska, Czajków Południowy, Czajków Północny, Wiązownica Duża, Wiązownica Mała, Smerdyna oraz oczyszczalnię ścieków – w miejscowości Staszów oraz Wiązownicy Dużej. Ścieki zbierane z terenu aglomeracji Staszów są odprowadzane do dwóch oczyszczalni ścieków „Staszów” i „Wiązownica Duża”.

Występujące na terenie aglomeracji Staszów największe zakłady przemysłowe (Kopalnie i Zakłady Chemiczne Siarki „Siarkopol” S.A. w Grzybowie, Huta Szkła Gospodarczego Tadeusz Wrześniak Sp. z o.o. w Grzybowie i BTBB Sp. z o.o. w Grzybowie)

nie odprowadzają swoich ścieków do sieci kanalizacji sanitarnej. Ścieki przemysłowe są oczyszczane w zakładowych systemach, natomiast ścieki sanitarne (socjalne) są odprowadzane do kanalizacji sanitarnej lub oczyszczane razem ze ściekami przemysłowymi. Ponieważ są to duże zakłady, w których pracują nie tylko mieszkańcy aglomeracji Staszów, uwzględniono dodatkowy ładunek (RLM) z tej grupy (ze ścieków socjalnych wprowadzanych do kanalizacji). Pozostałe zakłady produkcyjne odprowadzają do kanalizacji ścieki o charakterze socjalnym, niewymagające pozwoleń wodno-prawnego na wprowadzanie do sieci kanalizacyjnej.

Na podstawie sprawozdania rocznego składanego przez burmistrza do WIOŚ i RZGW można podać, że na terenie gminy Staszów w 2024 roku znajdowało się 721 zbiorników bezodpływowych oraz 596 przydomowych oczyszczalni ścieków. Nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe było 742, a wyposażonych w przydomowe oczyszczalnie ścieków – 605. Sumaryczna ilość nieczystości ciekłych odebranych z obszaru gminy wyniosła:

- ścieki bytowe – 7 573,95 m³/rok,
- ścieki przemysłowe – 3 079,00 m³/rok.

Nieczystości ciekłe ze zbiorników bezodpływowych były dostarczane do następujących zlewni i oczyszczalni ścieków:

- oczyszczalnia ścieków w Staszowie, ul. Kościuszki 87,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Mielcu, ul. Kilińskiego 94.

3.1.7 Zasoby naturalne

Zasoby naturalne to wszelkie występujące na Ziemi naturalne dobra możliwe do wykorzystania przez człowieka. Dzieli się je na:

- zasoby odnawialne – uzupełniane w sposób ciągły lub sezonowo, np. roślinność, zwierzęta;
- zasoby nieodnawialne – ich ilość jest ograniczona, przez co mogą one ulec wyczerpaniu, np. węgiel kamienny, ropa naftowa;
- zasoby częściowo odnawialne, np. gleby, woda.

Według podziału fizyczno-geograficznego J. Kondrackiego, obszar gminy Staszów położony jest w prowincji Wyżyny Polskie, w podprowincji Wyżyna Małopolska, makroregionie Niecka Nidziańska, w mezoregionie Niecka Połaniecka oraz częściowo Pogórze Szydłowskie. Jest to obszar wysoczyzny plejstoceniowej, poprzecinanej dolinami rzek Czarnej Staszowskiej i Wschodniej oraz ich dopływów. Krawędzie dolin mają spadki od 5 do 25%. Rzeźbę terenu ponadto urozmaicają lokalne niewysokie wzniesienia, sięgające do 15 m ponad poziom wysoczyzny.

Niecka Połaniecka obejmuje zapadlisko pomiędzy Garbem Pińczowskim na południu a Pogórzem Szydłowskim na północy, obniżające się w kierunku południowo-wschodnim. Zachodnią granicę stanowi Dolina Nidy. Zachodnią część Niecki wypełniają margle kredowe, a pozostałą – twory mioceńskie, przykryte utworami plejstoceniowymi, głównie glinami

zwałowymi, żwirami, piaskami helioceńskimi i miejscowo lessami w postaci osadów rzecznych i torfów. W podłożu gipsowym Staszowa rozwijają się procesy krasowe w postaci kawern, które z czasem zapadają się lub wypełnia je woda. Oś morfologiczną Niecki Połanieckiej wykorzystuje rzeka Wschodnia z Sanicą, wpływająca pod Połańcem do Czarnej Staszowskiej, zaś północno-wschodnią część Niecki odwadnia rzeka Koprzywianka z dopływami. Potencjalną roślinność naturalną stanowią subkontynentalny grąd małopolskiej odmiany formy wyżynnej serii ubogiej, kontynentalny bór mieszany sosnowo-dębowy, niżowy łąg jesionowo-olszowy oraz suboceaniczny bór sosnowy. Ochronie podlegają torfowiska węglanowe z lepiężnikiem różowym, turzycą Davalla i kruszczykiem błotnym w rezerwacie Pieczyska, natomiast murawy kserotermiczne oraz torfowiska przejściowe, trzęsawiska i torfowiska wysokie podlegają ochronie w specjalnych obszarach ochrony siedlisk Kras Staszowski i Ostoja Żyznów, gdzie występują takie gatunki jak m.in.: buławnik wielkokwiatowy, buławnik mieczolistny, buławnik czerwony, dziewięciśń bezłodygowy, ostnica Jana, ostnica włosowata, pełnik europejski, storczyk kukawka.

Pogórze Szydłowskie stanowi obszar przejściowy między Górami Świętokrzyskimi a makroregionem Niecki Nidziańskiej. Granica regionu z Górami Świętokrzyskimi ma charakter tektoniczny, a w okolicach Rakowa i Bogorii – abrazyjny. Podłoże pogórza stanowią kambryjskie utwory Gór Świętokrzyskich, które odsłaniają się w skarpie przydrożnej wsi Kotuszów, w postaci szarobrazowych i zielonkawych łupków z najstarszego dolnego kambru. Wśród utworów litologicznych obszaru przeważają wapienie gruboławicowe z dewonu środkowego, wapienie skaliste i rafowe, gezy, margle, opoki z jury górnej (malm), ily krakowieckie, zlepieńce, piaskowce z neogenu, a także gliny zwałowe, żwiry i piaski lodowcowe i wodnolodowcowe ze zlodowacenia środkowopolskiego, piaski lessowe, lessy oraz osady rzeczne holocenu. Rzeźba obszaru jest zróżnicowana, występują liczne pagóry i garby. Najwyższym punktem mezoregionu jest wzniesienie Kamienna Góra (323,0 m n.p.m.), zaś najniższym – koryto rzeki Koprzywianki (170,7 m n.p.m.) przy granicy z Wyżyną Sandomierską. Deniwelacja wynosi maksymalnie 152,3 m.

W regionie przeważają gleby płowe i brunatne na piaskach wodnolodowcowych lub piaskach gliniastych i glinach zwałowych, gleby płowe i brunatne wytworzone z lessów, utworów lessowatych i pyłów różnej genezy, a także rędziny, a w dolinach rzecznych mady i gleby torfowe.

Obszar odwadniają Czarna Nida z Morawką, Czarna Staszowska z Łagownicą, Radnia, Koprzywianka z dopływem Kacanką i Korzenną. Stawy i większe zbiorniki wodne (zbiornik Chańcza, zbiornik w Tokarni oraz na Korzennej w Bogorii – kąpielisko Buczyna) są uzupełnieniem sieci wód powierzchniowych. Potencjalną roślinność naturalną stanowią m.in. dąbrowy świetliste, kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe, grądy subkontynentalne i łągi podgórsko-górskie. Region w ponad 30% porastają lasy, a jego pozostała część ma w większości charakter rolniczy.

W gminie Staszów występują udokumentowane złoża kamieni łamanych i blocznych, piasków i żwirów oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej. Zgodnie z *Bilansem Zasobów Złóż Kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r.*, spośród wszystkich złóż na terenie jednostki

eksploatowane jest jedynie złożo Smerdyna (złożo kamieni łamanych i blocznych). Należy jednak nadmienić, iż w momencie sporządzenia niniejszego opracowania nie są znane dane PIG-PIB na temat złoża Smerdyna I, które trafiło do bilansu zasobów w 2024 r. W przeszłości na terenie gminy, w miejscowości Grzybów, prowadzona była eksploatacja złoża siarki, stanowiąca impuls do rozwoju miasta i gminy. Wydobyte zostało zakończone w 1996 r. wskutek wyczerpania zasobów.

Dla prawidłowego gospodarowania zasobami przyrody (między innymi kopalinami), ustala się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego szczególne warunki zagospodarowania terenów. Podjęcie działalności w zakresie wydobywania kopalin jest uzależnione od uzyskania koncesji oraz od odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z obowiązującym prawem, po zakończeniu eksploatacji złóż należy zrehabilitować teren gruntów, na których prowadzono prace wydobywcze. Rekultywację należy zakończyć w terminie 5 lat od zaprzestania działalności. Ważnym elementem jest kontrola prowadzona przez organy samorządowe, aby nie dochodziło do nietrafnych kierunków rekultywacji – należy określić najbardziej korzystny dla środowiska kierunek zagospodarowania wyrobisk, przy jednoczesnej weryfikacji ustaleń wynikających z funkcji rekultywowanego terenu, określonego w planie zagospodarowania przestrzennego.

3.1.8 Gleby

Na stan gleb ma wpływ wiele czynników zewnętrznych, m.in.: procesy erozyjne, emisja gazów i pyłów oraz prowadzona gospodarka rolna (nawożenie, stosowanie środków ochrony roślin). Niebagatelne znaczenie ma również świadomość ekologiczna użytkowników gruntów.

W granicach gminy Staszów gleby charakteryzują się średnią i słabą jakością, są w znacznym stopniu zakwaszone i słabo przepuszczają składniki pokarmowe. Dodatkowo miejscami w glebie może występować podwyższona zawartość siarki czy węglowodorów aromatycznych z uwagi na prowadzone w przeszłości wydobywanie siarki w okolicach miejscowości Grzybów.

Na gruntach rolnych dominują gleby słabych klas bonitacyjnych (IV–VI), zajmujące 89% powierzchni tych gruntów. Podział na klasy bonitacyjne kształtuje się następująco: II klasa – 0,9%, IIa – 3,5%, IIIb – 6,8%, IVa – 14,7%, IVb – 19,8%, V – 33,0%, VI – 19,8%. Wyróżnia się ponadto następujące kompleksy glebowe: pszenno-wadliwy, żytni bardzo dobry, żytni dobry i żytni bardzo słaby.

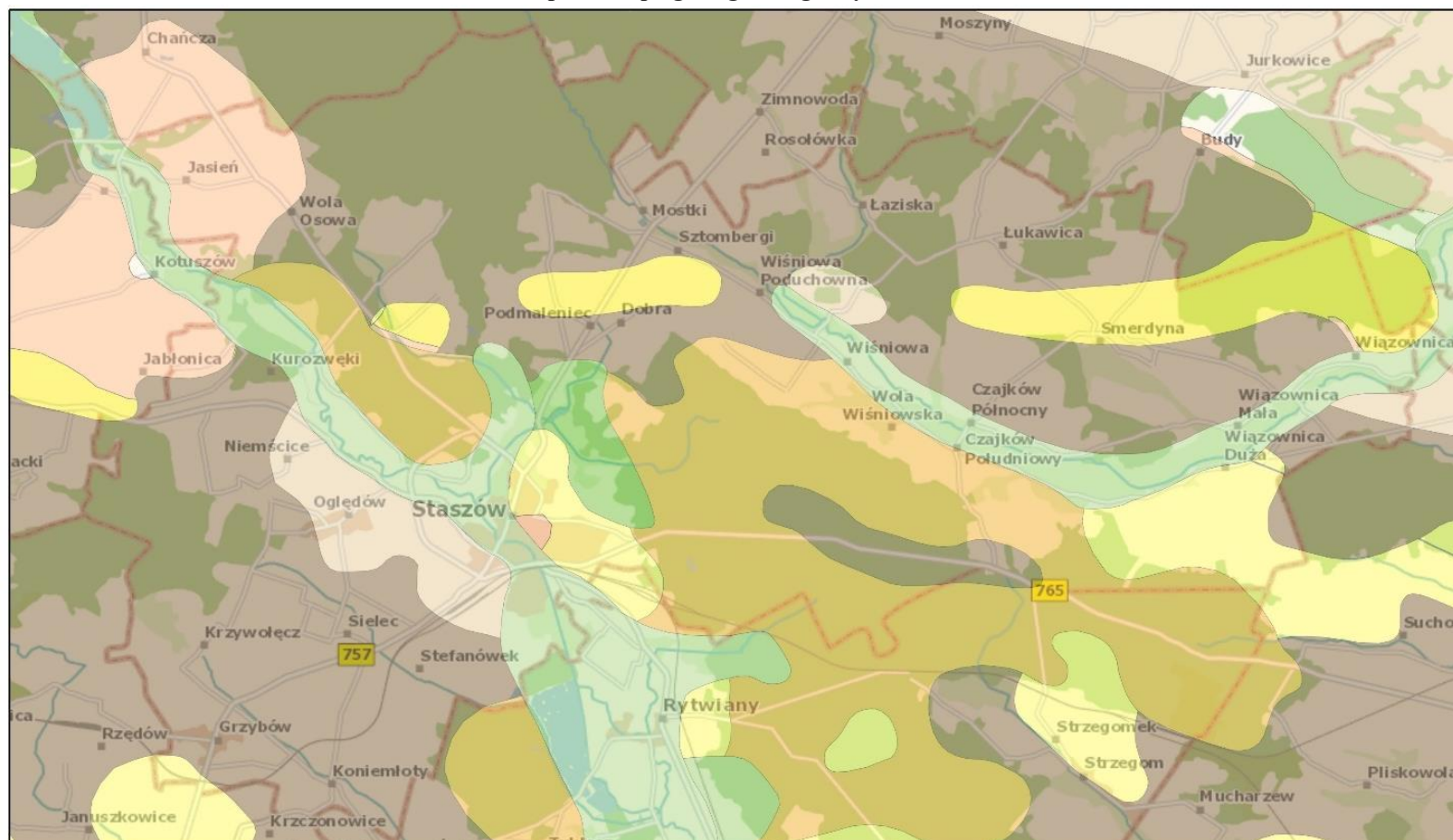
Mapa geologiczna wskazuje na bardzo zróżnicowaną strukturę typów gleb w granicach gminy Staszów. W centralnej części miasta Staszów dominują tereny zabudowane, na których nie sklasyfikowano gleb. Na zachód od Staszowa, w okolicach miejscowości Oględów, występują duże połacie gleb bielcowych i pływowych. Przesuwając się w kierunku południowo-zachodnim swój udział zwiększają gleby brunatne wyługowane i kwaśne. W pobliżu miejscowości Koniemłoty pojawiają się niewielkie płyty czarnych ziemi właściwych oraz czarnych ziemi zdegradowanych i szaroziemów. Na północ i północny wschód od głównego

ośrodka gminnego dużym udziałem charakteryzują się gleby brunatne wyługowane i kwaśne oraz gleby biellicowe. W dolinach rzek Kacanki i Czarnej Staszowskiej występują mady.

Na mapie 8 przedstawiono budowę geologiczną gminy. Według informacji zawartych na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego, na obszarze gminy Staszów występują kopaliny piasku i żwiru – złoża o nazwie Kurozwęki (rozpoznane szczegółowo), Pocieszka (rozpoznane szczegółowo), Pocieszka I (złoża o zasobach prognostycznych) i Zagrody (rozpoznane szczegółowo), kamienie łamane i biologiczne – złoża o nazwie Smerdyna (zagospodarowane), Smerdyna I (rozpoznane szczegółowo) oraz Sztombergi, a także surowce ilaste ceramiki budowlanej – złoża o nazwie Wierzbice (rozpoznane wstępnie)¹⁰.

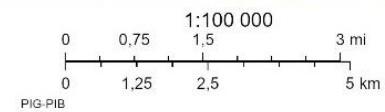
10 Centralna Baza Danych Geologicznych, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, baza.pgi.gov.pl

Mapa 8. Mapa geologiczna gminy Staszów

15.11.2025, 18:12:57

MGP500k - wydzielenia geologiczne paleogenu i neogenu	granica tektoniczna	10 - Piaski eoliczne	52 - Gliny lodowcowe
64 - łył, iltowce, mułki, mulowce, piaski, piaskowce	zaburzenia glaciotektoniczne	13 - Piaski, mułki (mady) i torfy rzeczne młodsze	granica geologiczna
65 - Wapienie, piaski, piaskowce, margle	MGP500k - tektonika paleogenu i neogenu	14 - Lessy i lessy piaszczyste	MGP500k - antropogen
68 - wapienie, margle, piaski, piaskowce	uskok	32 - Piaski, żwiry i mułki (mady) rzeczne	MGP500k - linia przekroju A-B
MGP500k - granice geologiczne paleogenu i neogenu	MGP500k - wydzielenia geologiczne czwartorzędu	60 - Piaski i mułki wodnolodowcowe	Gminy
granica geologiczna	9 - Piaski, mułki (mady) i torfy rzeczne		

DIR_PIB

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ogólnodostępnych danych ze strony Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowy Instytut Badawczy, geologia.pgi.gov.pl

Na obszarze wiejskim gminy Staszów występują utrudnione warunki gospodarowania – miejscowości te zostały zakwalifikowane jako ONW z ograniczeniami naturalnymi (obszary nizinne 1 i 2)¹¹. Na terenie gminy dominują gleby o jakości średniej i słabej, gleby IV–VI klasy zajmują 89% powierzchni gruntów rolnych¹².

Kolejnym istotnym czynnikiem z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego są osuwiska, które należą do najniebezpieczniejszych i najczęściej występujących geozagrożeń na terenie Polski. Osuwiska są efektem ruchów masowych. Osuwanie, spływanie lub obrywanie powierzchniowych warstw skał, zwietrzliny oraz gleby – nazywane ruchami masowymi – powstają naturalnie lub na skutek działalności człowieka. Osuwiska są formą geologiczną przejawiającą się w rzeźbie terenu, powstałą w wyniku grawitacyjnego przemieszczenia wzdłuż powierzchni poślizgu, spływu lub oderwania materiału skalnego, w szczególności skał, zwietrzelin, gruntów i nasypów, powodują zniszczenia w infrastrukturze, uprawach, drzewostanie oraz ogólną degradację terenów objętych ruchami masowymi ziemi. Osuwiska stwarzają także zagrożenie dla życia ludzi oraz dla ich domów¹³.

Na terenie gminy Staszów zlokalizowano osuwiska, zarówno na terenie miasta, jak i na obszarach wiejskich, w miejscowościach: Staszów, Wola Wiśniowska, Wiązownica-Kolonia, Jasień, a także tereny zagrożone ruchami masowymi (mapa 9)¹⁴.

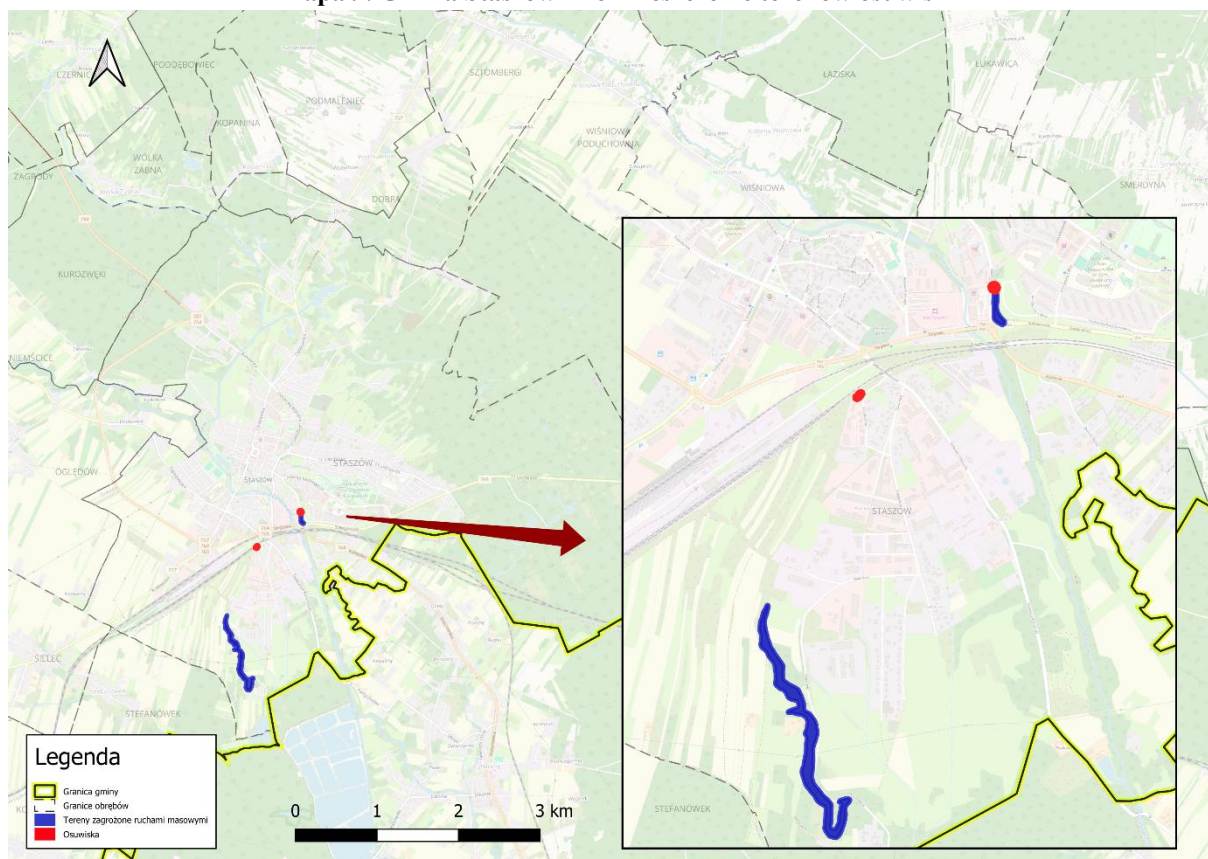
11 Strona Internetowa Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy, onw.iung.pulawy.pl/mapa

12 *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Staszów.*

13 Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Centrum Geozagrożeń, pgi.gov.pl.

14 jw.

Mapa 9. Gmina Staszów – rozmieszczenie terenów osuwisk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych geologia.pgi.gov.pl

3.1.9 Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Ważnym aspektem związanym ze środowiskiem naturalnym jest likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko oraz minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terenie obszaru. Według *Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2023–2028*¹⁵ w celu dotrzymania określonego przepisami prawa terminu zaprzestania wykorzystywania wyrobów azbestowych, do 31 grudnia 2032 r. należy usuwać corocznie ok. 44 tys. Mg tych wyrobów. Dlatego też należy zwiększać świadomość mieszkańców gminy na temat szkodliwości azbestu oraz konieczności jego eliminowania.

Zgodnie z danymi pochodzącymi z Bazy Azbestowej¹⁶ prowadzonej przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii, w województwie świętokrzyskim zinwentaryzowano łącznie ok. 593 tys. Mg wyrobów azbestowych, z czego unieszkodliwiono ok. 144 tys. Mg. Natomiast w gminie Staszów zinwentaryzowano 8,3 tys. Mg, z czego unieszkodliwiono 1,6 tys. Mg, a pozostało do unieszkodliwienia 6,7 tys. Mg.

15 Uchwała Nr LXV/809/23 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 października 2023 r. w sprawie uchwalenia aktualizacji „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”.

16 Baza Azbestowa, Ministerstwo Rozwoju i Technologii, bazaazbestowa.gov.pl/pl/usuwanie-azbestu/zestawienie-statystyczne/stats, inf. z dnia 31.03.2025 r.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Staszów na lata 2018–2032 został przyjęty Uchwałą Nr VII/62/2019 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 15 marca 2019 r. Jest aktualizacją *Programu usuwania i unieszkodliwiania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Staszów na lata 2009–2032*¹⁷.

W ramach usuwania materiałów zawierających azbest, w 2023 r. z terenu gminy Staszów usuniętych zostało 22 140 m² materiałów zawierających azbest o łącznej masie 332,15 Mg. Płyty zostały zdemontowane oraz usunięte z terenu 96 posesji¹⁸.

Gospodarka odpadami w gminie Staszów odbywa się zgodnie z *Planem gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2023–2028*¹⁹. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Staszów stanowi część *Programu Ochrony Środowiska dla gmin wspólnie realizujących przedsięwzięcie pn.: „Kompleksowy system gospodarki odpadami komunalnymi w Rzędowie gm. Tuczepy”*. Gmina Staszów jest udziałowcem Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie (ZGOK), który jest Regionalną Instalacją Przetwarzania Odpadów Komunalnych w regionie 5 województwa świętokrzyskiego, obejmującego swoim zasięgiem 22 gminy. Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie posiada status instalacji komunalnej:

- do mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenia z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku (mbp),
- do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych²⁰.

Wszystkich mieszkańców gminy Staszów obowiązuje selektywny sposób zbierania odpadów. Największy strumień odpadów wytworzonych przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych w gminie Staszów stanowią w dalszym stopniu odpady komunalne niesegregowane (zmieszane).

Na terenie Staszowa znajduje się 6 Miejskich Punktów Elektroodpadów (MPE), w których można umieszczać drobną elektronikę, baterie, żarówki, płyty CD, tonery, kasety VHS, a także stare telefony komórkowe. Urządzenia zbudowane są w taki sposób, aby odpady nie zagrażały środowisku. Obok MPE zamontowane były metalowe serca na plastikowe nakrętki²¹.

Program Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie na lata 2022–2025 z perspektywą do 2029 roku został przyjęty Uchwałą Nr LXXXIV/648/2022 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 29 grudnia 2022 r. Zastąpił on dotychczas obowiązujący *Program ochrony środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie na lata 2017–2020 z perspektywą do roku 2025*. Realizacja Programu ma doprowadzić do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz efektywnego zarządzania środowiskowego.

17 Załącznik do Uchwały Nr VII/62/2019 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 15 marca 2019 r.

18 Raport o stanie Miasta i Gminy Staszów za 2023 rok.

19 Uchwała Nr LXV/809/23 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 października 2023 r. w sprawie uchwalenia aktualizacji „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”.

20 Raport o stanie Miasta i Gminy Staszów za 2023 rok.

21 jw.

Zadania własne gminy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków wykonuje Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Staszowie Spółka Gminy z o.o. (PGKiM). Przedsiębiorstwo świadczy usługi w zakresie: odbioru i transportu odpadów komunalnych, usług wodociągowych i kanalizacyjnych, pielęgnacji zieleni, obsługi wspólnot mieszkaniowych i mieszkaniowych zasobów gminy. Inwestuje również w instalacje fotowoltaiczne, które pozwolą na obniżenie kosztów energii elektrycznej²².

3.1.10 Krajobraz i zasoby przyrodnicze

Gmina Staszów posiada duże walory krajobrazowe, na które składają się wartościowe obiekty zabytkowe, piękne krajobrazy i duża lesistość terenu. Krajobrazy leśne stanowią najlepszą wizytówkę obszaru z całą swoją fizjonomią – różnorodnością drzewostanu pod względem gatunkowym i wiekowym, przejrzystością lasu, różnorodnością siedlisk przyrodniczych, chronionych egzemplarzy o charakterze pomnikowym, występowaniem zbiorników wodnych, polan, a także bogactw zabytków architektury. Wśród lasów zachowały się miejsca o wyjątkowych wartościach przyrodniczych.

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym, południowa część gminy znajduje się w zasięgu mezoregionu Niecka Połaniecka, północna część gminy położona jest w zasięgu mezoregionu Pogórze Szydłowskie, dodatkowo niewielki północno-wschodni fragment gminy znajduje się w zasięgu mezoregionu Góry Świętokrzyskie. Rzeźba terenu gminy jest mało urozmaicona. W większości są to tereny równinne lub lekko faliste, a różnice wysokości dochodzą maksymalnie do kilkudziesięciu metrów. Największe urozmaicenie rzeźby występuje w obrębie dolin rzecznych Czarnej Staszowskiej i Kacanki. Obszar gminy to krajobraz wyżyn węglanowych i gipsowych oraz krajobraz dolin i obniżeń, tarasów nadzalewowych. Pierwszy z nich występuje wzdłuż dolin Czarnej Staszowskiej i Kacanki, gdzie na glebach organicznych występują łąki i roślinność uzależniona od wód. Natomiast wyżyny węglanowe występują w północnej części obszaru – są porośnięte lasami grądowymi. Pozostały obszar zajmują lasy, obszary zurbanizowane oraz rolnicze tereny położone na starych tarasach nadzalewowych Wisły. Niewątpliwie najbardziej cennymi formami morfologicznymi obszaru gminy są jaskinie oraz skałki krasowe, w tym w szczególności kompleks Skałek Podwale oraz jaskiń o nazwie Jamy w Podwalu, które położone są w północno-wschodniej części gminy. Obszar gminy położony jest na wysokości między około 200 m n.p.m. do około 250 m n.p.m.²³.

Formami ochrony przyrody, które występują na terenie gminy Staszów, są²⁴:

- obszary chronionego krajobrazu: Jeleniowsko-Staszowski OChK,
- obszary Natura 2000: Kras Staszowski oraz Ostoja Żyznów,
- rezerwat przyrody „Podwale”,

22 Strona internetowa Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Staszowie Spółka Gminy z o.o., pgkim.pl

23 Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Staszów, Wrocław 2022.

24 Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody (CRFOP), strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, crfop.gdos.gov.pl, inf. z dnia 25.03.2025 r.

- zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Golejów”,
- 45 pomników przyrody.

Flora i fauna na obszarze gminy Staszów ściśle związane są z licznymi formami ochrony przyrody występującymi na tym terenie oraz dużymi kompleksami leśnymi, stanowiącymi schronienie dla różnych gatunków roślin i zwierząt. Lasy wchodzące w skład Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu stanowią w większości bory sosnowe, bory mieszane, bory trzcinnikowe, łągi subkontynentalne oraz bory mieszane świeże przechodzące w grąd wysoki i świetlistą dąbrowę. Ponadto występują bory i lasy wilgotne oraz olsy. Wśród roślinności leśnej zdecydowanie przeważa drzewostan sosnowy, a uzupełnieniem są dęby, brzozy, jodły, modrzew, olcha, buk. W wilgotnych dnach dolin rzek, cieków i oczek wodnych występują bogate florystyczne zespoły roślinności szuwarowo-bagiennej, łąkowo bagiennej i bagienno-torfowiskowej z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin i ptaków. Natomiast najczęściej spotykanymi tutaj gatunkami fauny są: sarny, jelenie, kuny, łosie, bobry, dziki, zające, lisy, dzikie kaczki, bażanty i kuropatwy. Duży udział terenów leśnych stwarza bogactwo i różnorodność siedlisk i gatunków. Największe kompleksy leśne ciągną się w centralnym pasie gminy od północy do południa, na wschód od miasta. Większe kompleksy leśne występują także we wschodniej jak i zachodniej części gminy. Lasy w gminie podlegają Nadleśnictwu Staszów, a dzielą się na dwa obręby leśne: Golejów i Kurozwęki. Lokalne lasy wyróżnia duża różnorodność siedlisk i gatunków. Przeważają lasy liściaste i mieszane. Gatunkowo dominuje sosna z domieszką buków, brzoź i grabów. Występują ponadto jodły, świerki, osiki i dęby. Występuje tutaj także różnorodność krzewiasta, spotkać można leszczynę pospolitą, czeremchę pospolitą, jarzab pospolity, czy też kruszynę pospolitą. W lasach występuje także duży udział dębu, jodły i buka. Najlicniejszą grupę ptaków stanowią: bocian biały (spotykany też i czarny), błotniaki, krogulec, derkacz, dzięcioł czarny, płomykówka, pójdzka, puszczyk, dudek, świergotek drzewny, słonka, muchołówka mała, białoszajna i żałobna, wilga, lelek kozodój. Gady reprezentuje większość występujących w Polsce gatunków, np. jaszczurka zwinka i żyworodna, padalec oraz węże: żmija, zaskroniec i gniewosz. Z płazów występują m.in.: traszka, rzekotka, grzebiuszka, ropucha paskówka. Najczęściej spotykane owady to: mieniak tęczowiec i strużnik, paż królowej i żeglarz, modliszka zwyczajna, pływak żółto-brzeżek, tygryk paskowany, biegacze. Rozległe golejowskie lasy stanowią dom dla wielu zwierząt, mieszkają tu bowiem: dziki, kuny, sarny, jelenie, daniela, lisy, zające, borsuki, norki, tchórze, piżmaki i jenoty. Z gatunków chronionych występują m.in. łasica, gronostaj, orzesznica, popielica, koszatka, podkowiec duży, mroczki, a z częściowo chronionych – bóbr i wydra. Czasem można spotkać łosie²⁵.

Funkcjonowanie Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu reguluje *Uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego nr XXXV/624/13 z dnia 23 września 2013 r.* W dokumencie uchwały znajdują się działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy.

25 *crfop.gdos.gov.pl*

Do szczególnych działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu należą:

- zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych,
- utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków;
- zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywienia lub też sukcesji;
- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
- zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
- ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne;
- zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

Na obszarze Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu zakazuje się:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakazy, o których mowa w ustaleniach powyżej, nie dotyczą:

- terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest pomiędzy dolinami Koprzywianki i Czarnej. Obejmuje wschodni kraniec Gór Świętokrzyskich, Pogórza Szydłowskiego i Niecki Połanieckiej. Jest to obszar o bardzo urozmaiconej rzeźbie i silnie zalesiony – lasy stanowią ok. 55%, a użytki rolne ok. 40% powierzchni, stanowiąc lokalny ciąg ekologiczny. Wśród lasów dominują bory sosnowe, bory mieszane, bory trzcinnikowe, łągi subkontynentalne oraz bory mieszane świeże przechodzące w grąd wysoki i świetlistą dąbrowę.

Ponadto występują bory i lasy wilgotne – olsy. Wśród roślinności leśnej zdecydowanie przeważa sosna, a uzupełnieniem są dęby, brzozy, jodły, modrzew, olcha, buk. W wilgotnych dnach dolin rzek, cieków i oczek wodnych występują bogate florystyczne zespoły roślinności szuwarowo-bagiennej, łąkowo-bagiennej i bagienno-torfowiskowej z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin i ptaków. Ponadto występują na tych terenach zbiorowiska murawowe i krzewiaste w miejscach nieprzydatnych do uprawy: na ścianach wąwozów lessowych, na stromiznach zboczy oraz na bardzo płytkich glebach. Charakterystyczną roślinnością dla tego obszaru są ciepłolubne zbiorowiska kserotermiczne pochodzenia południowoeuropejskiego z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin.

Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu zajmuje powierzchnię 284,69 km². Obejmuje tereny gmin: Baćkowice, Bogoria, Iwaniska, Rytwiany i Staszów. W rejonie Szydłowa łączy się z Chmielnicko-Szydłowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu²⁶.

Na obszarze gminy Staszów zlokalizowany jest obszar ochronny sieci Natura 2000 – Kras Staszowski. Priorytetowym celem funkcjonowania sieci Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Drugim jej celem jest ochrona różnorodności biologicznej.

Kras Staszowski (kod obszaru PLH260023) to obszar o powierzchni 1 743,48 ha występowania lasów liściastych, borów (w tym borów mieszanych) oraz siedlisk wodno-błotnych powstałych w lejkach krasowych. Obecność lejków krasowych i związana z nimi szata roślinna jest najcenniejszą wartością przyrodniczą tego regionu. Lejki są jednocześnie świetnym kalendarium historii szaty roślinnej panującej w okresie holoceni. Obszar obejmuje naturalne typy siedlisk oraz gatunki chronione i zagrożone w skali regionu i kraju. Stwierdzono występowanie aż 12 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa 92/43/EWG – Załącznik I Rodzaje siedlisk przyrodniczych ważnych dla Wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia Specjalnych Obszarów Ochrony). Największy udział mają niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie oraz dobrze wykształcone grądy i łągi. W ostoi znajduje się kolonia nocka dużego (*Myotis myotis*) licząca ok. 200 osobników.

Obszar składa się z kilku fragmentów różniących się od siebie. Na wschód od Staszowa znajduje się kompleks leśny z licznymi lejkami i misami krasowymi. Wskutek gromadzenia się wody wytworzyły się tu różnego rodzaju torfowiska. Po wielowiekowym wydobywaniu torfu na skalę przemysłową, stanowią one liczne jeziora o stosunkowo czystej wodzie, z niewielką domieszką związków siarki. Obecnie następuje tam wtórna sukcesja. Zachodni fragment stanowi kompleks stawów rybnych wraz z rezerwatem przyrody Dziki Staw. Stawy te są

26 Strona internetowa Nadleśnictwa Staszów, staszow.radom.lasy.gov.pl

miejszem o dużej bioróżnorodności. Część południowo- wschodnia to głównie strumień bez nazwy oraz fragmenty lasów mieszanych z nielicznymi jeziorkami krasowymi. Dolina ciekupoprzecinana jest licznymi dopływami częściowo zmeliorowanymi. Jest to obszar charakteryzujący się dużym bogactwem przyrodniczym.

Plan Zadań Ochronnych (PZO) dla obszaru Natura 2000 Kras Staszowski ustanowiony został Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 27 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Kras Staszowski PLH260023 (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3316). We wskazanym powyżej planie (PZO) zidentyfikowane zostały istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000, cele działań ochronnych, działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Funkcjonowanie obszaru Natura 2000 Kras Staszowski reguluje Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 marca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Kras Staszowski PLH 260023 (Dz. U. z 2023 r. poz. 723). W dokumencie tym zawarte zostały szczególne cele ochrony obszaru. Obszar został wyznaczony w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki w stosunku do przedmiotów ochrony.

Przedmiotem ochrony na obszarze Natura 2000 Kras Staszowski są:

- siedliska przyrodnicze:
 - 3130 brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea*, *Isoëto Nanojuncetea*,
 - 3140 twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (*Charcteria spp.*),
 - 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*,
 - 3160 naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne,
 - 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
 - 7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe),
 - 7120 torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji,
 - 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*),
 - 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio- Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
 - 9190 kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*),
 - 91D0 bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne,

- 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
- 91P0 wyżyny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*);
- gatunki zwierząt innych niż ptaki oraz ich siedliska:
 - nocek duży (*Myotis myotis*),
 - traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* (*Triturus cristatus cristatus*).

Obszar Natura 2000 Ostoja Żyżnów (PLH260036) ustanowiony został Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Żyżnów (PLH260036) (Dz. U. z 2022 r. poz. 1150). Obszar ustanowiono w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych oraz populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków. Przedmiotem ochrony na obszarze są: siedliska przyrodnicze, a także gatunki zwierząt inne niż ptaki oraz ich siedliska.

Ostoja Żyżnów położona jest w obrębie mezoregionów Wyżyna Sandomierska, Góry Świętokrzyskie i Pogórze Szydłowskie. W większości obszar pokrywa znacznej grubości pokrywa lessowa, co sprawia, że powierzchnia terenu jest dosyć płaska, rozcięta przez rzekę Koprzywiankę wraz z dopływami. Koprzywianka, lewostronny dopływ Wisły, jest to najdłuższa rzeka płynąca przez Wyżynę Sandomierską, a jednocześnie mająca największe dorzecze, które leży na obszarze południowo-wschodniego fragmentu Wyżyny Kieleckiej (Góry Świętokrzyskie, Pogórze Szydłowskie, Wyżyna Sandomierska), wschodniej części Niecki Nidziańskiej (Niecka Połaniecka) oraz Niziny Nadwiślańskiej. Największym dopływem Koprzywianki na obszarze jest rzeka Kacanka. Występujące tu gleby to głównie brunatnoziemy, rzadziej czarnoziemy, przez co teren jest intensywnie użytkowany rolniczo. Krajobraz tutejszy to stosunkowo płaska wyżyna lessowa, wyniesiona na wysokość 220–290 m n.p.m., z bardzo gęstą siecią dolin i wąwozów lessowych, parowów oraz wzgórz o stromych ścianach stanowiących dopełnienie dolin Koprzywianki i Kacanki, będących dominującą częścią krajobrazu. W dolinie rzeki Koprzywianki oraz jej dopływów znajdują się wychodnie starych skał z ery paleozoicznej, w tym z kambru dolnego. Rzeka miejscami meandruje stwarzając dogodne siedliska dla ekstensywnie użytkowanych łąk, rozlewisk, zastoisk oraz płątów łągow. Rozleglejsze powierzchnie, zajęte zwłaszcza przez zbiorowiska łąkowe o różnym stopniu wilgotności, znajdują się w dolinie rzeki Kacanki. Zbocza dolin rzecznych, wąwozów lessowych, skarpy śródpolne pokrywają murawy kserotermiczne. Dominującymi zbiorowiskami leśnymi są bory sosnowe i mieszane, nierzadko jednak trafiają się różnego typu zbiorowiska łąkowe, rozczłonkowane często głębokimi wąwozami i jarami, zwłaszcza na zboczach dolin rzecznych²⁷.

Głównym zagrożeniem dla stwierdzonych na obszarze siedlisk jest naturalna sukcesja roślinności krzewiastej i drzewiastej, chodzi tu zwłaszcza o robinie akacjową (*Robinia pseudoacacia*) i śliwę tarninę (*Prunus spinosa*), a także eutrofizacja, melioracje oraz intensywnie prowadzona gospodarka rolna. Wyraźnie zauważalny jest również niszczący proces erozji w podatnych na nią lessach. Miejscami widoczne są także odkrywki i wyrobiska

27 Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach, kielce.rdos.gov.pl

po wydobyciu żwiru lub piasku, zmniejszające płyty roślinności kserotermicznej. W odniesieniu do pachnicy dębowej, na terenach leśnych zagrożeniem jest niewłaściwe gospodarowanie – niedopuszczające pozostawiania przestojów lub drzew obumierających w lesie. Natomiast na terenach o charakterze parkowym zagrożeniem jest silna antropopresja przejawiająca się w usuwaniu drzew przejawiających jakiegokolwiek oznaki osłabienia, czyszczenie dziupli, podpalanie pruchnowisk lub całych drzew. W przypadku motyli związanych ze środowiskiem łąkowym, zagrożeń należy upatrywać w osuszaniu terenów podmokłych lub zmian w sposobie ich zagospodarowania. Problemem może być także sukcesja roślinności drzewiastej w miejscach, gdzie zaprzestano koszenia²⁸.

Siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony na specjalnym obszarze ochrony siedlisk Ostoja Żyznów²⁹:

- 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*,
- 3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*),
- 6120 ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*),
- 6210 murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis* *Festucion pallentis*),
- 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
- 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- 7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe),
- 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*),
- 8210 wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*,
- 9110 kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*),
- 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*),
- 91D0 bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne,
- 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
- 91P0 łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

Gatunki zwierząt innych niż ptaki, będące przedmiotem ochrony na specjalnym obszarze ochrony siedlisk Ostoja Żyznów (PLH260036)³⁰:

- czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*,

28 Instytut na rzecz Ekorozwoju, *ine.eko.org.pl*

29 Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Żyznów (PLH260036) (Dz. U. z 2022 r. poz. 1150)

30 jw.

- głowacz białopłetwy *Cottus gobio*,
- kumak nizinny *Bombina bombina*,
- minóg strumieniowy *Lampetra planeri*,
- modraszek *nausitous Maculinea (Phengaris) nausithous*,
- modraszek *telejus Maculinea (Phengaris) teleius*,
- pachnica dębowa *Osmoderma eremita (Osmoderma barnabita)*,
- poczwarówka jajowata (*Vertigo moulinsiana*),
- poczwarówka zwężona (*Vertigo angustior*),
- skójka gruboskorupowa (*Unio crassus*),
- trzepla zielona (*Ophiogomphus cecilia*).

Obszar posiada plan zadań ochrony, ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 31 grudnia 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Żywnów PLH260036 (Dz. Urz. z 1996 r. Nr 1 poz. 1). Zarządzenie zawiera m.in. identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony, cele działań ochronnych, jak również określa działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

W granicach administracyjnych miasta Staszowa znajdują się trzy enklawy obszaru Natura 2000 Kras Staszowski. Jedna enklawa mieści się w całości na terenie miasta, zaś pozostałe dwie zlokalizowane są fragmentarycznie w graniach administracyjnych.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Golejów został ustanowiony Rozporządzeniem nr 4/2003 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie uznania za zespoły przyrodniczo- krajobrazowe. Obszar znajduje się na skraju lasu, w bezpośrednim sąsiedztwie leśniczówki Golejów, na terenie Staszowa. Obejmuje on powierzchnię 1,41 ha. Zespół stanowi starodrzew sosnowo- dębowy w wieku ponad 140 lat, który jest elementem dawnych lasów naturalnych. Zespół został wyznaczony w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego, dla zachowania jego wartości estetycznych³¹. Swym zasięgiem zespół przyrodniczo- krajobrazowy Golejów mieści się w pełni w granicach administracyjnych miasta Staszowa.

W stosunku do zespołu przyrodniczo-krajobrazowego zabrania się:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym;
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości;
- zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego;

31 Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, natura2000.gdos.gov.pl

- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą celom innym niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej;
- budowy budynków, budowli obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu.

Rezerwat przyrody Podwale ustanowiony został Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 24 lutego 2025 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Podwale” (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2025 r. poz. 736). Rezerwat zajmuje powierzchnię 59,57 ha, a celem jego ochrony jest zachowanie ekosystemów leśnych o charakterze naturalnym, a także grupy skałek zbudowanych z neogeńskich piaskowców wapienno-kwarcowych. Rezerwat nie posiada planu ochrony ani zadań ochronnych.

Ponadto na terenie gminy występuje 45 pomników przyrody (tabela 2).

Tabela 2. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Staszów

Opis pomnika	Data ustanowienia	Typ i rodzaj pomnika
Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	02.10.1953 r.	wieloo obiektowy, grupa drzew
Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	05.01.1954 r.	wieloo obiektowy, aleja
Platan klonolistny <i>Platanus xhispanica</i>	30.06.1980 r.	wieloo obiektowy, grupa drzew
Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	30.06.1980 r.	jednoo obiektowy, drzewo
Topola biała <i>Populus alba</i>	30.06.1980 r.	wieloo obiektowy, aleja
Orzech czarny <i>Juglans nigra</i>	25.01.1989 r.	jednoo obiektowy, drzewo
Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	25.01.1989 r.	jednoo obiektowy, drzewo
Klon pospolity <i>Acer platanoides</i>	25.01.1989 r.	wieloo obiektowy, grupa drzew
Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	25.01.1989 r.	jednoo obiektowy, drzewo
Klon pospolity <i>Acer platanoides</i>	25.01.1989 r.	jednoo obiektowy, drzewo
Modrzew europejski <i>Larix decidua</i>	25.01.1989 r.	wieloo obiektowy, grupa drzew
Klon pospolity <i>Acer platanoides</i>	25.01.1989 r.	jednoo obiektowy, drzewo
Klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	25.01.1989 r.	jednoo obiektowy, drzewo
Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	25.01.1989 r.	jednoo obiektowy, drzewo
Diabelski kamień	28.06.1991 r.	jednoo obiektowy, głąz narzutowy
Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	20.03.1997 r.	jednoo obiektowy, drzewo
Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> buk Czyż	14.03.2019 r.	jednoo obiektowy, drzewo

Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> dąb Zięba	14.03.2019 r.	jednoobiektowy, drzewo
Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> dąb Orzeł	14.03.2019 r.	jednoobiektowy, drzewo
Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> dąb Dudek	14.03.2019 r.	jednoobiektowy, drzewo
Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> dąb Głuszec	14.03.2019 r.	jednoobiektowy, drzewo
Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> dąb Puszczyk	14.03.2019 r.	jednoobiektowy, drzewo
Miłorząb dwuklapowy <i>Ginkgo biloba</i> Miłorząb chiński	17.12.2020 r.	jednoobiektowy, drzewo
źródło Pod Diabelskim Kamieniem	23.06.2021 r.	źródło
Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i> jesion im. Stefana Czerwca	23.06.2021 r.	jednoobiektowy, drzewo
Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> dęby im. 2 Pułku Piechoty Legionów	23.06.2021 r.	wielooobiektowy, grupa drzew
Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> Kmiotko	23.05.2022 r.	jednoobiektowy, drzewo
Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> , Sosna zwyczajna <i>Pinus sylvestris</i> Jan	23.05.2022 r.	wielooobiektowy, grupa drzew
Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> Józef	23.05.2022 r.	jednoobiektowy, drzewo
Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> Wiesław	23.05.2022 r.	jednoobiektowy, drzewo
Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> Ewa	23.05.2022 r.	jednoobiektowy, drzewo
Wiąz szypułkowy <i>Ulmus laevis</i> Sylwester	23.05.2022 r.	jednoobiektowy, drzewo
Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> Marian	23.05.2022 r.	jednoobiektowy, drzewo
Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> Stefan	23.05.2022 r.	jednoobiektowy, drzewo
Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> Henryk	23.05.2022 r.	jednoobiektowy, drzewo
Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> Tadeusz	23.05.2022 r.	jednoobiektowy, drzewo
Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> Marcin	23.05.2022 r.	jednoobiektowy, drzewo
Kasztanowiec zwyczajny <i>Aesculus hippocastanum</i> Joanna	23.05.2022 r.	jednoobiektowy, drzewo
Jodła pospolita <i>Abies alba</i> Zygmunt	23.05.2022 r.	jednoobiektowy, drzewo
Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> Adam	24.05.2022 r.	jednoobiektowy, drzewo
Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> Czesław	24.05.2022 r.	jednoobiektowy, drzewo
Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> Chryzostom	24.05.2022 r.	jednoobiektowy, drzewo
Gwarek	24.05.2022 r.	jednoobiektowy, głąz narzutowy
Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> Krzysztof	11.11.2023 r.	jednoobiektowy, drzewo
Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> Artur	11.11.2023 r.	jednoobiektowy, drzewo

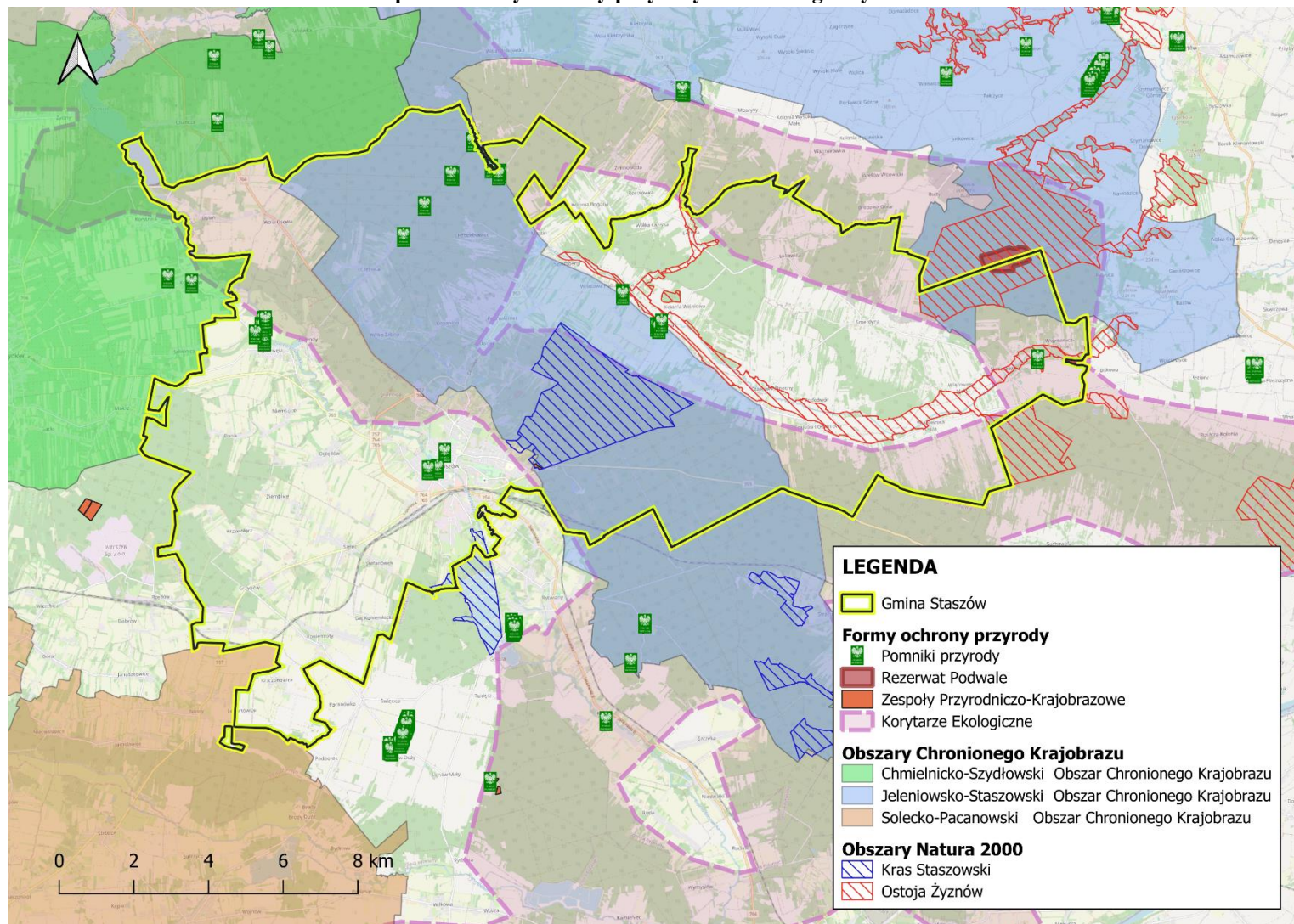
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, crfop.gdos.gov.pl

Przez teren gminy Staszów przebiega jeden z 7 głównych korytarzy ekologicznych – Korytarz Południowo-Centralny (KPdC) KPdC-3B Góry Świętokrzyskie i Dolina Wisły, który łączy Roztocze z Lasami Janowskimi, Puszcza Sandomierską i Świętokrzyską, Przedborskim Parkiem Krajobrazowym, Załęczańskim Parkiem Krajobrazowym, schodzi do Lasów Lublinieckich i Borów Stobrawskich, biegnie do Lasów Milickich, Doliny Baryczy i Borów Dolnośląskich. Korytarze ekologiczne są elementem przyrodniczym niezbędnym dla prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego i koniecznym do poprawnego i efektywnego gospodarowania zasobami przestrzeni. Są istotne jako przestrzeń życia i migracji gatunków roślin, zwierząt, grzybów, stanowią podstawę zachowania różnorodności biologicznej i element bezpieczeństwa w organizacji warunków ruchu drogowego, podnoszą atrakcyjność wizualną przestrzeni. Warunkiem istnienia korytarza ekologicznego jest jego nieprzerwanie trwałą barierą infrastrukturalną, a do takich należą tylko bariery antropogeniczne. Zatem korytarze ekologiczne są również elementem organizującym przestrzeń życia człowieka.

Głównym założeniem korytarzy ekologicznych jest zapewnienie spójności ekologicznej sieci Natura 2000 oraz innych obszarów prawnie chronionych. Rangę lokalnych ciągów ekologicznych w gminie posiadają doliny rzek i cieków, zagospodarowane jako użytki zielone oraz pasma zadrzewień i zakrzewień.

Formy ochrony przyrody w gminie Staszów stanowią 33,3% jej powierzchni. Na mapie 10 przedstawiono graficzne zobrazowanie form ochrony przyrody oraz korytarzy ekologicznych na terenie gminy.

Mapa 10. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Staszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, crfop.gdos.gov.pl oraz gdos.gov.pl/dane-i-metadane

3.1.11 Dobra materialne, zabytki

Na malowniczym terenie gminy Staszów można odnaleźć wiele zabytków architektury, a także bogate dziedzictwo kulturowe. Centrum administracyjnym i kulturalnym gminy jest miasto Staszów – należące do starszych miejscowości w regionie. W 2025 r. Staszów obchodził 500-lecie nadania praw miejskich. Nazwa miasta ma charakter odmienny, gdyż pochodzi od zdrobniałej formy imienia Stanisław – Stasz. Obszar gminy należał od czasów najdawniejszych do terenów intensywnie zasiedlanych przez człowieka, co poświadczają liczne znaleziska archeologiczne. W samym Staszowie odkryto cmentarzysko kultury łużyckiej lub pomorskiej³².

Dla wiedzy o naszej przeszłości istotne znaczenie ma ochrona zabytków, gdyż są one świadkami przeszłych czasów, żywym świadectwem biegu historii, zmian kulturowych, cywilizacyjnych i politycznych. Odzwierciedlają poziom życia w danym państwie, regionie, miejscowości. Stanowią o wewnętrznej sile i tożsamości ludzi, którzy je tworzyli. Zabytki to nasze dobro ogólnonarodowe, ale przede wszystkim regionalne i lokalne w skali województwa, powiatu i gminy. Stosunek do nich świadczy o naszej kulturze. Dbając o zabytki składamy hołd historii, tradycji naszym przodkom³³.

W *Rejestrze zabytków nieruchomości Województwa Świętokrzyskiego*³⁴ znajdują się zabytki z terenu gminy Staszów:

- Staszów: układ urbanistyczny miasta (XVI w.), Rynek jako dzielnica staromiejska (XVI w.), ratusz z kramami (XVII–XVIII w., XIX w., XX w.), najstarsza część cmentarza parafialnego przy ul. Cmentarnej (1862 r.), teren dawnego cmentarza żydowskiego (kirkutu) „starego” przy ul. Piłsudskiego (I poł. XVIII w.), zespół kościoła parafialnego, w skład którego wchodzi: kościół pw. św. Bartłomieja (I poł. XIV w., XVII w., XX w.), brama dzwonnica (1825 r.), ogrodzenie cmentarza kościelnego (1825 r.), plebania (1825 r.), kostnica (ok. 1930 r.), cmentarz stary przy kościele (co najmniej od I poł. XIV w.), park miejski, obecnie Park Legionów (1886 r.), dworek miejski przy ul. Wschodniej 5 (XIX–XX w.).
- Konieńloty: zespół klasztorny benedyktynów świętokrzyskich (lata 1637–49, XVIII w.), w skład którego wchodzi: kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, klasztor („stara” plebania), ogrodzenie cmentarza kościelnego (XVIII w.), a także cmentarz parafialny „stary”.
- Kurozwęki: kościół cmentarny filialny pw. św. Rocha (XVIII w., 1919 r.) oraz ogrodzenie cmentarza z bramką, cmentarz parafialny przy ul. Kościelnej, zespół poklasztorny (XV–XVII w., XIX w.), w skład którego wchodzi: kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP i św. Augustyna, klasztor (obecnie dom pomocy społecznej), ogrodzenie cmentarza kościelnego z bramką zachodnią i bramką południową; zespół pałacowy, w skład którego wchodzi: zamek (XIV–XV w., XVII w.) przebudowany na pałac w 2 poł. XVIII w., pawilon wschodni (1770 r.), pawilon zachodni (1770 r., po 1980 r.), budynek administracji (XIX w.), brama

32 Program opieki nad zabytkami Gminy Staszów na lata 2023–2026.

33jw.

34 *Rejestr zabytków nieruchomości Województwa Świętokrzyskiego*, aktualizacja: styczeń 2025, strona internetowa Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Kielcach, wuoz.kielce.pl/p,98,rejestr-zabytkow-nieruchomych

wjazdowa (1770 r.), park (XVIII w., lata 1811–20, 1859–73), spichlerz (XIX w.), oficyna mieszkalno-gospodarcza (XIX w.).

- Sielec: zespół dawnego zboru kalwińskiego, w skład którego wchodzi: zbór kalwiński, obecnie kaplica rzym.-kat. pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy (XVII–XVIII w.) oraz cmentarz ewangelicki (XVII–XVIII w.).
- Wiązownica-Kolonia: kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła (1844 r., 1916 r.) wraz z terenem działki 346, cmentarz parafialny tzw. „nowy” (stara część) (1915 r.), a także zespół pałacowo-parkowy „Dzięki” ze strefą ochrony krajobrazu kulturowego i powiązań widokowych (XIX w.), w skład którego wchodzi: pałac (willa), teren dawnego ogrodu, park oraz strefa ochrony krajobrazu kulturowego i powiązań widokowych.
- Wiązownica Mała: cmentarz parafialny „stary” (XIX/XX w.), obecnie nieczynny.
- Wiśniowa: kościół parafialny pw. Przemienienia Pańskiego i św. Ducha (lata 1680–1681), stara część cmentarza parafialnego (XIX w.).
- Wiśniowa Poduchowna: zespół pałacowy, w skład którego wchodzi: pałac, obecnie Pałac Kołłątajów (XVIII–XIX w.), pozostałości pawilonu parkowego, park z otoczeniem zespołu (XVIII–XIX w.).
- Wola Osowa – Batogi: Miejsce Pamięci Narodowej – pomnik z tablicą pamiątkową na miejscu po gajówce (1943 r.), grunt, na którym stoi pomnik wraz z terenem w promieniu 5 m od zewnętrznych krawędzi pomnika.

W gminie Staszów w formie zbioru kart adresowych zabytku i zbioru kart stanowisk archeologicznych prowadzona jest Gminna Ewidencja Zabytków, przyjęta *Zarządzeniem nr 24/2023 Burmistrza Miasta i Gminy Staszów z dnia 6 lutego 2023 roku w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków*. Karty adresowe zabytków i zbiór kart stanowisk archeologicznych to załączniki do ww. zarządzenia³⁵.

35 Załączniki do *Zarządzenia nr 24/2023 Burmistrza Miasta i Gminy Staszów z dnia 6 lutego 2023 roku w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków*: Karty adresowe zabytków – Grzybów, Koniemłoty, Kurozwęki, Oględów, Podmaleniec, Sielec, Smerdyna; Karty adresowe zabytków – Sztombergi, Wiązownica Mała, Wiązownica-Kolonia, Wiśniowa, Wiśniowa Poduchowna, Wola Osowa-Batogi, Wola Wiśniowska; Karty adresowe zabytków – Staszów; Zbiór kart stanowisk archeologicznych.

3.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko

Ochrona środowiska związana jest z różnymi rodzajami ludzkiej aktywności i skupia się na takich zagadnieniach jak zanieczyszczenie powietrza, wód i gleb, gospodarce odpadami oraz takich zjawiskach jak utrata różnorodności biologicznej, wprowadzanie gatunków inwazyjnych czy genetycznie modyfikowanych. Na terenie objętym opracowaniem znajdują się formy ochrony przyrody wyróżnione w *Ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.). Na podstawie analizy i oceny stanu środowiska w poszczególnych obszarach zidentyfikowano najistotniejsze problemy w zakresie ochrony środowiska, występujące na terenie gminy Staszów. Warto zwrócić uwagę na rozwój funkcji rekreacyjnej w gminie, który w głównej mierze jest możliwy dzięki unikalnym walorom przyrodniczym. Skutkować może to nieznacznym zwiększeniem presji na środowisko przyrodnicze. Jednakże, jakiegokolwiek działania w tym zakresie, które zostaną odpowiednio zaplanowane, mogą znacząco przyczynić się do ochrony środowiska i obecnej w nim przyrody. Byłoby to możliwe dzięki rozwojowi infrastruktury niezbędnej w zakresie aktywnej rekreacji, w tym m.in. ścieżek rowerowych, pieszych, miejsc odpoczynku czy infrastruktury wodno-ściekowej lub gospodarki odpadami.

Analizując potencjalne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035*, odniesiono się do poszczególnych projektów strategicznych przewidzianych do realizacji w Strategii.

W stosunku do każdego z projektów strategicznych przeanalizowano potencjalne oddziaływania na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, czyli na różnorodność biologiczną, wodę, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, lokalny klimat, zasoby naturalne oraz zabytki. Analizie poddano także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzkie. Posłużyło do tego narzędzie jakim jest matryca zbiorcza oddziaływania na środowisko, w której każdy z aspektów został szczegółowo przeanalizowany i określono, czy dany czynnik będzie miał pozytywny, negatywny, czy obojętny wpływ na różne obszary odnoszące się do środowiska. Matryca została szczegółowo przedstawiona w rozdziale piątym.

Główne wyzwania ochrony środowiska w gminie Staszów

Wśród głównych wyzwań w zakresie ochrony środowiska, które mają znaczenie dla analizowanego obszaru, znajdują się:

- postępujące zmiany klimatu wymuszające konieczność wprowadzania przedsięwzięć adaptacyjnych (np. zwiększenie odporności zabudowy na ekstremalne zjawiska pogodowe, dbanie o naturalną retencję w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia suszy oraz złagodzenia jej objawów, zabezpieczenie zabudowy przed podtopieniami oraz zwiększenie stopnia odporności na zjawiska powodziowe, wprowadzanie wszelkich form zieleni na terenach zabudowanych w celu poprawy mikroklimatu na terenach podatnych na wysokie temperatury).
- oddziaływania związane z emisją zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza atmosferycznego – głównie skutek tzw. „niskiej emisji”, której źródłem są przede wszystkim indywidualne źródła energii cieplnej oraz ruch drogowy,

- postępująca utrata naturalnych walorów retencyjnych wskutek wzrostu powierzchni zabudowanej,
- presja akustyczna na tereny mieszkaniowe, której źródłem jest ruch drogowy,
- nie w pełni wykorzystany potencjał usług ekosystemowych obszarów zielonych w obszarze objętym ustaleniami planistycznymi: analizowany teren posiada walory przyrodnicze,
- zagrożona funkcjonalność korytarzy ekologicznych (wskutek wzrastającej defragmentacji krajobrazu),
- nie w pełni wykorzystany potencjał możliwości wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.

4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń zawartych w Strategii

Celem realizacji *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* jest m.in. poprawa jakości życia na terenie gminy, uatrakcyjnienie wizerunku obszaru na zewnątrz, rozwój rekreacji oraz poprawa komponentów środowiska na terenie gminy. Założenia dokumentu przyczyniać się będą w pośredni sposób do poprawy stanu środowiska naturalnego, a także zapewnią skuteczne mechanizmy, mające na celu jego ochronę przed postępującą degradacją oraz rozwój jego walorów.

W przypadku braku realizacji działań zawartych w Strategii, ujemnym skutkiem dla środowiska będzie przede wszystkim utrzymywanie się problemów ekologicznych, m.in.:

- narażanie miejscowej ludności na hałas komunikacyjny oraz zanieczyszczenia spowodowane spalaniem paliw, ze względu na brak realizacji działań związanych z inwestycjami drogowymi (remonty, modernizacje) oraz rozbudową sieci ścieżek rowerowych na terenie gminy;
- straty dużej ilości wody, z uwagi na brak wystarczającej infrastruktury retencyjnej;
- zanieczyszczanie środowiska z niektórych domostw, spowodowane brakiem kanalizacji;
- zagrożenie pogarszania się właściwego stanu wód powierzchniowych i podziemnych wskutek nieuregulowania gospodarki wodno-ściekowej;
- zachowanie obecnego poziomu emitowanych do powietrza zanieczyszczeń, ze względu na nieprzeprowadzenie termomodernizacji budynków oraz brak wsparcia przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii.

Zaniechanie powyższych inwestycji nie poprawi obecnego stanu naturalnego, wobec czego analiza skutków braku realizacji Strategii prowadzi do wniosku, iż brak realizacji założeń zawartych w dokumencie może mieć poważne, negatywne konsekwencje. Wdrażanie działań zawartych w dokumencie, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, bezpośrednio przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy Staszów.

Brak realizacji dokumentów strategicznych spowodowałoby mniejszą skuteczność wykorzystania zasobów finansowych (wewnętrznych i zewnętrznych), gospodarczych i środowiskowych oraz mniejszy stopień osiągnięcia zamierzonych celów. Można przyjąć założenie, że bez wdrożonych mechanizmów związanych z realizacją założeń Strategii nie byłaby możliwa realizacja podstawowej zasady zrównoważonego rozwoju, która z założenia wymaga podejścia całościowego i długofalowego. Brak realizacji postanowień Strategii spowoduje nawarstwienie szeregu niekorzystnych zjawisk, w tym także może pogorszyć stan poszczególnych elementów środowiska naturalnego.

Analizując potencjalne zmiany stanu środowiska, które mogłyby wystąpić w przypadku niezrealizowania przedsięwzięć wymienionych w projekcie *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035*, przewiduje się następujące skutki:

- brak realizacji działań związanych z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz ich kontrolą (ruch komunikacyjny, indywidualne źródła ciepła) spowoduje dalszą

degradację jego jakości i będzie negatywnie oddziaływać na ludzi, zwierzęta, rośliny i środowisko jako całość;

- brak realizacji działań związanych z budową ścieżek rowerowych będzie skutkować mniejszą liczbą osób, które mogłyby korzystać z tego źródła transportu, a tym samym będzie się przekładać na stale wysoki poziom niskiej emisji;
- brak działań infrastrukturalnych, w szczególności z zakresu infrastruktury drogowej, wpłynie na zwiększenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza;
- brak działań związanych z rozbudową sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i ciepłowniczej wpłynie na wzrastający poziom zanieczyszczeń wód i stałe pogarszanie ich jakości;
- brak ochrony siedlisk i środowiska przyrodniczego może powodować ich fragmentację;
- brak właściwego planowania przestrzennego wpłynie na wzrost liczby konfliktów na linii funkcja terenu – środowisko przyrodnicze – społeczeństwo, a także uniemożliwi spójne kształtowanie przestrzeni na terenie gminy Staszów;
- brak prowadzenia działań edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska, a tym samym niska świadomość ekologiczna mieszkańców, wpłynie na prowadzenie nieefektywnych energetycznie działań, a tym samym na wzrost ilości zanieczyszczeń emitowanych do środowiska.

Ponadto brak realizacji celów projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* spowoduje, że osiągnięcie harmonii pomiędzy rozwojem gospodarczym, społecznym i środowiskowym będzie praktycznie niemożliwe. Ponadto zaniechanie realizacji tychże celów może powodować niesprawność całego systemu lokalnej polityki ekologicznej. W związku z powyższym realizacja założeń Strategii wydaje się być pożądana i konieczna.

Analiza powyższych skutków braku realizacji działań zaprogramowanych w projekcie Strategii prowadzi do wniosku, iż niezrealizowanie ustaleń dokumentu wywołać może jedynie skutki negatywne. Reasumując należy stwierdzić, iż korzystny z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest wariant dążący do zrealizowania działań określonych w projekcie Strategii. Realizacja celów/działań wraz z uwzględnieniem uwag zapisanych w podsumowaniu niniejszej Prognozy doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia mieszkańców obszaru.

5. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań ustaleń Strategii na środowisko

Ocena wpływu na środowisko działań zawartych w Strategii ma charakter stosunkowo szeroki i ogólny ze wskazaniem przewidywanych, możliwych/potencjalnych oddziaływań, jakie są charakterystyczne dla danego typu działań. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Strategia zawiera zadania zgłoszone przez samorząd gminy, których realizacja przewidziana jest w perspektywie lat 2026–2035. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne.

Projekt *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* jest dokumentem o charakterze ogólnym, nie wskazuje szczegółowego zakresu poszczególnych inwestycji. Strategia określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości różnych komponentów funkcjonowania obszaru. W związku z powyższym, efekty poszczególnych projektów strategicznych mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Zgodnie z *Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 ze zm.), dokonano analizy w kontekście kwalifikacji przedsięwzięć ujętych w projekcie *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* według podziału w ww. akcie prawnym.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem, ze względu na swój charakter część z wyznaczonych kierunków działań i zaplanowanych projektów strategicznych po ustaleniu lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania inwestycji może spełnić kryteria przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Zadaniem tymi są:

- Modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz gazowej, w tym projekt strategiczny: *Infrastruktura komunalna i środowiskowa*:
 - w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 71 – rurociągi wodociągowe magistralne do przesyłania wody oraz przewody wodociągowe magistralne doprowadzające wodę od stacji uzdatniania do przewodów rozdzielczych, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową;
 - w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 79 – instalacje do oczyszczania ścieków inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 40, przewidziane do obsługi nie mniej niż 400 równoważnych mieszkańców w rozumieniu art. 43 *Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. –Prawo wodne*;
 - w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 81 – sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową, sieci kanalizacji deszczowej zlokalizowanych w pasie drogowym i obszarze kolejowym oraz przyłączy do budynków.

Przygotowanie terenów pod budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne, w tym projekt strategiczny *Spolecznosc, mieszkalnictwo i bezpieczeństwo*:

- w odniesieniu do § 3 ust. 1. pkt 71 i 81;
- w odniesieniu do § 3 ust. 1. pkt 55 – zabudowa mieszkaniowa wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą:
 - a) objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:
 - ❖ 2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
 - ❖ 4 ha na obszarach innych niż wymienione w pkt pierwszym;
 - b) nieobjęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:
 - ❖ 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
 - ❖ 2 ha na obszarach innych niż wymienione w pkt pierwszym, przy czym przez powierzchnię zabudowy rozumie się powierzchnię terenu zajęta przez obiekty budowlane oraz pozostałą powierzchnię przeznaczoną do przekształcenia w wyniku realizacji przedsięwzięcia.
- Wdrożenie rozwiązań komunikacyjnych w oparciu o zrównoważoną mobilność, w tym projekt strategiczny: *Transport i mobilność*:
 - w odniesieniu do § 3 ust. 1. pkt 62 – drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 31 i 32 lub obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg lub obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*;
 - w odniesieniu do § 3 ust. 1. pkt 62 – linie kolejowe inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 29, urządzenia do przeładunku w transporcie intermodalnym, mosty, wiadukty lub tunele liniowe w ciągu dróg kolejowych oraz bocznice co najmniej z jednym torem kolejowym o długości użytecznej powyżej 1 km;
 - w odniesieniu do § 3 ust. 2. pkt 2 – polegające na rozbudowie, przebudowie lub montażu realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia wymienionego w ust. 1, z wyłączeniem przypadków, w których ulegająca zmianie lub powstająca w wyniku rozbudowy, przebudowy lub montażu część realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia nie osiąga progów określonych w ust. 1, o ile zostały one określone; w przypadku gdy jest to druga lub kolejna rozbudowa, przebudowa lub montaż, sumowaniu podlegają parametry tej rozbudowy, przebudowy lub montażu z poprzednimi rozbudowami, przebudowami lub montażami, o ile nie zostały one objęte decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach.

- Stworzenie centrum sportowego poprzez wykorzystanie istniejącej i rozbudowę bazy sportowej do organizacji turystyki sportowej, obozów, zgrupowań oraz organizacji wydarzeń sportowych:
 - W odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 57 polegające na zabudowie usługowej innej niż wymienionej w pkt 56, w szczególności szpitale, placówki edukacyjne, kina, teatry lub obiekty sportowe, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą:
 - a) objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:
 - 2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
 - 4 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze,
 - b) nieobjęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo miejscowego planu odbudowy, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:
 - 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
 - 2 ha na obszarach innych niż wymienione w tiret pierwsze.

Powyższa klasyfikacja przedsięwzięć będzie możliwa do potwierdzenia dopiero po ustaleniu lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania przedsięwzięcia zgodnie z kryteriami w ww. aktach prawnych. Na etapie konkretyzowania działań inwestycyjnych wskazanych w dokumencie oraz wówczas, gdy będą znane parametry techniczne i zakres planowanych prac, będzie możliwa szczegółowa analiza i ocena, czy dana inwestycja kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Na moment opracowywania Strategii – nie sporządzono projektów zawierających zakres zaplanowanych prac i koniecznych do przeprowadzenia robót oraz sposobu zagospodarowania terenów.

Zaplanowane zadania, zarówno inwestycyjne, jak i miękkie pozwolą m. in. na: stworzenie lepszych warunków do życia mieszkańcom, zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców, zwiększenie dostępności usług publicznych i społecznych, poprawę wizerunku i krajobrazu gminy oraz poprawę stanu środowiska. Zadania inwestycyjne pozwolą na zagospodarowanie terenów, stworzenie przestrzeni rekreacyjnej, a także podniosą jakość i dostępność usług publicznych. Modernizacja i przebudowa istniejących obiektów dadzą możliwość dostosowania ich do nowych funkcji oraz rozszerzenia oferty ich działalności.

Dokument ma charakter planistyczny, przez co większość działań, poza wskazaniem konkretnej lokalizacji, jest ujęta w sposób wymagający jeszcze – na kolejnych etapach – precyzyjnego określenia zakresu prac/robót. Ujęte w dokumencie podstawowe projekty strategiczne obejmują tzw. działania miękkie (np. wydarzenia, ofertę zajęć) oraz twarde (inwestycje infrastrukturalne).

Zaplanowane przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie analizowanego obszaru. W związku z powyższym przedsięwzięcia

te będą charakteryzować się ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto w przypadku przedsięwzięć związanych z poprawą i modernizacją stanu dróg, budową ścieżek rowerowych oraz chodników dla pieszych, szczególnie w otoczeniu obiektów użyteczności publicznej, a także wszelkiego rodzaju zadania związane z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych – główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Przedsięwzięcia te są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

Oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z termomodernizacją, wymianą źródeł ciepła i instalacjami OZE można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto na wykonawcach poszczególnych inwestycji spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko. W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto ich realizacja:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie całej gminy;
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju;
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

Dla wymienionych inwestycji wymagane będzie zatem przeprowadzenie indywidualnej oceny oddziaływania na środowisko. Dla poszczególnych inwestycji, które będą lokalizowane na obszarach Natura 2000 lub w ich sąsiedztwie, powinno w ramach oceny oddziaływania zostać przeprowadzone szczegółowe rozpoznanie możliwych oddziaływań na integralność i przedmioty ochrony tych obszarów.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 17 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ilekroć w ustawie jest mowa o znaczącym negatywnym oddziaływaniu na obszar Natura 2000 – rozumie się przez to oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W ramach Strategii nie przewiduje się realizacji działań z zakresu budowy nowych budynków mieszkalnych czy użyteczności publicznej w przestrzeni obszarów Natura 2000. Działania te realizowane będą na terenach już przekształconych antropogenicznie, a ich realizacja ma na celu poprawę dostępności podstawowych usług publicznych dla mieszkańców gminy. Większość zaplanowanych działań polega na modernizacji i adaptacji do nowych funkcji obiektów już istniejących. Z kolei budowa nowych budynków realizowana będzie w sąsiedztwie obecnej zabudowy, przy istniejących obiektach użyteczności publicznej.

Analiza oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć wykazała, że nie stwierdza się oddziaływania zadań zawartych w Strategii na obszary cenne przyrodniczo, w tym przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, obszaru chronionego krajobrazu, zespół przyrodniczo-krajobrazowy, rezerwat przyrody oraz pomniki przyrody. Nie stwierdzono znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych, negatywnego wpływu na gatunki chronione, czy pogorszenia integralności obszarów Natura 2000.

5.1 Matryca zbiorcza oddziaływania na środowisko

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* na środowisko przyrodnicze, odniesiono się do projektów strategicznych, gdyż ich efekty bezpośrednio przełożą się na założone cele. W stosunku do każdego zadania zaplanowanego do realizacji w ramach projektów zaproponowanych w Strategii, przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, klimat, zasoby naturalne). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe.

Ocenę i identyfikację znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabeli tzw. macierzy skutków środowiskowych, która jest syntetycznym zestawieniem możliwych pozytywnych bądź negatywnych oddziaływań ocenianych zadań na środowisko naturalne. Przy ocenie starano się brać pod uwagę końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia i jego potencjalne oddziaływania na etapie budowy i normalnego funkcjonowania.

Zastosowano następujące oznaczenia:

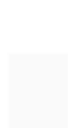
	– realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
	– realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
	– realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
	– brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji uwarunkowań;
	– realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie.

Tabela 3. Matryca potencjalnych oddziaływań na środowisko poszczególnych projektów strategicznych zawartych w Strategii

Projekty strategiczne	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
1. Przestrzeń miejska i kultura															
Odnowa i rewitalizacja przestrzeni publicznych – poprawa estetyki, funkcjonalności i atrakcyjności przestrzeni miejskiej w całej gminie, w tym rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-			
Poprawa dostępności i jakości oferty kulturalnej – budowa, rozbudowa i modernizacja instytucji kultury, rozwój programów kulturalnych dla wszystkich grup wiekowych, w tym seniorów i młodzieży.	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-			
Rewitalizacja i adaptacja zabytkowego Młyna w Staszowie.													+		
Rozbudowa amfiteatru i terenów rekreacyjnych nad Zalewem nad Czarną – utworzenie całorocznej przestrzeni rekreacyjno-kulturalnej: amfiteatr, kąpielisko, ścieżki pieszo-rowerowe, mała gastronomia.	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-			
Rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej – budowa ścieżek rowerowych oraz wyznaczenie szlaków pieszych, punktów widokowych, parkingów i punktów informacji turystycznej; promocja dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-			
2. Transport i mobilność															
Poprawa jakości i dostępności komunikacyjnej – budowa Centrum Przesiadkowego w Staszowie, parkingu P&R, punktów przesiadkowych, modernizacja dróg gminnych, rozwój transportu publicznego i rowerowego.	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-			

Projekty strategiczne	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
Budowa systemu ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych – zwiększenie bezpieczeństwa i promocja zrównoważonej mobilności.							+				+				
Poprawa dostępności komunikacyjnej w powiązaniu z linią kolejową LHS i portem przeładunkowym w Grzybowie – zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i mobilności mieszkańców MOF Staszowa.	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-			
Przygotowanie infrastruktury komunikacyjnej przystanków kolejowych.							+								
3. Infrastruktura komunalna i środowiskowa															
Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków i infrastruktury komunalnej – rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, modernizacja oczyszczalni ścieków, poprawa gospodarki odpadami, wdrożenie nowoczesnych rozwiązań cyfrowych.	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-		+/-			
Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury – parki kieszonkowe, ogrody deszczowe, kurtyny wodne, tereny zielone poprawiające mikroklimat i retencję wód.	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-			
Czyste środowisko i rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE) – instalacja paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła, ograniczenie niskiej emisji i poprawa jakości powietrza.	+	+	+	+	+	+	+	+			+			+	
Poprawa efektywności energetycznej obiektów publicznych – termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, wdrażanie technologii energooszczędnych.	+	+	+	+	+	+	+	+			+			+	
Ograniczenie skutków zmian klimatu i adaptacja środowiskowa – czyste powietrze, działania przeciwpowodziowe, retencja wód opadowych, nasadzenia drzew, ochrona							+								

Projekty strategiczne	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
bioróżnorodności i przeciwdziałanie suszy.															
4. Edukacja, opieka i społeczeństwo															
Zwiększenie dostępności i jakości opieki nad dziećmi – rozbudowa i modernizacja żłobków i przedszkoli, tworzenie nowych miejsc opieki oraz wsparcie dla młodych rodziców (opieka wytchnieniowa).	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-		+/-			
Poprawa jakości edukacji i rozwój kompetencji mieszkańców – nowoczesne wyposażenie szkół, programy rozwoju kompetencji cyfrowych, ekologicznych i zawodowych, podjęcie działań we współpracy ze Starostwem powiatowym w celu tworzenia klas patronackich i dualnych w szkołach ponadpodstawowych, w tym organizacji staży i praktyk u lokalnych pracodawców, wdrożenie programu stypendium gminnego, organizacja kursów dla osób dorosłych w celu przekwalifikowania się.							+								
Wsparcie seniorów i osób niesamodzielnych – rozwój Klubów Seniora i Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego, programy aktywizacyjne, edukacyjne i zdrowotne.							+								
Poprawa dostępności opieki zdrowotnej – wdrożenie programu „Lekarz bliżej mieszkańca” obejmujący m.in. zachęty dla specjalistów do podejmowania pracy na terenie gminy, rozwój telemedycyny, zwiększenie oferty czasu wolnego, w tym zajęć sportowych, kulturalnych dla młodzieży i młodych dorosłych (12–25 lat).															
5. Gospodarka i cyfryzacja															
Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy – rozwój stref inwestycyjnych, pełne		+/-			+/-		+		+/-	+/-	+	+/-			

Projekty strategiczne	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
uzbrojenie terenów, uproszczenie procedur administracyjnych – szybka ścieżka administracyjna oraz wdrożenie pakietu ulg lokalnych, promocja gospodarcza terenów w Grzybowie, aktywne pozyskiwanie inwestorów z 3 branż: logistyka i przeladunek, przetwórstwo i przemysł techniczny, usługi dla przemysłu (utrzymanie, serwis, B2B).															
Rozwój i cyfryzacja usług publicznych – wdrożenie e-usług, cyfryzacja urzędu i jednostek organizacyjnych, zwiększenie dostępności usług online.							+								
Działania edukacyjne związane z ekologią i ochroną środowiska naturalnego.							+								
6. Społeczność, mieszkalnictwo i bezpieczeństwo															
Rozwój mieszkalnictwa i tworzenie nowych osiedli mieszkaniowych – planowanie i budowa nowych osiedli mieszkaniowych, modernizacja istniejących terenów pod zabudowę, zapewnienie dostępu do infrastruktury komunalnej i usług publicznych, tworzenie warunków do zamieszkania dla młodych rodzin oraz osób pracujących w gminie, zapewnienie dostępu do tanich mieszkań w pierwszej kolejności dla młodych pracujących, rodzin z dziećmi, osób wracających do gminy.	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		
Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego – rozwój infrastruktury ratowniczej (OSP, PSP), doposażenie służb w nowoczesny sprzęt, szkolenia z zakresu reagowania kryzysowego i obrony cywilnej, budowa schronów.		+/					+								
Wsparcie organizacji pozarządowych i partnerstw lokalnych – budowanie współpracy między samorządem, NGO, biznesem i mieszkańcami; rozwój wolontariatu i							+								

Projekty strategiczne	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary Natura 2000
inicjatyw obywatelskich.															
7. Uzdrowisko															
Przeprowadzenie badań właściwości leczniczych torfu, wód i mikroklimatu obszaru Golejowa – uzyskanie świadectwa pozytywnych właściwości naturalnych zasobów i klimatu jest warunkiem sporządzenia operatu uzdrowiskowego i otrzymania statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej.							+								
Budowa publicznego zakładu lecznictwa uzdrowiskowego i publicznych urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego – podstawowa infrastruktura niezbędna do uzyskania statusu gminy uzdrowiskowej i rozpoczęcia świadczenia usług ambulatoryjnych.	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		
Przygotowanie terenów pod inwestycje komercyjne sanatoryjne – uzbrojenie, zagospodarowanie przestrzeni publicznych.	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		

Źródło: Opracowanie własne

Analiza zadań wynikających z projektów strategicznych mogących oddziaływać na środowisko wykazała, że:

- Wybrane zadania charakteryzować się będą różnym rodzajem oddziaływań oraz różną skalą oddziaływań. W Strategii ujęte są zarówno zadania, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (dotyczą infrastruktury drogowej) oraz takie, których skala oddziaływań jest nieduża i tym samym nie można ich zaliczyć do takich, które są ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.
- W odniesieniu do inwestycji drogowych należy podkreślić, iż do 2035 roku zrealizowanych zostanie szereg prac modernizacyjnych, polegających na rozbudowie, przebudowie i modernizacji nawierzchni istniejących już dróg. W większości poszczególne inwestycje dotyczyć będą krótkich, gminnych odcinków dróg. Oznacza to, że pomimo wystąpienia oddziaływań na środowisko, będą one miały charakter tymczasowy. Inwestycje charakteryzować się będą niedużą skalą i nie będą naruszać lokalnego układu środowiskowego i przyrodniczego. W związku z tym należy uznać, iż ich realizacja nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.
- Inwestycje w infrastrukturę sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, czy sieci światłowodowej mogą co do zasady powodować negatywne oddziaływania na środowisko. Działania inwestycyjne realizowane będą bezpośrednio w przestrzeni w analizowanym obszarze, a więc na terenach zurbanizowanych. Oznacza to, że oddziaływania na środowisko dotyczyć będą właśnie tych części gminy. Wpływ inwestycji na lokalny układ przyrodniczy będzie niewielki. Oddziaływania na środowisko związane będą z procesem inwestycji.
- W Strategii ujęte są również zadania, których oddziaływanie może mieć charakter pozytywny jak i negatywny na środowisko. Bezpośredni negatywny charakter oddziaływań związany jest głównie z procesem inwestycji (np. rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej). Pośredni charakter oddziaływań dotyczyć będzie skutków zrealizowanych przedsięwzięć i będzie mieć w przeważającym stopniu pozytywny charakter oddziaływań dla środowiska. Dotyczyć on będzie aspektów związanych z komunikacją (zmodernizowane, bezpieczniejsze drogi), ochroną środowiska wodnego (infrastruktura kanalizacyjna), ochroną powietrza i klimatu (rozwój odnawialnych źródeł energii, modernizacje systemów grzewczych).
- Analizując ww. działania w odniesieniu do skali i lokalizacji należy zwrócić uwagę, że zadania, które mogą wpływać na środowisko realizowane będą w przestrzeni zurbanizowanej. Nie przewiduje się wpływu tych działań na system obszarów chronionych. Należy bowiem założyć, iż pomimo tego, że kilka działań jest na liście mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, ich skala oraz lokalizacja nie spowodują negatywnych skutków dla obszarów chronionych. Warto również zauważyć, iż realizacja poszczególnych działań, co do których w Strategii nie określono konkretnej lokalizacji, musi przejść stosowne procedury środowiskowe. W ten sposób wyeliminuje się zagrożenia dla środowiska.

5.2 Lokalizacja ustaleń Strategii

Dane uzyskane z Urzędu Miasta i Gminy Staszów, jak również informacje zdobyte podczas warsztatów i zebrań konsultacyjnych, pozwoliły na określenie charakteru oraz wstępnej lokalizacji projektów strategicznych na terenie gminy Staszów.

Spośród wszystkich projektów strategicznych wyodrębniono działania inwestycyjne, których realizacja może się wiązać z ingerencją w środowisko przyrodnicze, przynosząc pozytywne bądź chwilowe negatywne skutki. Potencjalny wpływ na środowisko inwestycji zaplanowanych do realizacji w ramach projektów strategicznych wynikających z projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* zestawiono w tabeli 4, określono ich zakres i charakter oraz dla poszczególnych zadań podano lokalizację. Na mapach 11 i 12 przedstawiono lokalizację zadań inwestycyjnych w odniesieniu do form ochrony przyrody oraz uwarunkowań wodnych.

W związku z długookresowym charakterem dokumentu Strategii, na chwilę sporządzania dokumentu Prognozy nie jest znana lokalizacja części zadań lub lokalizacja wszystkich obiektów/działań w ramach poszczególnych projektów. Brak powyższych danych uniemożliwia przedstawienie prognozowanych oddziaływań skutków wdrażania zadań w sposób graficzny. Analizę prognozowanego oddziaływania przedstawiono w podrozdziale 5.3 w formie opisowej.

Tabela 4. Wpływ na środowisko inwestycji planowanych w ramach projektów strategicznych zaplanowanych do realizacji w ramach *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035*

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
1. Przestrzeń miejska i kultura					
Odnowa i rewitalizacja przestrzeni publicznych – poprawa estetyki, funkcjonalności i atrakcyjności przestrzeni miejskiej w całej gminie, w tym rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.	gmina Staszów	Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz poza granicami obszarów chronionych	<p>Realizacja prac budowlanych spowoduje chwilowe zniszczenie istniejącej powierzchni ziem i naruszenie struktury gleb. Będzie ono występować fragmentarycznie, a po zakończeniu prac powierzchnia ziem zostanie przywrócona do stanu pierwotnego. Dlatego zaleca się przed rozpoczęciem tych prac zebranie warstwy humusowej i wykorzystanie jej przy urządzaniu zieleni towarzyszącej. Oddziaływanie to dotyczyć będzie tylko obszaru objętego przedsięwzięciem, a po zakończeniu prac ustąpi. Tereny zostaną zagospodarowane w sposób umożliwiający atrakcyjny wypoczynek i rekreację. Działanie to wpłynie również korzystnie na krajobraz obszaru zwiększając jego atrakcyjność, estetykę i funkcjonalność. Realizacja zadania spowoduje zwiększenie nagromadzenia ludności na zagospodarowanych terenach, co będzie się wiązało z powstawaniem większej ilości odpadów, głównie opakowaniowych. Zapewnienie właściwej gospodarki odpadami na tych obszarach będzie polegało m. in. na ustawieniu odpowiedniej ilości koszy na śmieci.</p> <p>Na obecnym etapie zakłada się, że wszystkie działania prowadzone będą z zachowaniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego i nie będą w znaczący sposób oddziaływać na poszczególne elementy środowiska oraz na środowisko jako całość. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych będzie miała długoterminowy pozytywny wpływ.</p> <p>Prace dotyczące rozwoju (modernizacja, remont, budowa) obiektów infrastruktury sportowej nie będą oddziaływać znacząco negatywnie na środowisko. Planowane do rozwoju obiekty infrastruktury sportowo-rekreacyjnej będą zlokalizowane w obszarze zurbanizowanym, poza obszarami Natura 2000. Inwestycje wpłyną pozytywnie na środowisko w zakresie krajobrazu i ogólnodostępnych przestrzeni publicznych (poprawa estetyki).</p> <p>Planowane inwestycje nie będą wprowadzać do środowiska substancji lub energii mogących niekorzystnie wpływać na środowisko. Na etapie budowy/remontu pracujące maszyny nie będą powodować znaczącej emisji spalin ani wprowadzać do gleby żadnych szkodliwych substancji. W czasie budowy/remontu mogą występować uciążliwości akustyczne związane z pracą urządzeń. W trakcie prac może występować również emisja zanieczyszczeń do powietrza o charakterze niezorganizowanym, związana z przygotowaniem terenu (roboty ziemne). Emisje będą miały charakter krótkotrwały, tzn. ustaną po zaprzestaniu prac. Z uwagi na zakres prac budowlanych związanych z budową/rozbudową infrastruktury sportowej, oddziaływanie inwestycji będzie w niewielkim stopniu wpływać na środowisko naturalne oraz będzie ograniczać się do terenu inwestycji.</p> <p>Mając na uwadze charakter zadań oraz zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko na etapie realizacji oraz eksploatacji przedsięwzięcia, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji w odniesieniu do realizacji zarówno celów środowiskowych wyznaczonych dla wód powierzchniowych i podziemnych, jak i celów ochrony form ochrony przyrody, w tym na obszary Natura 2000.</p> <p>Zadanie będzie oddziaływać na etapie realizacji, przede wszystkim poprzez uciążliwości związane z placem budowy (hałas, zanieczyszczenia powietrza, pylenie). Należy jednak podkreślić, że dotyczy to terenu obiektu sportowego. Ze względu na lokalizację na terenie obiektu, nie dojdzie do przekształcenia warunków siedliskowych, nie powstaną żadne bariery migracyjne. Z tego powodu na etapie eksploatacji inwestycja nie będzie generować żadnych oddziaływań. W przypadku</p>	<p>Pozytywny</p>	<p>Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach. Należy dostosować rozwiązania projektowe do ukształtowania terenu i krajobrazu.</p> <p>Należy zachować dopuszczalne poziomy zanieczyszczenia powietrza i hałasu w czasie realizacji i eksploatacji inwestycji.</p> <p>Aby zminimalizować negatywne oddziaływania rekomenduje się utworzenie stref ekotonowych ograniczających antropopresję w obrębie obszarów, minimalizację oddziaływań na te obszary poprzez organizację zapleczy budowy z dala od tych miejsc, minimalną wycinkę drzew i krzewów, wykonaną poza okresem gniazdowania ptaków, zabezpieczenie drzewostanów w sąsiedztwie inwestycji, wykonanie przejść dla zwierząt, wyposażonych w elementy naprowadzające dla płazów, prowadzenie monitoringu przyrodniczego, nasadzenia drzew i krzewów wyłącznie rodzimych gatunków charakterystycznych dla siedlisk.</p> <p>Aby zminimalizować zagrożenie dla ptaków, proponuje się wszelkie prace związane z wycinką drzew prowadzić poza okresem lęgowym ptaków przypadającym w terminie od 1 lutego do końca sierpnia.</p> <p>Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach.</p>

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			<p>omawianej inwestycji brak jest znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.</p> <p>W odniesieniu do infrastruktury rekreacyjno-sportowej nie będą to kategorie lub operacje o parametrach wymienionych w § 3 w punktach od 49 do 51 lub od 55 do 57 <i>Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.)</i>.</p>		
<p>Poprawa dostępności i jakości oferty kulturalnej – budowa, rozbudowa i modernizacja instytucji kultury, rozwój programów kulturalnych dla wszystkich grup wiekowych, w tym seniorów i młodzieży.</p>	<p>gmina Staszów</p>	<p>poza granicami obszarów chronionych / Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu</p>	<p>Powstanie, modernizacja i remont obiektów kulturalnych będzie mieć długoterminowy pozytywny wpływ. Realizacja projektu będzie miała pośredni pozytywny wpływ na mieszkańców poprzez przygotowanie i udostępnianie nowoczesnych produktów kulturowych. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się również do ogólnej aktywizacji społeczeństwa.</p> <p>W Strategii nie sprecyzowano dokładnych parametrów oraz zakresu prac dotyczących powstania nowych obiektów kulturalnych, niemniej jednak działania takie mogą mieć charakter oddziaływać zarówno pozytywny jak i negatywny, o różnej długości trwania. Na obecnym etapie planowania zakłada się, że wszystkie działania prowadzone będą z zachowaniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego i nie będą w znaczący sposób oddziaływać na poszczególne elementy środowiska oraz na środowisko jako całość.</p> <p>Podczas prowadzenia robót wystąpią chwilowe negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Wszystkie potencjalne oddziaływania (głównie emisje substancji gazowych i pyłowych oraz hałasu) będą miały charakter miejscowy i krótkotrwały (w czasie wykonywania robót), a ich zasięg nie przekroczy obszaru objętego inwestycją. Lokalna skala prac budowlanych, ich krótkotrwały charakter oraz specyfika przedsięwzięcia nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Wszystkie prace będą wykonywane w porze dziennej. Cechować je będzie sprawność i efektywność. Ewentualne niedogodności związane z realizacją zadania będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Zadanie nie będzie wpływało negatywnie na ustanowione cele ochrony form ochrony przyrody.</p> <p>Mając na uwadze charakter zadania oraz zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko, na etapie realizacji oraz eksploatacji nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji w odniesieniu do realizacji zarówno celów środowiskowych wyznaczonych dla wód powierzchniowych, jak i podziemnych.</p> <p>Realizacja prac budowlanych spowoduje chwilowe zniszczenie istniejącej powierzchni ziem i naruszenie struktury gleb. Będzie ono występować fragmentarycznie, a po zakończeniu prac budowlanych powierzchnia ziem przyległa do nowych obiektów zostanie przywrócona do stanu pierwotnego. Dlatego zaleca się przed rozpoczęciem tych prac zebranie warstwy humusowej i wykorzystanie jej przy urządzaniu zieleni towarzyszącej. Oddziaływanie to dotyczyć będzie tylko obszaru objętego przedsięwzięciem, a po zakończeniu prac ustąpi. Realizacja zadania spowoduje zwiększenie nagromadzenia ludności wokół obiektów oraz na zagospodarowanych terenach, co będzie się wiązało z powstawaniem większej ilości odpadów, głównie opakowaniowych. Zapewnienie właściwej gospodarki odpadami na tych obszarach będzie polegało m.in. na ustawieniu odpowiedniej ilości koszy na śmieci.</p>		<p>Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach. Tego rodzaju inwestycja wiązać się może z naruszeniem struktury gruntu w trakcie prowadzenia prac budowlanych, ze względu na konieczność odpowiedniego posadowienia budynku oraz emisją hałasu, będącą efektem pracy i emisją dźwięków przez urządzenia i maszyny.</p>

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			Na obecnym etapie hipotetycznie zakłada się, że wszystkie działania prowadzone będą z zachowaniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego i nie będą w znaczący sposób oddziaływać na poszczególne elementy środowiska oraz na środowisko jako całość. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane.		
Rewitalizacja i adaptacja zabytkowego Młyna w Staszowie.	m. Staszów	poza obszarami chronionymi	Realizacja zadania nie będzie oddziaływać na tereny cenne przyrodniczo z powodu przeprowadzenia prac modernizacyjnych w centrum miasta Staszów. Miasto jest zmienione antropogenicznie. Realizacja inwestycji będzie miała pośredni pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców, poprzez przygotowanie infrastruktury rekreacyjnej powiązanej z terenami zieleni. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się również do ogólnej aktywizacji społeczeństwa.		Działanie będzie miało charakter inwestycji celu publicznego. Prace budowlane oraz roboty ziemne należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach i ustawy Prawo ochrony środowiska.
Rozbudowa amfiteatru i terenów rekreacyjnych nad Zalewem nad Czarną – utworzenie całorocznej przestrzeni rekreacyjno-kulturalnej: amfiteatr, kąpielisko, ścieżki pieszo-rowerowe, mała gastronomia.	m. Staszów	poza obszarami chronionymi	Powstanie obiektu kulturalnego w powiązaniu z przygotowaniem ogólnodostępnych przestrzeni publicznych będzie miało długoterminowy pozytywny wpływ. Realizacja działania będzie miała pośredni pozytywny wpływ na mieszkańców poprzez przygotowanie i udostępnianie nowoczesnych produktów kulturowych. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się również do ogólnej aktywizacji społeczeństwa. W Strategii nie sprecyzowano dokładnych parametrów oraz zakresu prac dotyczących powstania zaplanowanej infrastruktury, niemniej jednak działania takie mogą mieć charakter oddziaływać zarówno pozytywny jak i negatywny, o różnej długości trwania. Na obecnym etapie planowania zakłada się, że wszystkie działania prowadzone będą z zachowaniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego i nie będą w znaczący sposób oddziaływać na poszczególne elementy środowiska oraz na środowisko jako całość. Podczas prowadzenia robót wystąpią chwilowe negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Wszystkie potencjalne oddziaływania (głównie emisje substancji gazowych i pyłowych oraz hałasu) będą miały charakter miejscowy i krótkotrwały (w czasie wykonywania robót), a ich zasięg nie przekroczy obszaru objętego inwestycją. Lokalna skala prac budowlanych, ich krótkotrwały charakter oraz specyfika przedsięwzięcia nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Wszystkie prace będą wykonywane w porze dziennej. Cechować je będzie sprawność i efektywność. Ewentualne niedogodności związane z realizacją zadania będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Zadanie nie będzie wpływało negatywnie na ustanowione cele ochrony form ochrony przyrody. Mając na uwadze charakter zadania oraz zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko, na etapie realizacji oraz eksploatacji nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji w odniesieniu do realizacji zarówno celów środowiskowych wyznaczonych dla wód powierzchniowych, jak i podziemnych. Realizacja prac budowlanych spowoduje chwilowe zniszczenie istniejącej powierzchni ziem i naruszenie struktury gleb. Będzie ono występować fragmentarycznie, a po zakończeniu prac budowlanych powierzchnia ziem przyległa do nowych obiektów zostanie przywrócona do stanu pierwotnego. Dlatego zaleca się przed rozpoczęciem tych prac zebranie warstwy humusowej i wykorzystanie jej przy urządzaniu zieleni towarzyszącej. Oddziaływanie to dotyczyć będzie tylko obszaru		Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach. Tego rodzaju inwestycja wiązać się może z naruszeniem struktury gruntu w trakcie prowadzenia prac budowlanych, ze względu na konieczność odpowiedniego posadowienia budynku oraz emisją hałasu, będącą efektem pracy i emisją dźwięków przez urządzenia i maszyny.

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			objętego przedsięwzięciem, a po zakończeniu prac ustąpi. Realizacja zadania spowoduje zwiększenie nagromadzenia ludności wokół obiektów oraz na zagospodarowanych terenach, co będzie się wiązało z powstawaniem większej ilości odpadów, głównie opakowaniowych. Zapewnienie właściwej gospodarki odpadami na tych obszarach będzie polegało m.in. na ustawieniu odpowiedniej ilości koszy na śmieci. Na obecnym etapie hipotetycznie zakłada się, że wszystkie działania prowadzone będą z zachowaniem najwyższych standardów ochrony środowiska przyrodniczego i nie będą w znaczący sposób oddziaływać na poszczególne elementy środowiska oraz na środowisko jako całość. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane.		
Rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej – budowa ścieżek rowerowych oraz wyznaczenie szlaków pieszych, punktów widokowych, parkingów i punktów informacji turystycznej; promocja dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	gmina Staszów	na tym etapie brak możliwości odniesienia lokalizacji względem występujących na terenie gminy form ochrony przyrody	Niewielkie negatywne oddziaływanie na etapie wykonywania prac budowlanych. Możliwość wystąpienia zwiększonej emisji spalin i hałasu ze sprzętu budowlanego – podczas prac o charakterze krótkotrwałym. Ze względu na skalę projektu oraz planowany przebieg przez zmieniony antropogenicznie teren, nie będzie on powodował zakłóceń w przebiegającym korytarzu ekologicznym oraz nie będzie wpływać na trasę migracji zwierząt. W zależności od przebiegu wyznaczonej trasy, niewielkie negatywne oddziaływania związane ze wzrostem antropopresji mogą wystąpić na różnorodność biologiczną oraz chronione gatunki roślin i zwierząt. W odniesieniu do parkingów nie będą to kategorie lub operacje o parametrach wymienionych w § 3 ust. 1 pkt. 58 <i>Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.)</i> .		Działanie będzie miało charakter inwestycji celu publicznego. W miarę możliwości, przed przystąpieniem do prac należy przeprowadzić rozpoznanie gatunków roślin i zwierząt. Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach. Ścieżki rowerowe nie są zaliczane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, niemniej przed ich budową należy szczegółowo rozpoznać teren, przez który drogi rowerowe mają przebiegać. Drogi rowerowe należy projektować w sposób minimalizujący m.in. konieczność wycinki drzew czy krzewów, a jeśli nie będzie to możliwe – wycinkę prowadzić poza okresem lęgowym.
Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej (budowa nowych boisk sportowych typu Orlik, budowa skateparków).	gmina Staszów	na tym etapie brak możliwości odniesienia lokalizacji względem występujących na terenie gminy form ochrony przyrody	Projekt będzie oddziaływać na etapie realizacji, przede wszystkim poprzez uciążliwości związane z placem budowy (hałas, zanieczyszczenia powietrza, pylenie). Należy jednak podkreślić, że dotyczy to terenu obiektu sportowego. Ze względu na lokalizację na terenie obiektu, nie dojdzie do przekształcenia warunków siedliskowych, nie powstaną żadne bariery migracyjne. Z tego powodu na etapie eksploatacji inwestycja nie będzie generować żadnych oddziaływań. W przypadku omawianej inwestycji brak jest znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. W odniesieniu do infrastruktury rekreacyjno-sportowej nie będą to kategorie lub operacje o parametrach wymienionych w § 3 w punktach od 49 do 51 lub od 55 do 57 <i>Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.)</i> .		Działanie będzie miało charakter inwestycji celu publicznego. W miarę możliwości, przed przystąpieniem do prac należy przeprowadzić rozpoznanie gatunków roślin i zwierząt.
2. Transport i Mobilność					
Poprawa jakości i dostępności komunikacyjnej – budowa Centrum Przesiadkowego w Staszowie, parkingu P&R,	m. Staszów	poza obszarami chronionymi	Zadanie zakłada rozwój komunikacji publicznej w oparciu o istniejącą infrastrukturę drogową oraz na bazie istniejącego dworca autobusowego w Staszowie. Działania	Długoterminowy pozytywny	Przedsięwzięcie dotyczące budowy centrum przesiadkowego może wymagać

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
punktów przesiadkowych, modernizacja dróg gminnych, rozwój transportu publicznego i rowerowego.			<p>te będą miały długoterminowy pozytywny wpływ na jakość powietrza poprzez zwiększenie udziału komunikacji zbiorowej w transporcie.</p> <p>Ponadto projekt zakłada rozwój komunikacji publicznej w oparciu o istniejącą infrastrukturę drogową. Budowa ciągów pieszo- rowerowych przebiegających przez tereny niezabudowane, charakteryzujące się znacznymi walorami przyrodniczymi, przyczynić się może do zwiększenia dostępności atrakcji krajobrazowych dla mieszkańców obszaru oraz turystów. Działania te będą miały długoterminowy pozytywny wpływ na jakość powietrza poprzez zwiększenie udziału komunikacji zbiorowej w transporcie. Oddziaływanie takie należy ocenić jako pozytywne, stałe i długookresowe.</p> <p>Niewielkie negatywne oddziaływanie na etapie wykonywania prac budowlanych. Możliwość wystąpienia zwiększonej emisji spalin i hałasu ze sprzętu budowlanego – podczas prac o charakterze krótkotrwałym.</p> <p>Ze względu na skalę zadania oraz przebieg przez zmieniony antropogenicznie teren, nie będzie ono powodowało zakłóceń w przebiegającym korytarzu ekologicznym oraz nie będzie wpływać na trasę migracji zwierząt. W zależności od przebiegu wyznaczonej trasy, niewielkie negatywne oddziaływania związane ze wzrostem antropopresji mogą wystąpić na różnorodność biologiczną oraz chronione gatunki roślin i zwierząt.</p> <p>Zadanie będzie realizowane przy ciągach dróg już funkcjonujących, więc nie będzie oddziaływać na obszary przyrodnicze w stopniu większym niż dotychczas.</p>		<p>uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane.</p> <p>Drogi rowerowe nie są zaliczane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, niemniej przed ich budową należy szczegółowo rozpoznać teren, przez który drogi rowerowe mają przebiegać. Drogi rowerowe często realizowane są w pasach drogowych istniejących lub modernizowanych, przebudowywanych dróg, w graniach których znajdują się drzewa i krzewy będące lokalnymi siedliskami zwierząt, głównie ptaków.</p> <p>W związku z powyższym drogi rowerowe należy projektować w sposób minimalizujący m.in. konieczność wycinki drzew czy krzewów, a jeśli nie będzie to możliwe – wycinkę prowadzić poza okresem lęgowym.</p> <p>Projekt będzie miał charakter inwestycji celu publicznego. W miarę możliwości, przed przystąpieniem do prac należy przeprowadzić rozpoznanie gatunków roślin i zwierząt. Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach.</p>
Poprawa dostępności komunikacyjnej w powiązaniu z linią kolejową LHS i portem przeładunkowym w Grzybowie – zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i mobilności mieszkańców MOF Staszowa.	Grzybów	poza obszarami chronionymi	<p>Zakres projektu dotyczy w szczególności opracowania kompletu dokumentacji projektowo-wykonawczej (z wykorzystaniem elementów, posiadanej przez gminę Staszów dokumentacji na uzbrojenie terenów Strefy „B” i „C” w Grzybowie) oraz uzyskanie wszelkich niezbędnych decyzji i pozwoleń umożliwiających przystąpienie do etapu realizacji oraz wykonanie wszelkich prac budowlanych i inwestycyjnych.</p> <p>W dniu 23 sierpnia 2022 roku Rada Miejska w Staszowie uchwaliła (Uchwałę NR LXXI/577/2022) zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staszów, polegającą m.in. na przeznaczeniu części terenów w Grzybowie pod aktywność gospodarczą, umożliwiając tym samym realizację projektu inwestycyjnego gminy Staszów. Następnie w dniu 28 czerwca 2023 roku Rada podjęła Uchwałę NR XCIV/717/2023 o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Grzybów i dla części miejscowości Krzywołęcz, zgodnego z zapisami zmienionego</p>	Pozytywny	<p>Kategoria przedsięwzięcia wg obowiązującego Rozporządzenia OOS § 3 ust. 1 pkt 60: linie kolejowe inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 29, urządzenia do przeładunku w transporcie intermodalnym, mosty, wiadukty lub tunele liniowe w ciągu dróg kolejowych oraz bocznice co najmniej z jednym torem kolejowym o długości użytecznej powyżej 1 km.</p> <p>Wymagana odrębna procedura oceny oddziaływania na środowisko. Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu</p>

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Staszów, o którym mowa powyżej.</p> <p>Prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Podczas inwestycji będą powstawały odpady typowe dla prac budowlanych. Prace będą realizowane na obszarze już przekształconym przez człowieka, stąd negatywny wpływ na środowisko będzie znacznie ograniczony. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe. Inwestycja zlokalizowana będzie przy już istniejącej linii kolejowej, co znacznie zmniejsza oddziaływanie inwestycji na środowisko. Zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozie towarów będzie miało długoterminowy pozytywny wpływ na jakość środowiska.</p> <p>W obrębie miejscowości Grzybów nie znajdują się żadne formy ochrony przyrody ani obszary cenne przyrodniczo, w związku z czym działanie to nie będzie wpływać na obszary cenne przyrodniczo. Poza uzyskaniem przez gminę Staszów zezwolenia na realizację inwestycji drogowej (Decyzja Nr S – 1.4/2014), na ten moment nie rozpoczęto jeszcze prac nad inwestycją.</p>		Prawa budowlanego, ustawy o odpadach i ustawy Prawo ochrony środowiska.
Przygotowanie infrastruktury komunikacyjnej przystanków kolejowych.	gmina Staszów	poza obszarami chronionymi	<p>Realizacja prac budowlanych związanych z przygotowaniem infrastruktury komunikacyjnej przystanków kolejowych (perony, dojścia, parkingi, oświetlenie, mała architektura) może powodować: czasowe przekształcenie powierzchni terenu, w tym usunięcie roślinności i naruszenie warstwy gleby, emisję hałasu i drgań pochodzących od sprzętu budowlanego, zwiększoną emisję pyłów i spalin w trakcie robót ziemnych i transportu materiałów, ryzyko zanieczyszczenia gruntu lub wód opadowych substancjami ropopochodnymi, czasowe płoszenie zwierząt występujących w sąsiedztwie inwestycji. Oddziaływania te mają charakter krótkotrwały, lokalny i odwracalny. Na etapie realizacji mogą wystąpić przejściowe niedogodności takie jak hałas i zapylenie w sąsiedztwie placu budowy, utrudnienia w ruchu pieszym i kołowym. Oddziaływania te będą krótkotrwałe i ograniczone przestrzennie.</p> <p>Na etapie eksploatacji po zakończeniu inwestycji przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> ograniczone, stałe oddziaływanie akustyczne związane z ruchem pasażerskim i pojazdów dojeżdżających, niewielkie zwiększenie powierzchni uszczelnionych, wpływające na retencję wód opadowych, poprawę efektywności transportowej, co w skali lokalnej może przyczynić się do ograniczenia emisji z transportu indywidualnego. <p>Bilans oddziaływania środowiskowego w długim okresie oceniany jest jako neutralny lub pozytywny. Na etapie eksploatacji funkcjonowanie infrastruktury przystankowej przyniesie istotne korzyści społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawę dostępności transportu publicznego, zwiększenie bezpieczeństwa ruchu pieszych i rowerzystów, ograniczenie wykluczenia komunikacyjnego, poprawę jakości życia mieszkańców, potencjalne zmniejszenie natężenia ruchu samochodowego i emisji zanieczyszczeń. 	Pozytywny	<p>Działania minimalizujące występujące potencjalne zagrożenia dla środowiska i ludzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ograniczenie zakresu wycinki roślinności do niezbędnego minimum, zabezpieczenie gleby i wód przed zanieczyszczeniem (sorbenty, szczelne miejsca postoju sprzętu), prowadzenie prac w godzinach dziennych, zraszanie terenu w celu ograniczenia pylenia, właściwa gospodarka odpadami budowlanymi. stosowanie sprzętu o obniżonej emisji hałasu, wyznaczanie bezpiecznych ciągów komunikacyjnych, czytelne informowanie o utrudnieniach i harmonogramie robót.
3. Infrastruktura komunalna i środowiskowa					

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
<p>Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków i infrastruktury komunalnej – rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, modernizacja oczyszczalni ścieków, poprawa gospodarki odpadami, wdrożenie nowoczesnych rozwiązań cyfrowych.</p>	<p>gmina Staszów</p>	<p>na tym etapie brak możliwości odniesienia lokalizacji względem występujących na terenie gminy form ochrony przyrody</p>	<p>Projekt wynika z konieczności spełniania zarówno krajowych wymagań prawnych, jak i wymagań międzynarodowych. Jego realizacja jest niezbędna także z punktu widzenia ochrony środowiska, w szczególności w zakresie ochrony środowiska wodno-gruntowego. Realizacja projektu wpłynie na osiągnięcie efektu o charakterze długofalowym, a także ochronę zdrowia, bezpieczeństwa biologicznego oraz ochronę środowiska.</p> <p>Zadania związane z modernizacją, budową kanalizacji i sieci wodociągowej oraz modernizacją oczyszczalni ścieków mają na celu poprawę wydajności funkcjonowania oraz podniesienie jakości środowiska gruntowo- wodnego. Zaplanowane zadania zostaną tak zaprojektowane, by nie wpływały negatywnie na stan jakościowo-ilościowy ujmowanych wód oraz stan odbiornika ścieków oczyszczonych, a jedynie zwiększały dostęp mieszkańców do wody pitnej o właściwych parametrach smakowych, mających pozytywny wpływ na stan ich zdrowia i komfort życia, a także wpływały na poprawę efektywności oczyszczania ścieków. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej zahamuje niekontrolowane odprowadzanie ścieków do wód i gleb oraz wiążący się z tym spływ powierzchniowy i migrację zanieczyszczeń w głąb gruntu na skutek naturalnych właściwości filtracyjnych, co do tej pory powodowało degradację środowiska oraz niosło ryzyko skażenia wód. Ponadto możliwość podłączenia do sieci kanalizacyjnej spowoduje rezygnację mieszkańców z korzystania z odbiorników bezodpływowych, które często są nieszczelne, powodując wycieki zanieczyszczeń na zewnątrz. Ponadto użytkowanie zbiorników bezodpływowych wiąże się z powstawaniem odorów, na skutek ich przepełnienia. Wraz ze ściekami do gleb oraz cieków przedostają się duże ilości azotanów, fosforanów, chlorków, metali ciężkich itp. powodując zakwaszenie gleby, zmniejszenie ilości tlenu w wodzie, wzrost wskaźników BZT₅, ChZT, powodujących eutrofizację zbiorników oraz ich zarastanie. Przyczynia się to do pogorszenia walorów jakościowych gleb oraz wód, zmniejszając tym samym ich bioróżnorodność. Również w przypadku wód podziemnych nie stwierdza się wystąpienia negatywnego oddziaływania.</p> <p>Przy realizacji inwestycji związanych z budową kanalizacji sanitarnej na terenie gminy przestrzegane będą następujące warunki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prace budowlane związane z realizacją zadań w zakresie budowy kanalizacji sanitarnej będą prowadzone wyłącznie w porze dziennej, tj. w godz. od 06.00 do 22.00. Ograniczenie takie nie dotyczy konieczności prowadzenia robót wynikających z technologii już trwających prac, niepozwalającej na ich przerwanie. 2. Teren, na którym lokalizowane będą miejsca magazynowania odpadów, materiałów budowlanych itp., zostanie uszczelniony w taki sposób, aby uniemożliwić przedostanie się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego. Miejsca magazynowania odpadów materiałów budowlanych, a także place postojowe maszyn budowlanych i środków transportu lokalizowane będą poza terenami podmokłymi i miejscami, na których w okresie wiosennym stagnują wody roztopowe, a także poza terenami zadrzewionymi. 3. Teren budowy zostanie wyposażony w środki do likwidacji ewentualnych wycieków płynów eksploatacyjnych z wykorzystywanych maszyn (np. sorbenty, maty sorpcyjne). 4. Zdjęcie wierzchniej warstwy gleby (humusu) wraz z roślinnością zielną na obszarze niezurbanizowanym, zostanie przeprowadzone poza głównym 	<p>Pozytywny</p>	<p>Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach. Należy dostosować rozwiązania projektowe do ukształtowania terenu i krajobrazu.</p> <p>Należy zachować dopuszczalne poziomy zanieczyszczenia powietrza i hałasu w czasie realizacji i eksploatacji inwestycji.</p> <p>Środki minimalizujące negatywny wpływ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zastosowanie technologii ograniczających emisje odorów i hałasu. 2. Wybór lokalizacji z dala od zabudowy mieszkaniowej i terenów chronionych. 3. Odpowiednie zabezpieczenie przed awariami. 4. Zagospodarowanie terenu po zakończeniu budowy. <p>Na wykonawcach poszczególnych inwestycji spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.</p> <p>Działania minimalizujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zabezpieczenie drzew i krzewów przed negatywnym skutkiem prac; • wykorzystanie zabezpieczonej w czasie budowy wierzchniej warstwy gleby; • zatrzymywanie robót budowlanych w przypadku pojawienia się zwierząt w strefie inwestycji; • wyznaczenie dróg technologicznych/ placu budowy w sposób zapewniający

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			<p>okresem rozrodczym gatunków chronionych, w tym poza okresem lęgowym ptaków tj. poza okresem od 01 marca do 31 sierpnia. W przypadku konieczności wykonywania ww. prac ziemnych w ww. okresie, prace te będą poprzedzone kontrolą przyrodnika pod kątem występowania chronionych gatunków zwierząt w okresie 1-3 dni przed planowanym terminem prac. W razie stwierdzenia występowania chronionych gatunków, prace zostaną wstrzymane do momentu opuszczenia danego terenu przez te zwierzęta (np. do zakończenia lęgów, wyprowadzenia młodych) lub do momentu uzyskania stosownych zezwoleń na odstąpienie od zakazów obowiązujących w stosunku do chronionych gatunków.</p> <p>5. Prace ziemne oraz inne prace związane z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub wykonywane w obrębie korzeni, pnia, korony drzewa lub w obrębie korzeni drzew nieprzeznaczonych do wycinki i co najmniej 2 m na zewnątrz od tego zasięgu, będą wykonywane w sposób jak najmniej im szkodzący, tj. w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pnie drzew zostaną zabezpieczone przed uszkodzeniami mechanicznymi na czas budowy, poprzez ich odeskowanie lub owinięcie matami słomianymi lub jutowymi do wysokości co najmniej 150 cm, – grupy drzew/krzewów zostaną wygradzone płotem o wysokości min. 1,5 m, w sposób uniemożliwiający uszkodzenie pni, – odsłonięte korzenie drzew zostaną zabezpieczone przed wysuszeniem lub przemarzeniem, – w obrębie korzeni drzew nie będą składowane materiały budowlane ani ziemia pochodząca z wykopów, – prace ziemne w obrębie korzeni drzew będą wykonywane ręcznie lub niewielkimi koparkami, – ewentualne przycinanie korzeni będzie prowadzone ostrymi narzędziami tnącymi; – niedopuszczalne jest łamanie i miażdżenie systemów korzeniowych oraz uszkodzanie korzeni szkieletowych, odpowiedzialnych za statykę drzewa – w przypadku uszkodzenia drzew w czasie prowadzenia robót zostaną one poddane zabiegom pielęgnacyjnym. <p>6. W czasie prowadzenia prac ziemnych zdjęty humus będzie gromadzony osobno i na czas prowadzenia prac zostanie zabezpieczony przed zanieczyszczeniami, a następnie wykorzystany do ukształtowania powierzchni terenu.</p> <p>7. W celu ochrony płazów (oraz innych drobnych zwierząt), wykopy będą prowadzone krótkimi odcinkami i zasypywane na koniec każdego dnia roboczego. Wykopy niezasypane w danym dniu roboczym oraz inne zagłębienia terenu mogące stanowić pułapkę dla drobnych zwierząt, zostaną odpowiednio zabezpieczone w taki sposób, aby zapobiec wpadaniu do nich zwierząt, w tym płazów (np. poprzez stosowanie szczelnych przykryć lub tymczasowych ogrodzeń herpetologicznych, utrzymywanych w szczelności z gruntem i w miejscach połączeń). Codziennie rano przed rozpoczęciem robót, a następnie bezpośrednio przed zasypaniem wykopów będą one sprawdzane, czy nie zostały w nich uwięzione zwierzęta. W przypadku stwierdzenia zwierząt w wykopach (oraz w innych miejscach mogących stanowić pułapki dla zwierząt), zostaną one natychmiast przeniesione poza teren robót, w odpowiednie dla danego gatunku siedlisko.</p>		<p>oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcanie jego powierzchni.</p>

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			<p>8. Studzienki kanalizacyjne zostaną skutecznie zabezpieczone przed wpadaniem do nich zwierząt.</p> <p>9. Po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia, zostaną usunięte wszelkie pozostałe po budowie zanieczyszczenia i niewykorzystane materiały, a następnie zostanie przeprowadzone uporządkowanie terenów.</p> <p>Na etapie realizacji zadań związanych z budową kanalizacji sanitarnej i wodociągowej mogą wystąpić uciążliwości powodowane emisją hałasu od pracujących urządzeń budowlanych oraz pojazdów obsługujących budowę sieci. Ograniczenie emisji hałasu w czasie budowy polegać będzie między innymi na maksymalnym skróceniu czasu trwania wszystkich robót, wykonywaniu prac wyłącznie w porze dziennej, stosowaniu nowoczesnych maszyn o niskiej emisji hałasu do środowiska i dobrym stanie technicznym oraz unikaniu równoczesnej pracy hałaśliwego sprzętu budowlanego. Prace związane z realizacją inwestycji prowadzone będą wyłącznie w porze dziennej (w godzinach od 6:00 do 22:00). Roboty budowlane będą prowadzone z należytą starannością, ze względu na ochronę szaty roślinnej nie wolno wjeżdżać ciężkim sprzętem poza teren budowy; ruch samochodów i maszyn winien odbywać się po wyznaczonych drogach dojazdowych.</p> <p>W terenach objętych inwestycją należy zastosować czasowe wygrozdenia zapewniające należytą skuteczność w ochronie płazów (zalecane wygrozdenia siatką polietylenową). W toku budowy zadań związanych z budową infrastruktury sieciowej zostanie zapewniona właściwa organizacja robót, z zastosowaniem sprawnego sprzętu; materiały szkodliwe (paliwa itp.) składowane będą na powierzchniach uszczelnionych, do likwidacji substancji toksycznych stosowane będą sorbenty. Place budowy oraz drogi techniczne będą zorganizowane w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcenie jego powierzchni, a po zakończeniu prac teren zostanie przywrócony do stanu poprzedniego. Plac budowy zostanie wyposażony w urządzenia sanitarne dla pracowników, urządzenia ze szczelnymi pojemnikami do gromadzenia nieczystości płynnych o charakterze bytowym. Plac budowy, a w szczególności magazyny, składy i bazy transportowe w pierwszej kolejności będą lokalizowane na terenach już zagospodarowanych, przy czym nie mogą być lokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Wybór miejsc czasowego gromadzenia odpadów z zachowaniem zasady, że odpady nie będą deponowane na terenach wrażliwych przyrodniczo, odpady będą umieszczane w pojemnikach dostosowanych do właściwości fizykochemicznych gromadzonych w nich odpadów. W przypadku odpadów niebezpiecznych – z umiejscowieniem pojemników na terenie o utwardzonej nawierzchni, w miejscu niedostępnym dla osób nieupoważnionych, sukcesywnie odbieranych przez uprawnionych przedsiębiorców. Masy ziemne powstałe z wykopów nie będą podlegać magazynowaniu. Bezpośrednio po ułożeniu rurociągów zostaną użyte do zasypiania wykopów. W okresie realizacji tego rodzaju zadań może wystąpić okresowa emisja hałasu wydzielanego przez pracujące pojazdy i maszyny, oraz emisja spalin z ich silników. Tego rodzaju oddziaływanie nie jest limitowane. Nie przewiduje się, aby eksploatacja planowanego przedsięwzięcia mogła być przyczyną pogorszenia stanu środowiska – gwarantuje to bowiem szczelność projektowanych kanałów, w związku z czym nie przewiduje się emisji spalin i hałasu większego niż w chwili obecnej. Zakres oddziaływania inwestycji można ograniczyć do działek, przez które przebiega trasa projektowanej sieci. Wszystkie prognozowane negatywne oddziaływania na środowisko i warunki życia ludzi będą miały charakter lokalny,</p>		

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			<p>chwilowy i nie będą powodować przekroczeń dopuszczalnych norm poza granicami zajmowanych nieruchomości. Nie przewiduje się, aby zaplanowane zadania wiązały się z ryzykiem wystąpienia poważnej awarii lub katastrofy naturalnej i budowlanej. Odpowiednia organizacja robót związana z utrzymaniem reżimów technologicznych, kontroli maszyn, sprzętu, kontroli robót jak i kontroli w zakresie BHP w obrębie planowanej inwestycji spowoduje zminimalizowanie wystąpienia ryzyka awarii czy katastrofy. Zastosowane w procesie budowy materiały i sprzęt nie będą zawierały substancji niebezpiecznych, mogących być przyczyną awaryjnego zanieczyszczenia środowiska.</p> <p>Zadania dotyczące modernizacji oczyszczalni ścieków są na etapie planowania. Jeszcze nie rozpoczęto żadnych prac związanych z opracowywaniem jakiegokolwiek dokumentacji. Podczas realizacji inwestycji, po ustaleniu zakresu i rodzaju prac modernizacyjnych, należy przeprowadzić prace zgodnie z przepisami i szczegółowymi uzgodnieniami. W celu zminimalizowania rozchodzenia się zapachów wokół oczyszczalni, procesy mechanicznego oczyszczania ścieków powinny być prowadzone w zamkniętym budynku, a wentylacja z tych pomieszczeń wyposażona w filtry antyodorowe. Podczas prac montażowych i budowlanych, w celu ochrony środowiska gruntowo-wodnego, stosowany powinien być sprawny technicznie sprzęt, który tankowany powinien być poza terenem budowy. Zaplecze materiałowe budowy należy zabezpieczyć przed przenikaniem ewentualnych zanieczyszczeń do wód lub do ziemi, poprzez wyścielenie tego terenu grubą folią. Materiały budowlane okrywać należy materiałem nieprzepuszczalnym od wód deszczowych. Teren budowy powinien zostać wyposażony w środki do likwidacji ewentualnych wycieków płynów eksploatacyjnych z wykorzystaniem maszyn (np. sorbenty). W czasie budowy woda będzie używana w procesach technologicznych (np. zraszania betonu) oraz w celach socjalnych. Potrzeby sanitarne pracowników budowy będą zaspokajane w budynku socjalnym na terenie oczyszczalni.</p> <p>Przy spełnieniu wszystkich warunków, które zostaną szczegółowo ustalone na etapie uzgadniania w zakresie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz odrębnej procedury dotyczącej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, planowane przedsięwzięcie nie powinno stworzyć warunków, których realizacja może znacząco oddziaływać na środowisko, ani w których wystąpiłoby zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Planowana do realizacji inwestycja będzie musiała spełniać wszystkie wymagane wymogi, aby nie generować znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko oraz zdrowie i życie ludzi. W dłuższej perspektywie budowa oczyszczalni ścieków wiąże się z istotnym, z reguły pozytywnym oddziaływaniem na środowisko. Dzięki eliminacji nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków, poprawie może ulec jakość wód powierzchniowych i podziemnych.</p> <p>Modernizacja oczyszczalni ścieków, mimo krótkoterminowych uciążliwości w fazie prac budowlanych, w długim okresie przyczynia się do poprawy stanu środowiska naturalnego, zdrowia mieszkańców i jakości życia lokalnej społeczności. Jest to inwestycja kluczowa z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju i ochrony zasobów wodnych.</p> <p>Realizowana inwestycja nie będzie mieć bezpośredniego wpływu na wody powierzchniowe. Należy jednak mieć na uwadze, iż możliwe jest incydentalne</p>		

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			<p>wystąpienie przecieków. Z tego względu konieczny jest stały monitoring urządzeń technologicznych oczyszczalni oraz podejmowanie czynności przeciwdziałających. Wody opadowo-roztopowe z istniejących dróg wewnętrznych, dachów, parkingów i placów manewrowych odprowadzane są powierzchniowo na terenie inwestycji. Ścieki bytowe odprowadzane są i będą do szczelnego zbiornika bezodpływowego. Odcieki z planowanych reaktorów będą odprowadzane do planowanego podziemnego, szczelnego zbiornika bezodpływowego i okresowo wywożone do oczyszczalni.</p> <p>Wody odciekowe powstające na terenie oczyszczalni ujmowane są przez system drenażu i odprowadzane do szczelnego bezodpływowego zbiornika, a następnie zawracane są na eksploatowaną kwaterę lub wywożone na oczyszczalnię ścieków.</p> <p>Na terenie planowanego przedsięwzięcia nie stwierdzono występowania chronionych gatunków roślin, grzybów, zwierząt. Inwestycja zostanie zrealizowana na terenie zagospodarowanym i użytkowanym. Planowane przedsięwzięcie nie będzie stanowiło nowego elementu krajobrazu.</p> <p>Biorąc pod uwagę charakter przedsięwzięcia oraz rozwiązania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, nie przewiduje się negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne oraz osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód. Realizacja przedmiotowych inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu środowiska oraz na zdrowie ludzi, nie spowoduje ograniczenia sposobu zagospodarowania działek sąsiednich, przez co nie zostaną naruszone interesy osób trzecich.</p>		
Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury – parki kieszonkowe, ogrody deszczowe, kurtyny wodne, tereny zielone poprawiające mikroklimat i retencję wód.	gmina Staszów	na tym etapie brak możliwości odniesienia lokalizacji względem występujących na terenie gminy form ochrony przyrody	<p>Tego rodzaju inwestycja wiązać się może z naruszeniem struktury gruntu w trakcie prowadzenia prac budowlanych oraz emisją hałasu, będącą efektem pracy i emisją dźwięków przez urządzenia i maszyny. Prowadzenie prac budowlanych może się wiązać z powstawaniem odpadów.</p> <p>Zadanie będzie miało olbrzymi wpływ na wzrost różnorodności na obszarze, a także spowoduje przywrócenie walorów przyrodniczych i rekreacyjnych, będzie pozytywnie oddziaływać na krajobraz. Realizacja zadania będzie miała na celu ochronę różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime roślin i zwierząt. Zadanie nie będzie powodowało negatywnych oddziaływań na cenne przyrodniczo obszary, a wręcz przeciwnie. Powstaną nowe siedliska wielu gatunków roślin, ekosystem zostanie wzbogacony. Zadanie może powodować intensyfikację funkcji wypoczynkowej opartej na wykorzystaniu walorów przyrodniczych.</p> <p>W odniesieniu do rozwoju retencji nie będą to kategorie lub operacje o parametrach wymienionych w § 2 ust. 1 pkt. 35 <i>Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.)</i>.</p>	Pozytywny	Proces konkretyzowania i planowania poszczególnych projektów należy poprzedzić szczegółową analizą możliwych lokalizacji, zakresu i skali inwestycji, rozwiązań technologicznych, w tym chroniących środowisko, w celu zminimalizowania ewentualnych negatywnych oddziaływań związanych z rozwojem i intensyfikacją turystyki.
Czyste środowisko i rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE) – instalacja paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła, ograniczenie niskiej emisji i poprawa jakości powietrza.	gmina Staszów	poza obszarami chronionymi	<p>Projekt zakłada realizację inwestycji dotyczących montażu paneli fotowoltaicznych na dachach obiektów publicznych i indywidualnych gospodarstw domowych oraz ewentualną rozbudowę istniejących instalacji do produkcji energii i ciepła z OZE o magazyny energii działające na potrzeby istniejącego źródła. Nie przewiduje się realizacji „przemysłowych” i wielkopowierzchniowych rozwiązań z zakresu OZE, np. farm wiatrowych, farm fotowoltaicznych. MPZP regulują ściśle, gdzie mogą zostać zainstalowane OZE.</p> <p>Produkcja energii elektrycznej przy wykorzystaniu energii słonecznej jest ekologiczna i przyjazna środowisku. Do najważniejszych korzyści ekologicznych wynikających z korzystania z energii słonecznej jest poprawa jakości powietrza – technologia bezemisyjna. Przedsięwzięcia poprzez wykorzystanie odnawialnego źródła energii</p>	Długoterminowy pozytywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego i ustawy o odpadach. Przed rozpoczęciem prac należy dokonać oględzin budynku pod kątem gniazd ptaków i schronień nietoperzy. W przypadku stwierdzenia występowania ptaków lub nietoperzy w obrębie budynku, dalsze prace należy uzgadniać z właściwą RDOŚ.

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			<p>przyczynią się do ograniczenia źródeł konwencjonalnych, które wiążą się z emisją zanieczyszczeń powietrza – wpisują się w działania łagodzące zmiany klimatu. Zakłada się pozytywny wpływ inwestycji na klimat, ponieważ ma ona wpływ na łagodzenie zmian klimatycznych, w tym ograniczenia niskiej emisji. Negatywne oddziaływanie może pojawiać się na etapie realizacji prac termomodernizacyjnych. Prace budowlane mogą wpływać na zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Przewiduje się również możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań na różnorodność biologiczną, związanych z rozmieszczeniem poszczególnych instalacji. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe. Długoterminowo zadanie wpłynie pozytywnie na jakość powietrza w regionie.</p> <p>W odniesieniu do planowanych instalacji, na moment opracowywania Strategii, nie istnieją przesłanki, które wskazywałyby, że będą to kategorie lub operacje o parametrach wymienionych w § 3 ust. 1 pkt 54 <i>Rozporządzenia</i> Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.</p>		
<p>Poprawa efektywności energetycznej obiektów publicznych – termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, wdrażanie technologii energooszczędnych.</p>	<p>gmina Staszów</p>	<p>poza obszarami chronionymi</p>	<p>Projekt zakłada wszelkie działania zmniejszające zużycie energii/ciepła i służące zachowaniu czystego środowiska, w tym rozwiązania oparte na zastosowaniu odnawialnych źródeł energii, m.in. systemy fotowoltaiczne, kolektory słoneczne, pompy ciepła. W wyniku realizacji przedsięwzięcia nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na obszary chronione.</p> <p>Inwestycje termomodernizacji mogą zostać uzupełnione o wymianę źródeł ciepła na paliwa ekologiczne. Inwestycje termomodernizacji i wymiany źródeł ciepła mogą przynieść dodatni efekt przyrodniczy w postaci: redukcji strat ciepła, ekonomicznego użytkowania energii, zmniejszenia nakładów finansowych ponoszonych na zapewnienie właściwych warunków cieplnych w pomieszczeniach, podwyższenia wartości rynkowej budynku poprzez podwyższenie standardu użytkowego i estetycznego, ograniczenie niskiej emisji, zmniejszenie emisji szkodliwych substancji chemicznych (m.in. CO₂, SO₂) do środowiska. Wpłynie to pozytywnie na jakość powietrza i na zdrowie ludzi. Na tym etapie nie przewiduje się wystąpienia negatywnych lub pozytywnych oddziaływań na wody, jednak warto zwrócić uwagę, iż skala i charakter przedsięwzięcia wykluczają ryzyko istotnego oddziaływania na wody. Realizacja zadań przyczyni się do poprawy jakości powietrza. Efektem będzie zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Spadek energochłonności budynków oznacza bezpośrednio spadek zapotrzebowania na zużycie paliw. Z kolei minimalizacja energetycznego wykorzystywania substancji wiąże się z ograniczeniem ingerencji w środowisko naturalne (do której dochodzi podczas ich wydobywania, skutkującej m.in. zaburzeniem równowagi środowiska wodnego czy niszczeniem cennych siedlisk flory oraz fauny). Mniejsze zużycie paliw przekłada się wprost proporcjonalnie na mniejsze ilości spalin generowanych przez poszczególne budynki. Ponadto nowoczesne źródła ogrzewania, spełniające najnowsze restrykcyjne normy, wydzielają spaliny o lepszych parametrach (niższych zawartościach substancji toksycznych czy cieplarnianych). Zatem wymiana i modernizacja źródeł ciepła, czy też zastosowanie paliw wyższej jakości, nie tylko spowoduje ogólne zmniejszenie zużycia paliw kopalnych, ale także zmniejszenie emisji gazów odpowiedzialnych za zmiany klimatu.</p>	<p>Pozytywny</p>	<p>Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych m.in. poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Podczas wykonywania prac termomodernizacyjnych należy uwzględnić ochronę chronionych gatunków ptaków oraz nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Przed przystąpieniem do prac termomodernizacyjnych należy dokonać oględzin budynków w celu stwierdzenia, czy stanowią one siedlisko chronionych gatunków ptaków. Jeśli oględziny potwierdzą, że w budynku znajduje się siedlisko, należy: określić gatunek ptaka i jego liczebność, zlokalizować schronienia, zaplanować metody</p>

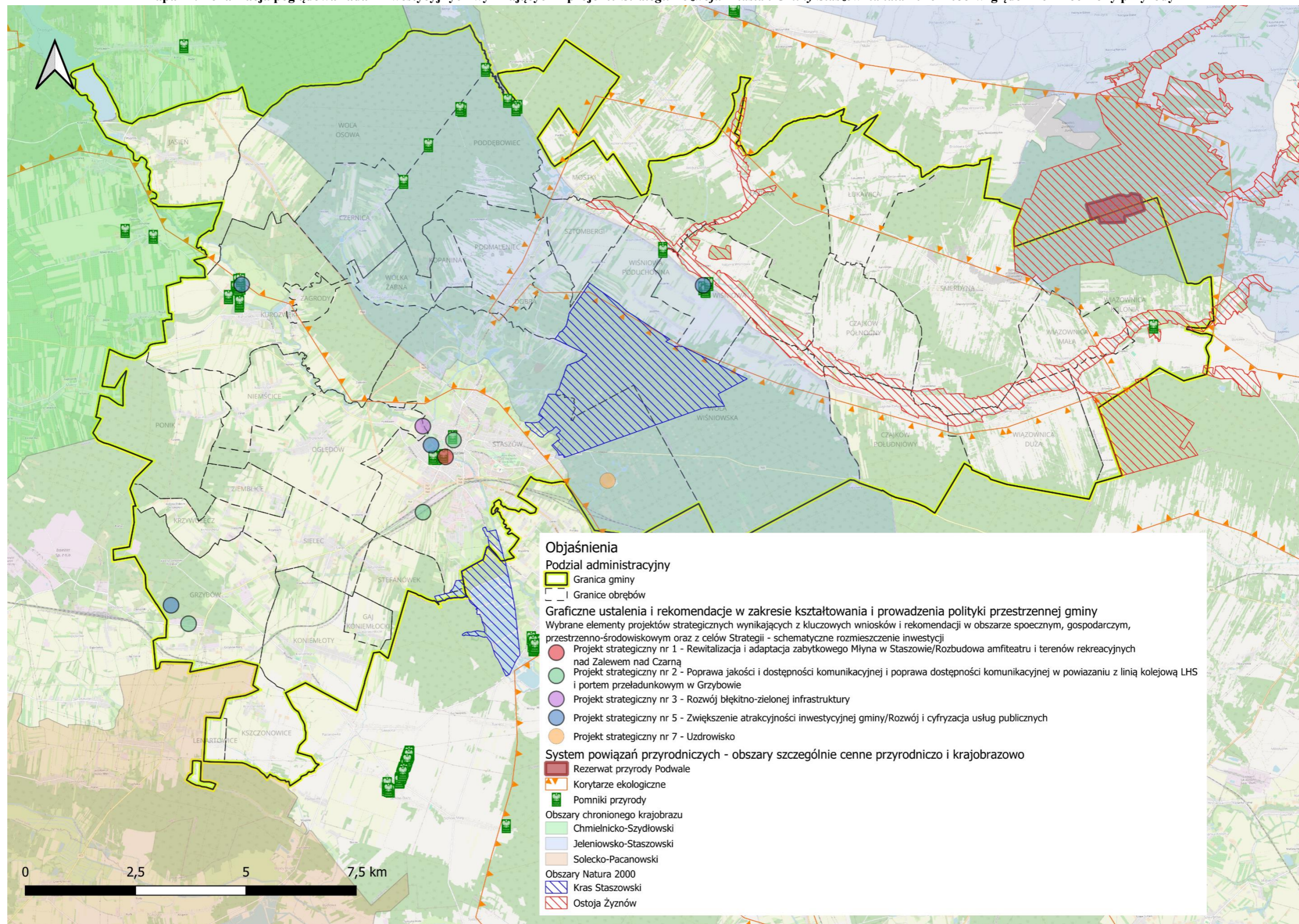
Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
			<p>Jedynym oddziaływaniem na krajobraz, jakie można założyć, to oddziaływanie pozytywne związane z likwidacją/ograniczeniem występowania niskiej emisji, która w sezonie grzewczym na obszarach zurbanizowanych jest nieprzyjemnie wyczuwalna, oraz z ograniczeniem wyżej wspomnianej ingerencji w środowisko naturalne w celu pozyskiwania surowców (np. brak konieczności budowy nowych kopalni).</p> <p>Po zaprzestaniu prac remontowych zadanie polegające na termomodernizacji i modernizacji budynków będzie jednak w sposób długoterminowy oddziaływać pozytywnie na powietrze, klimat i krajobraz. Budynki po przeprowadzonej termomodernizacji będą bardziej efektywne energetycznie, a w związku z tym mniej emisyjne do środowiska.</p> <p>Mając na uwadze charakter zadań oraz zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko, na etapie realizacji oraz eksploatacji przedsięwzięcia nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji w odniesieniu do realizacji zarówno celów środowiskowych wyznaczonych dla wód powierzchniowych i podziemnych, w tym GZWP, jak i celów ochrony form ochrony przyrody, w tym na obszary Natura 2000. Planowane inwestycje mogą zostać zlokalizowane na terenach form ochrony przyrody tj. np. obszarze chronionego krajobrazu, z wyłączeniem obszarów Natura 2000.</p> <p>W związku z powyższym nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności na stan siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także gatunki, dla których ochrony wyznaczono obszar.</p> <p>W odniesieniu do planowanych instalacji, na moment opracowywania Strategii, nie istnieją przesłanki, które wskazywałyby, że będą to kategorie lub operacje o parametrach wymienionych w § 3 ust. 1 pkt 54 <i>Rozporządzenia</i> Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.</p>		<p>i harmonogram prowadzenia prac oraz przewidzieć sposoby kompensacji utraconych miejsc lęgowych. Obserwację siedlisk chronionych gatunków ptaków należy rozpocząć w roku poprzedzającym planowaną termomodernizację lub remont budynku i prowadzić ją od marca do listopada. Wynika to z faktu, że poszczególne gatunki zajmują swoje stanowiska lęgowe w różnym okresie. Prace w budynkach należy wykonywać poza okresem lęgowym ptaków, bez naruszania przepisów z zakresu ochrony gatunkowej. W przypadku wystąpienia na budynkach siedlisk i ostoi gatunków chronionych, obowiązuje zakaz ich niszczenia – traktowane są jako podlegające ochronie prawnej. W związku z tym przed przystąpieniem do wykonywania termoizolacji budynków należy wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o wydanie stosownego zezwolenia w trybie art. 56 ust 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody. Składając wniosek o wydanie zezwolenia na zniszczenie siedlisk i ostoi gatunków podlegających ochronie, wskazane jest zapoznanie się z wytycznymi w tym zakresie, których uwzględnienie umożliwi niekolizyjne przeprowadzenie prac termoizolacyjnych budynków.</p>
4. Edukacja, opieka i społeczeństwo					
<p>Zwiększenie dostępności i jakości opieki nad dziećmi – rozbudowa i modernizacja żłobków i przedszkoli, tworzenie nowych miejsc opieki oraz wsparcie dla młodych rodziców (opieka wytchnieniowa).</p> <p>Poprawa jakości edukacji i rozwój kompetencji mieszkańców – nowoczesne wyposażenie szkół, programy rozwoju kompetencji cyfrowych, ekologicznych i zawodowych, podjęcie działań we współpracy ze Starostwem powiatowym w celu tworzenia klas patronackich i dualnych w szkołach ponadpodstawowych, w tym organizacji staży i praktyk u lokalnych pracodawców, wdrożenie programu stypendium gminnego, organizacja kursów dla osób dorosłych w celu przekwalifikowania się.</p>	gmina Staszów	nie dotyczy	<p>Nie oddziałujące znacząco negatywnie na środowisko – działania organizacyjne, nieinfrastrukturalne.</p>	Pozytywny	Nie dotyczy.

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
Wsparcie seniorów i osób niesamodzielnych – rozwój Klubów Seniora i Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego, programy aktywizacyjne, edukacyjne i zdrowotne.					
Poprawa dostępności opieki zdrowotnej – wdrożenie programu „Lekarz bliżej mieszkańca” obejmujący m.in. zachęty dla specjalistów do podejmowania pracy na terenie gminy, rozwój telemedycyny, zwiększenie oferty czasu wolnego, w tym zajęć sportowych, kulturalnych dla młodzieży i młodych dorosłych (12–25 lat).					
5. Gospodarka i cyfryzacja					
Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy – rozwój stref inwestycyjnych, poprawa infrastruktury technicznej i drogowej, pełne uzbrojenie terenów, uproszczenie procedur administracyjnych – szybka ścieżka administracyjna oraz wdrożenie pakietu ulg lokalnych, promocja gospodarcza terenów w Grzybowie, aktywne pozyskiwanie inwestorów z 3 branż: logistyka i przeładunek, przetwórstwo i przemysł techniczny, usługi dla przemysłu (utrzymanie, serwis, B2B).	gmina Staszów	ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Zadanie ma charakter głównie organizacyjny. Strategia nie określa dokładnej lokalizacji ani zadań związanych z przedsięwzięciami infrastrukturalnymi. Podczas prac budowlanych może wystąpić zwiększenie zapylenia i poziomu hałasu. Będzie to jednak oddziaływanie lokalne i krótkoterminowe. Podczas inwestycji będą powstawały odpady typowe dla prac budowlanych. Weześniejsze przygotowanie terenów inwestycyjnych pozwoli zapobiec chaotycznej rozbudowie obiektów przemysłowych oraz pozwoli na ukierunkowanie rozwoju przemysłu z dala od obszarów cennych przyrodniczo.	Pozytywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach i ustawy Prawo ochrony środowiska.
Rozwój i cyfryzacja usług publicznych – wdrożenie e-usług, cyfryzacja urzędu i jednostek organizacyjnych, zwiększenie dostępności usług online.	gmina Staszów	nie dotyczy	Nie oddziałujące znacząco negatywnie na środowisko – działania organizacyjne, nieinfrastrukturalne.		Nie dotyczy.
Działania edukacyjne związane z ekologią i ochroną środowiska naturalnego.	nie dotyczy	nie dotyczy	Działania w zakresie edukacji ekologicznej mogą mieć pośrednie i wtórne znaczenie w kontekście kształtowania właściwych postaw wobec środowiska oraz powinny z wysokim prawdopodobieństwem przyczynić się do poprawy jakości powietrza w przyszłości. Natomiast świadomość szkodliwości stosowania paliw tradycyjnych o niskiej jakości do celów grzewczych oraz spalania odpadów w domowych kotłach bezpośrednio wpłynie na zwiększenie stosowania ekologicznych źródeł energii, a tym samym redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza. Realizacja zadania przyczyni się do podniesienia kwalifikacji, zwiększenia zakresu kompetencji oraz wzrostu aktywności mieszkańców obszaru.		Nie dotyczy.
6. Społeczność, mieszkalnictwo i bezpieczeństwo					
Rozwój mieszkalnictwa i tworzenie nowych osiedli mieszkaniowych – planowanie i budowa nowych osiedli mieszkaniowych, modernizacja istniejących terenów pod zabudowę, zapewnienie dostępu do infrastruktury komunalnej i usług publicznych, tworzenie warunków do zamieszkania dla młodych rodzin oraz osób pracujących w gminie, zapewnienie dostępu do tanich mieszkań w pierwszej kolejności dla młodych pracujących, rodzin z dziećmi, osób wracających do gminy.	gmina Staszów	ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Głównie działania organizacyjne. Realizacja projektu będzie oddziaływać na etapie prac budowlanych, przede wszystkim poprzez uciążliwości związane z placem budowy (hałas, zanieczyszczenia powietrza, pylenie). Należy jednak podkreślić, że dotyczy to terenu wyłącznie w obrębie budowy. Proponuje się lokalizację inwestycji na terenie już zagospodarowanym, co sprawi, że nie dojdzie do przekształcenia warunków siedliskowych, nie powstaną żadne bariery migracyjne. Ponadto takie działanie zapobiegnie rozpraszaniu zabudowy oraz korzystnie wpłynie na efektywność infrastruktury komunalnej i oszczędności. Z tego powodu na etapie eksploatacji inwestycja nie będzie generować żadnych znacząco negatywnych oddziaływań. Należy podkreślić, że wszystkie działania (także te celu publicznego) będą planowane w taki sposób, aby całkowicie wykluczyć możliwość znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko oraz realizowane z jak największą dbałością o stan środowiska.	Pozytywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach. Należy dostosować rozwiązania projektowe do ukształtowania terenu i krajobrazu. Należy zachować dopuszczalne poziomy zanieczyszczenia powietrza i hałasu w czasie realizacji i eksploatacji inwestycji.

Zadanie	Lokalizacja	Lokalizacja względem obszarów chronionych	Charakterystyka oddziaływania	Potencjalny wpływ inwestycji na środowisko	Proponowane środki ograniczające negatywne oddziaływanie
Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego – rozwój infrastruktury ratowniczej (OSP, PSP), doposażenie służb w nowoczesny sprzęt, szkolenia z zakresu reagowania kryzysowego i obrony cywilnej, budowa schronów.	gmina Staszów	nie dotyczy	Działanie organizacyjne, nieinfrastrukturalne, nie mające wpływu na środowisko ani na żaden z jego komponentów.	Pozytywny	Nie dotyczy.
Wsparcie organizacji pozarządowych i partnerstw lokalnych – budowanie współpracy między samorządem, NGO, biznesem i mieszkańcami; rozwój wolontariatu i inicjatyw obywatelskich.	gmina Staszów	nie dotyczy	Działanie organizacyjne, nieinfrastrukturalne, nie mające wpływu na środowisko ani na żaden z jego komponentów.	Pozytywny	Nie dotyczy.
7. Uzdrowisko					
Przeprowadzenie badań właściwości leczniczych torfu, wód i mikroklimatu obszaru Golejowa – uzyskanie świadectwa pozytywnych właściwości naturalnych zasobów i klimatu jest warunkiem sporządzenia operatu uzdrowiskowego i otrzymania statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej.	gmina Staszów, (badania właściwości leczniczych na terenie Golejowa)	ze względu na niewystarczające dane, na obecnym etapie planowania projektów nie można określić lokalizacji w stosunku do form ochrony przyrody	Powstanie infrastruktury uzdrowiskowej i okołouzdrawiskowej długotrwale pozytywnie wpłynie na ludzi. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane. Wykonanie odwiertów w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami i normami może nieść ze sobą negatywne skutki środowiskowe. Ryzyko zanieczyszczenia środowiska wiąże się z nieszczelnością otworów i dotyczy szczególnie wód wysokozmineralizowanych, które w przypadku wycieku do wód gruntowych mogą powodować ich zanieczyszczenie. Realizacja projektu nie będzie skutkować oddziaływaniem na zasoby naturalne i dobra materialne. Nie spowoduje eliminacji udokumentowanych zasobów naturalnych dopuszczonych do eksploatacji na zasadach określonych prawem. Dotyczy to także dóbr materialnych. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane.	Pozytywny	Prace budowlane należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu Prawa budowlanego, ustawy o odpadach i ustawy Prawo ochrony środowiska. Przedsięwzięcia mogą wymagać uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ostatecznie o charakterze i skali oddziaływania przesądzą rozwiązania techniczne i organizacyjne wynikające z szczegółowych projektów i koncepcji, które na obecnym etapie nie są znane.
Budowa publicznego zakładu lecznictwa uzdrowiskowego i publicznych urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego – podstawowa infrastruktura niezbędna do uzyskania statusu gminy uzdrowiskowej i rozpoczęcia świadczenia usług ambulatoryjnych.					
Przygotowanie terenów pod inwestycje komercyjne sanatoryjne – uzbrojenie, zagospodarowanie przestrzeni publicznych.					

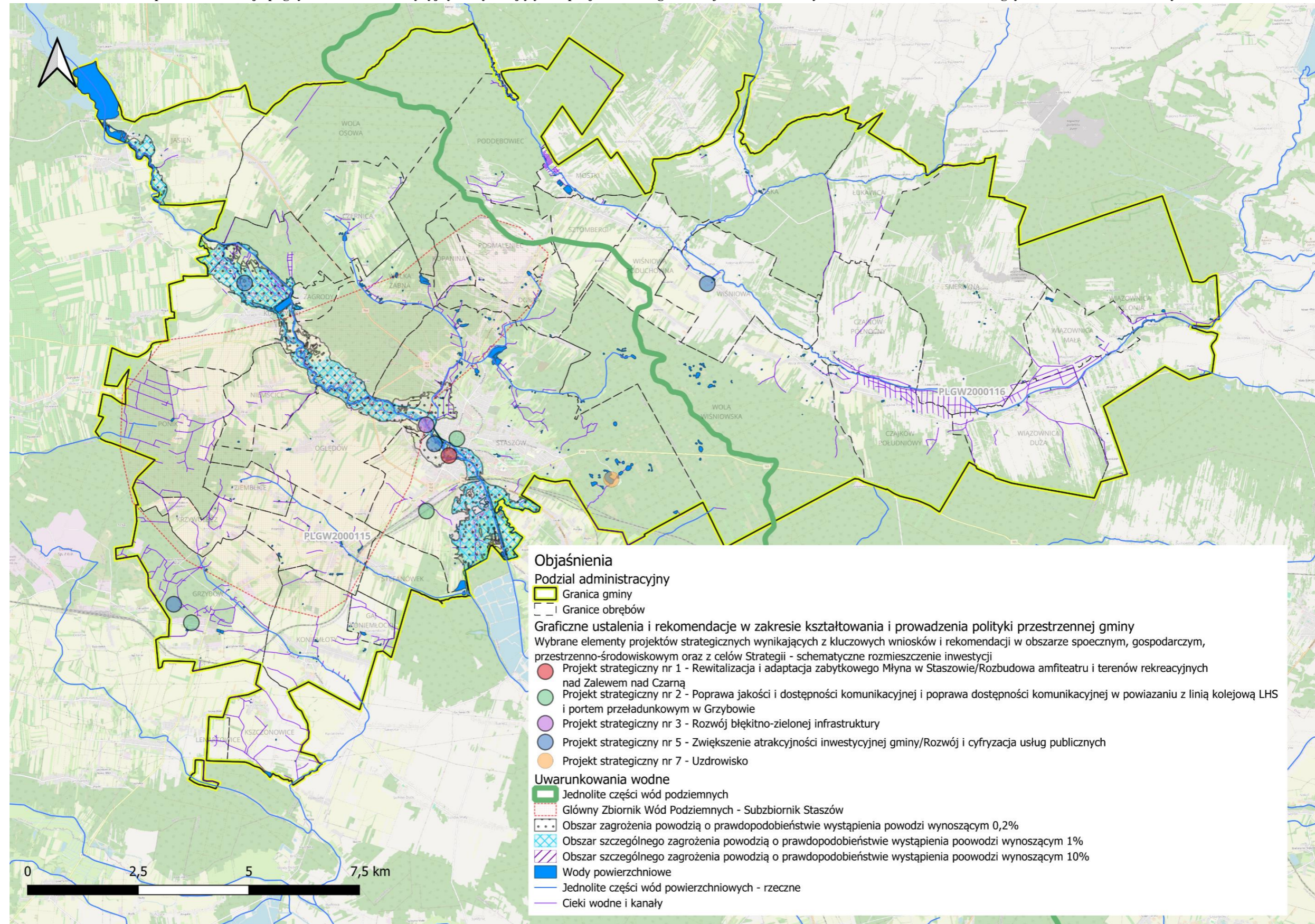
Źródło: Opracowanie własne

Mapa 11. Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* względem form ochrony przyrody

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na podkładzie openstreetmap.org

Mapa 12. Lokalizacja pogładowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* względem uwarunkowań wodnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Bazy Danych Geologicznych, geoportal.pgi.gov.pl i Hydroportalu, isok.gov.pl

5.3 Wpływ realizacji Strategii na poszczególne aspekty środowiska

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* na środowisko, odniesiono się do poszczególnych zadań realizowanych w ramach projektów strategicznych. W stosunku do każdego projektu przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na: wody, powietrze atmosferyczne, klimat, klimat akustyczny, gleby, powierzchnię ziemi, faunę, florę, bioróżnorodność, zasoby naturalne, krajobraz. Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe i dobra materialne.

Realizacja projektu Strategii może spowodować ingerencje w środowisku naturalnym. Negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze inwestycji zaplanowanych w projekcie Strategii będzie ograniczało się w większości przypadków jedynie do etapu realizacji inwestycji (etapu prac budowlanych związanych z planowaną inwestycją), który wiąże się zazwyczaj z podwyższoną emisją hałasu, emisją spalin z maszyn budowlanych, czy też zwiększoną emisją pyłów. Negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze, związane z etapem realizacji inwestycji, są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o lokalnym charakterze.

Niektóre z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji mogą wymagać przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych. W związku z tym przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych.

5.3.1 Krajobraz, różnorodność biologiczna, roślinność, zwierzęta

W celu ochrony krajobrazu, planowane działania będą zgodne z dokumentami planistycznymi, takimi jak miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego czy też studium kierunków i uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego. W planowaniu przestrzennym należy zapewnić właściwą ochronę krajobrazu. Dzięki temu nie dojdzie do powstania obiektów całkowicie niepasujących do okolicznego terenu. Większość inwestycji nie będzie w ogóle widoczna w krajobrazie (sieć kanalizacyjna, gazowa, wodociągowa, wymiana ogrzewania budynków). W przypadku dróg, ścieżek rowerowych czy też chodników, będą one dotyczyć głównie istniejących dróg, dlatego też wpływ na krajobraz będzie znikomy. Dobry stan środowiska naturalnego decyduje w znaczącym stopniu o warunkach życia mieszkańców, zdolności do przyciągania nowych inwestycji, a tym samym – rozwoju infrastruktury i usług publicznych. W zakresie przygotowania terenów pod budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne zaplanowano wdrażanie działań administracyjnych dotyczących ograniczenia presji urbanizacyjnej związanej z rozwojem budownictwa mieszkaniowego. Rozwój terenów pod budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne wpłynie pozytywnie na krajobraz i zagospodarowanie terenów gminy poprzez ograniczenie inwestowania w zakresie budownictwa mieszkalnego w oderwaniu od układu przestrzennego już istniejącej zabudowy. Zaplanowane działania mają głównie charakter organizacyjny. Realizacja ww. działań będzie oddziaływać na etapie prac budowlanych, przede wszystkim poprzez uciążliwości związane z placem budowy (hałas, zanieczyszczenia powietrza, pylenie). Należy jednak podkreślić, że dotyczy to terenu wyłącznie w obrębie budowy. Proponuje się lokalizację inwestycji na terenie

już zagospodarowanym, co sprawi, że nie dojdzie do przekształcenia warunków siedliskowych, nie powstaną żadne bariery migracyjne. Ponadto takie działanie zapobiegnie rozpraszaniu zabudowy oraz korzystnie wpłynie na efektywność infrastruktury komunalnej i oszczędności. Preferowana będzie zabudowa nawiązująca do otaczającego krajobrazu. Ponadto respektowane będą zasady dotyczące zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

Z tego powodu na etapie eksploatacji działania te nie będą generować żadnych znacząco negatywnych oddziaływań. Należy podkreślić, że wszystkie działania (także te celu publicznego) będą planowane w taki sposób, aby całkowicie wykluczyć możliwość znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko oraz realizowane z jak największą dbałością o stan środowiska.

Planowane działania inwestycyjne nie będą miały bezpośrednio na celu ochrony bioróżnorodności, jednak ich lokalizacje będą wybierane tak, aby w jak najmniejszy sposób wpływać na bioróżnorodność danego terenu. Inwestycje w miarę możliwości będą realizowane z pominięciem ekosystemów dolin rzecznych, łąkowych, czy też zadrzewień. W ramach niektórych z inwestycji liniowych konieczne może okazać się wycięcie pewnej ilości zadrzewień. Wycinka taka realizowana będzie poza okresem lęgowym ptaków i będzie ona ograniczana do niezbędnego minimum. Wśród zadań zawartych w Strategii można wyróżnić takie, których realizacja będzie związana z oddziaływaniem na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta. Część z tych zadań będzie miała pozytywny wpływ, część z nich będzie ingerować tylko w czasie realizacji zadań. Strategia obejmuje swoim zakresem przestrzennym głównie obszar zamieszkały i przekształcony wskutek działalności człowieka. Szereg zadań planowanych w ramach Strategii dotyczy obszarów zmienionych antropogenicznie i nie spowoduje zabudowy i fragmentacji obszarów cennych przyrodniczo.

Jednym z najważniejszych elementów Strategii są zadania związane z rozwojem infrastruktury publicznej, w tym rekreacyjnej i sportowej. Działania te jednak będą prowadzone na terenach już zurbanizowanych, z zachowaniem zasad ochrony środowiska, przy wykorzystaniu sprzętu spełniającego aktualne normy w zakresie emisji zanieczyszczeń i hałasu. Realizacja niektórych działań może powodować bezpośrednio, krótkotrwałe, chwilowe i o charakterze lokalnym potencjalne negatywne oddziaływanie na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny. Oddziaływanie to związane jest z fazą budowy/ prac modernizacyjnych, podczas których możliwa jest emisja hałasu powodująca płoszenie zwierząt. Ponadto część działań może wiązać się z naruszeniem pokrywy roślinnej i wpłynąć na chwilowe pogorszenie warunków siedliskowych zwierząt. Niemniej możliwe negatywne oddziaływanie będzie nieznaczne i odwracalne.

Strategia zawiera zadania skupione wokół Staszowa jako miasta funkcjonalnego z zagospodarowanymi przestrzeniami publicznymi. Planuje się m.in. poprawę estetyki, funkcjonalności i atrakcyjności przestrzeni miejskiej w całej gminie, w tym rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, budowę, rozbudowę i modernizację instytucji kultury, budowę ścieżek rowerowych, punktów widokowych, parkingów i punktów informacji turystycznej, promocję dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Zadania te w niewielkim stopniu wpłyną na różnorodność biologiczną oraz florę i faunę gminy w fazie eksploatacji, ponieważ dotyczą terenów przekształconych antropogenicznie. Oddziaływań można

się spodziewać jedynie w fazie budowy, będą one krótkotrwałe, związane głównie z powstającym pyłem i hałasem na skutek prac budowlanych, a po zakończeniu fazy inwestycji roślinność może zostać odtworzona.

Realizacja działań związanych z modernizacją przestrzeni publicznej, m.in. powstaniem estetycznej, funkcjonalnej i ogólnodostępnej infrastruktury publicznej nie będzie wywierała wpływu na różnorodność biologiczną, ani florę i faunę obszaru gminy. Wynika to z dominowania tu roślinności synantropijnej, czyli roślinności będącej trwałym składnikiem lokalnej flory, a związanej wyłącznie lub prawie wyłącznie ze zbiorowiskami wykształconymi i utrzymującymi się dzięki intensywnej działalności człowieka. W wyniku posadowienia, ze względu na charakter projektów, będą one realizowane na terenach przeznaczonych pod zabudowę usługową.

Działania zawarte w Strategii obejmują również polepszenie i dostępność infrastruktury komunalnej. Do ww. działań należą m.in. te dotyczące poprawy efektywności energetycznej obiektów – montaż OZE, banków energii, termomodernizacji, wymiany źródeł ciepła. Strategia sama w sobie nie zakłada budowy inwestycji OZE, lecz jedynie wspieranie, promowanie inwestycji opartych na odnawialnych źródłach, co przyczyni się do rozrostu OZE na terenie gminy. Wsparcie w głównej mierze będzie polegało na przedstawieniu możliwości zastosowania odnawialnych źródeł energii oraz możliwości dofinansowania inwestycji. Przewiduje się, że powyższe działania skłonią mieszkańców i inwestorów do realizacji tego typu przedsięwzięć w postaci mikroinstalacji. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym jak i prywatnym oparte będzie przede wszystkim na panelach fotowoltaicznych montowanych na dachach budynków. Instalacje te nie wpłyną negatywnie na środowisko.

Zadania te w perspektywie długofalowej przyniosą pozytywne skutki m.in. poprzez redukcję niskiej emisji, a tym samym polepszenie jakości powietrza oraz wód na terenie gminy, co przełoży się pośrednio na wzrost różnorodności biologicznej oraz tworzenie nowych siedlisk dla licznych gatunków organizmów. W fazie budowy należy w szczególności uwzględnić ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Jest to konieczne ze względu na przepisy prawa polskiego i wspólnotowego. Dotyczy to kilku grup przepisów – związanych z zakazem znęcania się nad zwierzętami, z ochroną gatunkową, a także z uregulowaniem odpowiedzialności za szkody spowodowane w środowisku. Większość ptaków gniazdujących w budynkach, a także wszystkie nietoperze w Polsce, objęte są ścisłą ochroną gatunkową. Nietoperze są bardziej zagrożone działaniami wynikającymi z planowanych prac budowlanych niż ptaki. Zwierzęta te chowają się głębiej w szczelinach, a na odgłosy z zewnątrz podczas prac remontowych reagują ciszą i oczekiwaniem na odejście intruzów. W efekcie wieczorem, kiedy próbują opuścić schronienie, okazuje się, że są zamurowane. Ważne jest, aby działania rekompensujące straty wykonywać w przypadku wszystkich remontowanych budynków. Strategia uwzględnia działania z zakresu wspierania energii odnawialnej – budowę lub rozbudowę instalacji do produkcji energii elektrycznej z OZE wraz z przyłączami i możliwością budowy magazynów energii działających na potrzeby danego źródła OZE w zakresie wytwarzania energii. Odnawialne Źródła Energii jest pojęciem szerokim i w jego zakres wchodzi wiele przedsięwzięć, których realizacja może wpływać na środowisko. Na terenie gminy planowanymi inwestycjami są te wykorzystujące energię słońca. Na wstępnym etapie zaznacza się, że nieodpowiednio zlokalizowane obiekty inwestycji

wykorzystujące odnawialne źródła energii mogą mieć negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze. Systemy fotowoltaiczne mają istotny wpływ na wartości wizualne krajobrazu, który wynika głównie z zajmowania przez te instalacje dużych obszarów w przypadku instalacji naziemnych. Wskazane jest zatem lokalizowanie tego typu inwestycji poza obszarami migracji zwierząt. Należy jednak podkreślić, że trudno jednoznacznie określić wpływ inwestycji OZE na rośliny i zwierzęta, nie znając kierunku rozwoju tych inwestycji, a tym samym skali i zasięgu oddziaływania. Jednakże przy wyborze lokalizacji należy, oprócz uwarunkowań ekofizjologicznych terenu oraz nasłonecznienia, uwzględnić również występujące na danym obszarze siedliska zwierząt i roślin mogących tworzyć florę i faunę obszarów chronionych. Ponadto duży wpływ na wybór lokalizacji będzie miała lokalna społeczność.

W planach jest również modernizacja infrastruktury drogowej oraz powstanie ścieżek rowerowych, które w fazie eksploatacji przyczynią się do zmniejszenia ruchu samochodowego, a tym samym zniwelują ilość zanieczyszczeń trafiających do powietrza i zapewnią lepsze warunki do życia dla licznych gatunków organizmów należących do królestwa zwierząt, roślin czy grzybów. Głównym negatywnym oddziaływaniem tego typu inwestycji jest znaczna ingerencja w środowisko przyrodnicze, zmiana krajobrazu, przekształcenie obszarów zielonych w powierzchnie twarde, wzrost emisji hałasu i zanieczyszczeń na nowych obszarach, powstawanie barier dla migracji zwierząt i zmniejszenie powierzchni zieleni. Zidentyfikowane konflikty mogą dotyczyć występowania kolizji powstającej infrastruktury z korytarzami ekologicznymi, korytarzami migracji zwierząt, obszarami stanowiącymi tereny siedlisk przyrodniczych i siedliska gatunków. Najczęściej występującym zjawiskiem, które zostało zidentyfikowane poza fragmentacją siedlisk w przypadku negatywnych oddziaływań na różnorodność biologiczną, będzie wystąpienie tzw. efektu barierowego. Wspomniany efekt jest obserwowany w ekosystemie na skutek powstania całkowitej lub częściowej bariery, która uniemożliwia lub utrudnia przemieszczanie się zwierząt. Bariery mogą być zarówno powierzchniowe lub liniowe, ciągłe lub nieciągłe. W efekcie negatywne oddziaływanie będzie widoczne w następujących skutkach:

- ograniczenie w dostępności do bazy pokarmowej, miejsc rozrodu itd.;
- ograniczenie w wymianie osobników;
- zmniejszenie puli genowej w wyizolowanych populacjach;
- zwiększenie śmiertelności poprzez bezpośrednie kolizje (np. na drogach prowadzących do ww. obiektów infrastruktury).

Nasilenie tego efektu będzie różne ze względu na gatunki zwierząt, ich możliwości przemieszczania się i wymogi związane z rozrodem czy żerowaniem. Ponadto intensywność tego zjawiska będzie determinowana przez rodzaj bariery. Należy nadmienić, że negatywne oddziaływania ustąpią w momencie zakończenia prac budowlanych. Rozwój mechanizmów retencjonowania wody również przyczyni się pozytywnie dla różnorodności biologicznej, flory i fauny poprzez zwiększenie zatrzymywania wody, która jest niezbędna do życia dla wszystkich organizmów.

Strategia zawiera również tzw. działania „miękkie”, których realizacja nie będzie związana z prowadzeniem prac budowlanych i które mają bezpośrednio przyczynić się do wzrostu jakości życia mieszkańców gminy. Działania te nie będą wpływały na różnorodność biologiczną, florę i faunę.

Zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji inwestycji realizowanych na terenie gminy nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do podlegających ochronie zarówno całkowitej jak i częściowej gatunków dziko występujących chronionych roślin, zwierząt i grzybów. Inwestycje nie wpłyną w sposób znaczący na populacje gatunków, zapewnienie im ciągłości istnienia.

Planowane działania nie będą miały negatywnego wpływu na chronione gatunki. Przed realizacją każdego z zadań, konieczne jest uzyskanie stosownych pozwoleń. Podczas tych procedur każdorazowo wykonuje się rozpoznanie terenu inwestycyjnego, w tym pod kątem przyrodniczym. Na etapie realizacji w celu zapewnienia braku oddziaływania na środowisko należy wykluczyć całkowicie zajętość stanowisk chronionych gatunków. Na obszarze objętym działaniami nie znajdują się żadne lokalne ostoje przyrody istotne dla zachowania różnorodności biologicznej, chronione gatunki roślin, grzybów i zwierząt. Tak jak już wspomniano, wszystkie obiekty należy lokalizować tak, aby nie dochodziło do kolizji z wyżej wymienionymi gatunkami. W przypadku, gdyby nie było takiej możliwości, należy przed realizacją inwestycji wystąpić do właściwego organu o zgodę na odstąpienie od zakazów w stosunku do gatunków i siedlisk chronionych. Przy zastosowaniu wszystkich wymienionych w niniejszej Prognozie działań minimalizujących, nie dojdzie do znaczącego negatywnego oddziaływania na omawiane elementy przyrody.

W przypadku konieczności ingerencji w środowisko flory i fauny objętej ochroną należy wcześniej uzyskać stosowne pozwolenie w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.).

Listę gatunków zwierząt objętych ochroną określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380). Rozporządzenie określa gatunki zwierząt, które są:

- objęte ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
- objęte ochroną częściową,
- objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane oraz sposoby ich pozyskiwania,
- wymagające ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania.

Listę gatunków roślin objętych ochroną określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409). Rozporządzenie to określa:

- gatunki roślin:
 - objęte ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
 - objęte ochroną częściową,
 - objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane oraz sposoby ich pozyskiwania,
 - wymagające ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk;
- właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków roślin zakazy i odstąpienia od zakazów;
- sposoby ochrony gatunków roślin, w tym wielkość stref ochrony.

Listę gatunków grzybów objętych ochroną określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408). Rozporządzenie to określa:

- gatunki grzybów:
 - objęte ochroną ścisłą,
 - objęte ochroną częściową,
 - objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane oraz sposoby ich pozyskiwania,
 - wymagające ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk;
- właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków grzybów zakazy i odstępstwa od zakazów;
- sposoby ochrony gatunków grzybów, w tym wielkość stref ochrony.

Realizując zadania zawarte w Strategii należy przestrzegać zasad i zaleceń ww. rozporządzeń, jak również zasad i zakazów określonych w art. 51 i 52 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, przez co zadania realizowane w ramach projektu nie wpłyną na zaburzenia populacji gatunków chronionych, obejmujących spadek liczebności lub zagęszczenia, zmniejszenie zasięgu występowania gatunku, pogorszenie funkcjonowania populacji i jego jakości, czy zmniejszenie powierzchni siedliska gatunku. Ponadto w opracowaniu przedstawiono propozycje działań minimalizujących negatywny wpływ.

5.3.2 Klimat, powietrze atmosferyczne

Szczególną uwagę należy zwrócić na oddziaływania mogące przyczyniać się do wzrostu emisji zanieczyszczeń, które mają decydujący wpływ na stan jakości powietrza na terenie gminy. Negatywne oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego związane będzie zarówno z fazą budowy nowych obiektów kubaturowych oraz infrastruktury komunikacyjnej, remontów i modernizacji, jak również z fazą eksploatacyjną. Budowa ścieżek rowerowych będzie powodować oddziaływania bezpośrednie, negatywne (na etapie budowy – emisja pyłu przy pracach ziemnych), pośrednie, długotrwałe (na etapie eksploatacji dróg – emisja spalin z pojazdów mechanicznych). Wpływ na stan zanieczyszczenia powietrza na etapie budowy/przebudowy/remontów będzie związany bezpośrednio z przyjętą technologią robót oraz z fazą inwestycji.

Podczas budowy zagrożenie dla powietrza atmosferycznego będą stanowiły zanieczyszczenia pochodzące z:

- eksploatacji sprzętu wykorzystywanego podczas budowy;
- terenów składowych;
- prowadzenia robót ziemnych.

Większość przedsięwzięć, które mają być zrealizowane w ramach analizowanej Strategii nie będzie wykazywała w fazie eksploatacji oddziaływania na powietrze atmosferyczne. Jednak część przedsięwzięć będzie takie oddziaływanie wykazywała. Przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury komunikacyjnej będą wykazywać pozytywne oddziaływanie na jakość powietrza atmosferycznego. Wiązać się to będzie ze zmniejszeniem udziału samochodów w ruchu drogowym.

Przedsięwzięcia w zakresie zadań związanych z termomodernizacją budynków, a także tych związanych ze zwiększeniem efektywności energetycznej zmniejszą zapotrzebowanie na

ciepło, co będzie się wiązać z mniejszym spalaniem paliw energetycznych oraz redukcją emisji zanieczyszczeń do atmosfery, w tym gazów cieplarnianych. Dodatkowe wsparcie w postaci wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, modernizacji lub wymiany istniejących źródeł ciepła na energooszczędne – pozwoli spotęgować efekt.

Zaniechanie działań zmierzających do ograniczenia emisji gazów i pyłów do atmosfery może prowadzić do stopniowego pogorszenia jakości powietrza atmosferycznego. Brak wdrożenia proekologicznych inwestycji spowoduje pogarszanie się jakości powietrza, na które obecnie główny wpływ ma emisja niska. Utrzymanie przestarzałych technologii niewątpliwie spowoduje wzrost energochłonności oraz wzmożoną emisję zanieczyszczeń. W wyniku zaniechania działań związanych z rozbudową i modernizacją infrastruktury drogowej oraz budową ścieżek rowerowych nastąpi wzrost niekorzystnych oddziaływań na powietrze, takich jak: emisja zanieczyszczeń do powietrza wynikająca z intensywnego ruchu komunikacyjnego, braku alternatywy dla konieczności wykorzystania pojazdów samochodowych do przemieszczania się. W związku z tym zaniechanie realizacji ustaleń w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

Prace remontowo-budowlane związane z rozbudową infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, adaptacją budynków do nowych funkcji, tworzeniem nowych obiektów oraz zagospodarowaniem przestrzeni publicznych mogą powodować negatywne oddziaływanie na powietrze. Prace ziemne, prace budowlane nie pozostają bez wpływu na zapylenie powietrza – powodują wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza. W szczególności dotyczy to substancji emitowanych z silników spalinowych (w czasie transportu oraz pracy sprzętu i maszyn roboczych), prac spawalniczych (gazy i pyły), prac malarskich (gazy, głównie lotne związki organiczne) i innych. Tego rodzaju prace nie są obojętne dla ludzi przebywających w pobliżu, szczególnie mieszkańców okolicznych domów – powodują w tym czasie pewną uciążliwość. W związku z tym należy ograniczać emisję poprzez:

- zwilżanie powierzchni terenu oraz sypkiego materiału składowanego na pryzmach (piasek) w porze suchej, bezdeszczowej;
- stosowanie sztucznych barier, jakimi są m.in. parkany okalające plac budowy;
- zastosowanie „myjek” do oczyszczania kół, a przede wszystkim zamiatanie na mokro odcinka ulicy, na który będą wyjeżdżały samochody z budowy, w celu zapobiegnięcia zanieczyszczania powierzchni tych ulic;
- unikanie warunków sprzyjających pyleniu podczas przesypywania sypkiego materiału (np. załadunek i rozładunek ciężarówek);
- szybkie zagospodarowanie powierzchni, która została odsłonięta i przez to narażona na emisję wiatrową (np. obsadzanie trawą itp.).

Rozbudowa układu komunikacyjnego, w tym rozwój zrównoważonej mobilności może wpłynąć na zwiększenie natężenia ruchu, a przez to na wzrost emisji spalin. Rozwój sieci drogowej sprzyjać będzie rozrastaniu się terenów zurbanizowanych, a także zwiększonej presji na tereny cenne przyrodniczo w związku z łatwiejszą dostępnością do nich. Uciążliwości pochodzenia komunikacyjnego mogą wpływać na obniżenie jakości warunków zamieszkiwania na terenach mieszkaniowo-usługowych, komfortu wypoczynku na terenach rekreacyjnych (hałas, emisje, rozczłonkowanie terenów zieleni). Realizacja inwestycji

z zakresu budowy dróg może wymagać przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Na poziomie szczegółowości Prognozy Strategii, nie jest możliwy do oszacowania w sposób sparаметryzowany stopień redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz emisji hałasu, związanych z realizacją założeń dokumentu. Poziomą szczegółowość prowadzonej oceny oddziaływania jest ściśle powiązany z poziomem szczegółowości przedmiotowego dokumentu.

Pozostałe z zadań realizowanych w ramach Strategii nie wiążą się z dodatkowymi emisjami do atmosfery, mogącymi powodować zmiany lokalnego klimatu. Zadania te nie spowodują pogorszenia jakości powietrza oraz przekroczenia poziomu dopuszczalnych substancji określonych w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* (Dz. U. z 2021 r. poz. 845).

Przy realizacji zadań zapisanych w Strategii należy stosować się do zasad zawartych w *Programie ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych* przyjętym przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwałą Nr XXII/291/20 z dnia 29 czerwca 2020 r. Program ma służyć polepszeniu jakości powietrza na terenie województwa. Dokument zawiera również działania, jakie należy podjąć w celu ograniczenia emisji w przypadku wystąpienia stężeń alarmowych zanieczyszczeń.

5.3.3 Ludność

Działania zawarte w Strategii w fazie użytkowania będą mieć jedynie pozytywny wpływ na ludność zamieszkującą obszar gminy. Chwilowe niedogodności mogą się wiązać z fazą realizacji niektórych przedsięwzięć.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035 złożona jest z listy projektów strategicznych, powiązanych ze sobą i wspólnie oddziałujących na obszar gminy. Zadania realizowane w ramach Strategii będą przede wszystkim oddziaływać pozytywnie na ludzi i dobra materialne. Wyznaczone cele są zbieżne z potrzebami mieszkańców, tym samym przyczyniają się w sposób bezpośredni i pośredni do poprawy ich jakości życia. Dzięki podjęciu zaplanowanych działań, poprawie ulegnie estetyka obiektów, wizerunek gminy, a także dostępność do świadczonych w nich usług.

Działania związane z realizacją przedsięwzięć infrastrukturalnych w fazie budowy będą wiązały się ze zwiększeniem niedogodności akustycznych, czy emisji pyłów pochodzących z prac budowlanych. Realizacja części planowanych inwestycji spowoduje zwiększenie ruchu turystycznego, a co za tym idzie – zwiększenie ilości miejsc pracy oraz atrakcyjności gminy.

Strategia zawiera również działania wpływające na stworzenie licznych alternatyw spędzania czasu wolnego. Ponadto zadania związane z rozwojem różnych rodzajów sportu będą mieć pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców. Dzięki aktywności fizycznej wzmacniany jest układ krążenia oraz układ ruchu, a także poprawie ulega nastrój. Działania, które będą się wiązały z budową czy modernizacją obiektów, będą wykazywały negatywne oddziaływanie jedynie w fazie budowy poprzez wzmożony hałas czy emisję pyłów do atmosfery, jednak niedogodności te można znacznie ograniczyć poprzez zastosowanie odpowiednich środków w trakcie budowy. Warto podkreślić, że w fazie użytkowania wymienione zadania będą przynosiły jedynie korzyści dla mieszkańców gminy.

W dokumencie znajdują się liczne zadania pozwalające na zwiększenie dostępności do obiektów użyteczności publicznej, czy ułatwienia korzystanie z usług publicznych. Są to m.in. działania związane z powstaniem estetycznej, funkcjonalnej i ogólnodostępnej infrastruktury publicznej, zwiększeniem dostępności – zniwelowaniem barier architektonicznych występujących w przestrzeniach i obiektach, cyfryzacja. Zadania te ułatwią i skrócą czas załatwiania wielu spraw, a także będą wpływały na zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców całej gminy. Dodatkowo ich realizacja ułatwi dostęp do wielu usług osobom z niepełnosprawnościami. W fazie budowy zadania nie będą wywierały zauważalnego negatywnego wpływu na mieszkańców gminy.

Zadania dotyczące termomodernizacji oraz OZE spowodują zmniejszenie wydatków na energię, co przełoży się na polepszenie sytuacji finansowej mieszkańców gminy. Ponadto poprawie ulegnie jakość powietrza, która ma olbrzymi wpływ na zdrowie ludności.

Strategia zawiera również liczne działania edukacyjne czy mające na celu zwiększenie jedności w społeczeństwie, które będą przynosić same korzyści mieszkańcom gminy.

Podsumowując – działania zawarte w Strategii będą przynosiły olbrzymie korzyści dla mieszkańców gminy zarówno w strefie gospodarczej, jak i społecznej. Do tego będą przyczyniały się do polepszenia kondycji i zdrowia ludności. Działania negatywne będą głównie krótkotrwałe i miejscowe, związane z etapem realizacji inwestycji, polegającym na rozbudowie lub budowie nowych obiektów. Dotyczyć będą etapu prowadzenia prac budowlanych lub montażowych, co wiąże się z emisją hałasu, spalin, pylenia z placów budowy oraz wzmożonym ruchem na drogach dojazdowych. Na realizację inwestycji składa się szereg działań, które mogą stanowić krótkotrwałą uciążliwość dla ludzi. W związku z tym konieczne jest zastosowanie działań i środków minimalizujących negatywne oddziaływanie, takich jak:

- odpowiednie prowadzenie prac remontowych i budowlanych;
- lokalizacja inwestycji w bezpiecznej odległości od zabudowań mieszkalnych;
- stosowanie odpowiedniego sprzętu emitującego mniejszy poziom hałasu i spalin.

5.3.4 Powierzchnia ziem, gleby, krajobraz, zasoby naturalne

W ramach realizacji projektów przewidzianych w Strategii, można spodziewać się negatywnych oddziaływań na powierzchnię ziemi, jednak będą one odwracalne i chwilowe. Wynika to z charakteru działań zawartych w Strategii, technologii jakie zostaną użyte oraz stosowania działań zapobiegawczych podczas prowadzonych prac tj. m.in. zbieranie warstwy humusowej.

W celu ochrony gleby i rzeźby terenu miejsca realizacji zostały wybrane tak, aby zapewnić ochronę najcenniejszym fragmentom gleb czy też terenom o atrakcyjnej wizualnie i przyrodniczo rzeźbie terenu. Planowane inwestycje liniowe nie spowodują znaczącego wpływu na glebę i rzeźbę terenu. W przypadku realizacji sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej oraz sieci światłowodowej konieczne będzie wykonanie wykopów. Podczas ich prowadzenia wierzchnia warstwa gleby powinna być składowana oddzielnie w przyrmach, tak aby podczas ich zasypywania także została ona ułożona na samym wierzchu. Pozwoli to na zapewnienie odpowiedniej żyzności wierzchniej warstwy gleby i szybki powrót roślinności na ten teren. Wykopy takie będą monitorowane przez pracowników w celu uniknięcia uwięzienia niewielkich zwierząt. W przypadku wystąpienia takich okoliczności,

zostaną one ostrożnie uwolnione i przeniesione na pobliskie dogodnie dla nich tereny. Inwestycje drogowe w większości dotyczyć będą istniejących dróg. W przypadku realizacji nowych inwestycji drogowych czy też innych obiektów infrastrukturalnych związanych z drogami, wszystkie wykopy i przekształcenia rzeźby terenu zostaną ograniczone do niezbędnego minimum.

Oddziaływania negatywne wystąpią szczególnie na etapie okresu przygotowania do budowy i samej budowy. W trakcie prowadzonych prac budowlanych będzie następowała czasowa zmiana ukształtowania powierzchni terenu. Część zmian przestrzennych zniknie po zakończeniu prac budowlanych, a ukształtowanie terenu zostanie przywrócone do stanu wyjściowego lub zbliżonego do otoczenia. W przypadku krajobrazu, negatywne oddziaływanie będzie dotyczyło powstania nowych obiektów, nie zaś planowanych prac modernizacyjnych i remontowych.

Zmiana w krajobrazie oraz ingerencja w powierzchnię ziemi może nastąpić wskutek działania polegającego na rozbudowie infrastruktury drogowej, w tym ścieżek rowerowych oraz poprzez zagospodarowanie zdegradowanych terenów.

Pośrednie oddziaływanie na krajobraz oraz powierzchnię ziemi nastąpi wskutek wparcia przedsięwzięć ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii. Działania te spowodują rozwój tego typu inwestycji na obszarze. Skala oddziaływania na środowisko będzie uzależniona od rodzaju i wielkości inwestycji oraz wybranej technologii.

Ponadto wdrażanie założeń Strategii w sposób bezpośredni przyczyni się do poprawy obecnego krajobrazu obszaru objętego niniejszym opracowaniem. Dokument ten zakłada szereg działań mających na celu zmianę zdegradowanych i zniszczonych obiektów i terenów gminy.

Wdrażanie zadań w ramach Strategii będzie się wiązać z racjonalnym gospodarowaniem odpadów. Na etapie projektowania będą podjęte takie działania, które przyczynią się do minimalizacji strumienia odpadów z uwzględnieniem ich odzysku i ponownego użycia.

Pośredni wpływ na ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do gleb (w szczególności związków siarki i azotu) będą miały również wszystkie zadania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji, m.in. tworzenie ścieżek rowerowych czy termomodernizacja budynków. Wpływ wystąpi poprzez poprawę jakości powietrza, która z kolei prowadzi do ograniczenia przedostawania się wraz z opadem mokrym i suchym zanieczyszczeń do gleb. W związku z tym należy założyć, że w perspektywie długoterminowej realizacja celów i kierunków działań w sposób pośredni przyczyni się do nieznacznej poprawy stanu gleb na terenie gminy.

Na polepszenie krajobrazu wpłyną wszelkie prace związane z modernizacją istniejącej infrastruktury. Tworzenie obszarów zieleni urządzonej oraz terenów rekreacyjnych, jak również działania modernizacyjne sprawią, iż zaniedbane obecnie obiekty i tereny będą po przewidzianych zabiegach lepiej komponować się z otaczającym krajobrazem.

Krótkotrwałe negatywne oddziaływanie inwestycji na krajobraz będzie występowało na etapie rozbudowy i modernizacji sieci wodno-kanalizacyjnej. Będzie ono związane z prowadzonymi pracami budowlanymi. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i nie spowoduje istotnych zmian w krajobrazie, a po zakończeniu robót i uporządkowaniu terenu – zniknie. Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej przyczyni się ponadto

do polepszenia jakości środowiska gruntowo-wodnego. Zmiana w krajobrazie oraz ingerencja w powierzchnię ziemi może nastąpić wskutek działania polegającego na zapewnieniu odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej. W ramach planowanych działań niektóre odcinki dróg zostaną poddane modernizacji, w innych przypadkach drogi z nawierzchnią gruntową zostaną pokryte asfaltem. Skala wielkości tych przedsięwzięć jest niewielka i nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Ponadto inwestycje związane z kształtowaniem funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej będą wiązać się z budową małej architektury, w tym z ustawieniem koszy na śmieci. Na etapie funkcjonowania nowych lub zmodernizowanych szlaków oraz obiektów, działanie to przyczyni się w sposób bezpośredni do polepszenia funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy poprzez kontrolowaną zbiórkę i odbiór odpadów oraz ich dalsze przetwarzanie, w celu wtórnego wykorzystania. Powyższe działania wpłyną również korzystnie na krajobraz gminy, ze względu na wzrost jej estetyki i porządku, co uczyni ją bardziej atrakcyjną dla potencjalnych nowych mieszkańców i turystów.

Realizacja zadań Strategii będzie wywierała potencjalny negatywny wpływ na gleby, powierzchnię ziemi oraz zasoby naturalne. Oddziaływania na gleby i powierzchnię ziemi związane będą głównie z zajmowaniem pewnych powierzchni terenu i ingerencją w podłoże podczas prowadzonych robót. Oddziaływanie na zasoby naturalne będzie wiązało się ze zwiększonym zapotrzebowaniem głównie na surowce skalne, a co za tym idzie koniecznością ich eksploatacji. W Strategii planowane są również działania przyczyniające się do zwiększenia wykorzystania zasobów naturalnych.

Pozytywny wpływ na zasoby wodne gminy będą miały działania służące zmniejszeniu skutków powodzi i suszy oraz rozbudowa sieci wodociągowej. Rozbudowa sieci wodociągowej przyczyni się do powstania zamkniętego i szczelnego systemu, a to z kolei przełoży się na spadek strat na sieci i poboru wody. Pozostałe działania z zakresu Strategii nie będą wpływały na stan zasobów naturalnych, gdyż zasoby naturalne jakie będą wykorzystywane w ramach realizacji zadań, to przede wszystkim woda, żwir, piasek i energia, używane w trakcie trwania prac remontowo-budowlanych. Podczas robót budowlanych planuje się oszczędność tych surowców.

W Strategii nie planuje się takich zadań, które wiązałyby się z wytwarzaniem i wprowadzaniem szkodliwych substancji i ścieków do gleby, mogących wpłynąć na jakość gruntu. Jedynie podczas prac budowlanych mogą zdarzyć się niekontrolowane wycieki substancji szkodliwych, w związku z czym – należy zachować szczególne środki ostrożności.

Realizacja zadań inwestycyjnych może się wiązać z powstawaniem odpadów w związku z pracami budowlanymi. Głównym składnikiem odpadów budowlanych jest gruz betonowy, ceglany i ceramiczny. Materiały te po przetworzeniu stanowią cenny surowiec wtórny w postaci pełnowartościowego kruszywa budowlanego mogącego znaleźć zastosowanie również przy produkcji materiałów i elementów budowlanych, podczas budowy obiektów budowlanych i dróg. W związku z powyższym należy podczas prac zapewnić odpowiednią zbiórkę i selekcję odpadów. Materiały budowlane powinny być wyodrębniane i wytwarzane w pobliżu budowy, tak aby zminimalizować zużycie energii potrzebnej do ich transportu. Tam, gdzie to możliwe, elementy budowlane należy wyprodukować poza obrębem budowy, a następnie dostarczyć je w docelowe miejsce, w celu maksymalizacji korzyści płynących z ich pozamiejscowego wytwarzania (m.in. minimalizacja powstawania odpadów,

stosowanie recyklingu, powstawanie elementów wysokiej jakości, zmniejszenie hałasu i pylenia).

Realizacja ustaleń Strategii nie będzie skutkować oddziaływaniem na zasoby naturalne. Nie spowoduje eliminacji udokumentowanych zasobów naturalnych dopuszczonych do eksploatacji na zasadach określonych prawem. Dotyczy to także dóbr materialnych.

5.3.5 Warunki wodne

Zgodnie z ustawą OOS negatywny wpływ na możliwość osiągnięcia przez jednolite części wód celu środowiskowego jest przesłanką do odmowy wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a tym samym zgody na realizację przedsięwzięcia. Wydaje się zatem, że prawidłowo przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko skutecznie eliminuje możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań na cele ochrony wód.

Realizacja ustaleń Strategii wpisuje się w realizację głównych celów środowiskowych dla wód podziemnych określonych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*:

- Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego;
- Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;
- Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Przedsięwzięcia dotyczące rozbudowy sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej są niezbędne dla sprawnego funkcjonowania gminy z uwzględnieniem aspektów ochrony środowiska. Zorganizowanie gospodarki wodno-ściekowej będzie zapobiegać usuwaniu nieczystości ciekłych w sposób, który prowadzi do zanieczyszczenia gleb i wód, co będzie miało duże znaczenie dla środowiska. Organizacja gospodarki ściekowej wyeliminuje niekontrolowane odprowadzanie ścieków do ziemi i wód, a co za tym idzie – zanieczyszczenia środowiska wodno-glebowego oraz ograniczy spływ zanieczyszczeń do wód z niezorganizowanych punktowych źródeł. Działanie to przyczyni się do poprawy stanu lub utrzymania dobrego stanu wód, co wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów środowiskowych określonych w *Planie gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Wisły*, polegających na spełnieniu wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym. Celem środowiskowym jest utrzymanie tego stanu. Strategia nie zawiera zadań, które przyczynią się do pogorszenia stanu chemicznego i ilościowego omawianych wód. Na etapie eksploatacji omawiane przedsięwzięcia przyniosą długotrwały pozytywny efekt polegający na kontrolowanym i bezpiecznym dla środowiska gospodarowaniu wodą i ściekami oraz poprawią komfort życia mieszkańców.

Przedsięwzięcia w zakresie rozwoju infrastruktury drogowej, w tym ścieżek rowerowych, spowodują pewien wzrost – ale nieistotny w skali obszaru i gminy – zarówno ilości ścieków deszczowych, jak i odprowadzanych z nimi ładunków. Ścieki oczyszczone nie stanowią szczególnego zagrożenia dla stanu czystości odbiornika. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto na wykonawcach poszczególnych inwestycji spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie

można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Potencjalne oddziaływania negatywne na jednolitą część wód powierzchniowych na obszarze gminy mogą wystąpić w przypadku realizacji zadań inwestycyjnych związanych m.in. z: budową, rozbudową i modernizacją budynków, zagospodarowaniem przestrzeni w obrębie występujących na terenie gminy zbiorników wodnych, rozbudową i modernizacją infrastruktury drogowej, w tym ścieżek rowerowych, a także zagospodarowaniem przestrzeni publicznych. Oddziaływania te mogą polegać na obniżeniu poziomu wód gruntowych, trudnościach związanych z przesączaniem wód opadowych, ze względu na konieczność wykonania nasypów, wykopów i innych zmian rzeźby terenu na potrzeby realizacji konkretnej inwestycji, w tym kształtowanie dna i skarp cieków stosownie do konstrukcji mostów oraz związaną z tym możliwą zmianą lokalnych warunków hydrologicznych. Niepożądane oddziaływania na wody mogą zaistnieć w czasie wykonywania tych projektów. Etap budowy związany jest z odwodnieniem terenu, co może skutkować czasowym obniżeniem zwierciadła wód gruntowych i zmianą stosunków wodnych. Należy podkreślić, że będzie to oddziaływanie chwilowe, które ustanie wraz z zakończeniem prac.

Podczas prowadzenia prac budowlanych przestrzegane będą wszelkie normy oraz środki ostrożności mające na celu zachowanie stanu naturalnego ww. części. Ponadto w fazie użytkowania, nowo powstałe ścieżki rowerowe nie będą generowały żadnych szkód dla ww. jednolitej części wód powierzchniowych. Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt żyjących w wodach, zmiany stosunków gruntowo-wodnych. Ponadto realizacja zadań dotyczących budowy ścieżek rowerowych w fazie użytkowania doprowadzi do zmniejszenia ruchu samochodowego, a tym samym obniżenia ilości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery, a następnie do wód, co w konsekwencji spowoduje poprawę ich stanu.

Zadania związane z termomodernizacją budynków wraz z wymianą źródeł ciepła i rozwojem OZE nie będą w trakcie eksploatacji wpływać na wody powierzchniowe i podziemne.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową i modernizacją infrastruktury drogowej, można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto na wykonawcach poszczególnych inwestycji spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie

przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na wody należą:

- ograniczenie intensywności spływu powierzchniowego, m.in. poprzez uwzględnienie w projekcie zieleni przydrożnej;
- odprowadzanie wód opadowych zgodnie z wymogami prawnymi dla danej inwestycji;
- zmniejszenie ilości nielegalnych zrzutów ścieków, a tym samym poprawa jakości wód powierzchniowych, podziemnych i gleb poprzez zrównoważoną gospodarkę ściekową;
- wykonanie rowów odwadniających wraz z urządzeniami oczyszczającymi (separatory, osadniki, zbiorniki retencyjne, studnie chłonne);
- prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód;
- zidentyfikowanie lokalnych ujęć wód położonych w pobliżu realizowanych inwestycji i ustalenie dla nich stref ochronnych (ze szczególnym uwzględnieniem lokalizowania w tych strefach zaplecza budowy czy miejsc obsługi sprzętu budowlanego i pojazdów);
- zabezpieczenie urządzeń, w których użytkowane są niebezpieczne dla środowiska wodnego substancje przed wyciekami;
- wyposażenie zaplecza budowy w system odbioru i odprowadzania ścieków bytowych.

W dokumencie znajdują się również liczne działania, które będą pozytywnie wpływać na stan wód na terenie gminy w fazie użytkowania. Są to m.in. zadania związane z termomodernizacją budynków, rozwojem wykorzystania OZE. Sektor energetyczny powiązany jest ze środowiskiem wodnym, dlatego projekty poprawiające wydajność cieplną oraz promujące oszczędzanie energii i zwiększenie udziału energii odnawialnej będą pośrednio pozytywnie wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych.

Zadanie związane z rozbudową sieci wodociągowych pociąga za sobą wiele korzyści, m.in. poprawia efektywność wykorzystania zasobów wód ujmowanych na terenie gminy poprzez zmniejszanie strat przy przesyle i poborze wody oraz wpływa na zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń wód.

Planowane do realizacji w ramach Strategii działania będą mieć pozytywny wpływ na jednolite części wód podziemnych występujące na terenie gminy za sprawą działań dążących do stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobiegania ich dalszemu zanieczyszczeniu. Działania, które będą w sposób pośredni bądź bezpośredni przyczyniać się do poprawy stanu jakości wód, to: prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód, zabezpieczenia przed wyciekami urządzeń, w których użytkowane są niebezpieczne dla środowiska wodnego substancje:

- na etapie realizacji i funkcjonowania inwestycji należy preferować technologie wodooszczędne;
- ochrona przed zanieczyszczeniami wód powierzchniowych i podziemnych ze źródeł punktowych i obszarowych;
- ograniczenie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodociągowej;
- prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków;

- wzmocnienie działań kontrolnych egzekucyjnych w celu eliminacji nielegalnego zrzutu ścieków.

Na poziomie ogólnym bardzo istotną kwestią związaną z ochroną wód jest odpowiednie podejście do realizacji polityki przestrzennej, która powinna uwzględniać potencjał przyrodniczy środowiska oraz ekosystemu przy realizowaniu działań związanych z rozwojem infrastruktury służącej ludziom. Nowe inwestycje powinny być poddane indywidualnej i rzetelnie przeprowadzonej ocenie oddziaływania na środowisko.

Wymienione w Strategii działania inwestycyjne nie stanowią żadnego z ww. przedsięwzięć, które mogą stanowić zagrożenie nieosiągnięcia celów środowiskowych dla jednolitych części wód na omawianym obszarze.

Oddziaływanie pozytywne na wody podziemne wiązać się będzie z kierunkiem działań dotyczącym rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Wskutek tego zmniejszy się ilość nielegalnych zrzutów ścieków do gleby i wód, a tam samym dojdzie do zmniejszenia ilości zanieczyszczeń mogących potencjalnie przenikać do wód. W ramach żadnej z inwestycji nie dojdzie do emisji substancji mogących wpływać na zanieczyszczenie wód podziemnych. Podczas etapu realizacji wszystkie place budowy zostaną zabezpieczone w urządzenia i materiały sorpcyjne, chroniące wody i glebę przed przedostaniem się do nich substancji ropopochodnych w przypadku ewentualnego ich wycieku z maszyn i urządzeń używanych na placach budowy. Dodatkowo każdy sprzęt będzie sprawny technicznie, a jego tankowanie nie będzie odbywać się na terenie placów budowy, lecz na najbliższych stacjach paliw. Nie dojdzie też do ponadnormatywnego poboru wód. Dodatkowo zadania określone w analizowanym dokumencie nie będą realizowane w strefach ochronnych ujęć wód podziemnych. W związku z czym nie są sprzeczne z przepisami dotyczącymi stref ochronnych, ze szczególnym uwzględnieniem nakazów obowiązujących na terenach ochrony bezpośredniej oraz zakazów, ograniczeń i nakazów obowiązujących na terenach ochrony pośredniej.

W przypadku wód pobieranych na cele pitne dla mieszkańców, ujęcia działają na podstawie szeregu pozwoleń, w tym pozwolenia wodnoprawnego, w którym określono dopuszczalny pobór wody.

5.3.6 Hałas, wibracje i promieniowanie elektromagnetyczne

Źródłem pól elektromagnetycznych są głównie obiekty elektroenergetyczne tj. linie wysokiego napięcia, stacje przesyłowo-rozdzielcze, transformatory, czy energetyczna instalacja zasilająca. Wykonanie projektów zakładających modernizację i powstawanie nowej infrastruktury wiąże się z użytkowaniem sprzętu elektrycznego, który musi być zasilany w trakcie prac. W związku z tym realizacja zadań budowlanych i modernizacyjnych zawartych w Strategii oraz rozwój infrastruktury energetycznej może wiązać się z wytwarzaniem pól elektromagnetycznych, ale tylko w trakcie trwania prac. Ważne jest, że promieniowanie wytwarzane podczas trwania prac będzie niemal niezauważalne z uwagi na ich charakter i czas trwania oraz ilość urządzeń elektrycznych potrzebnych do ich realizacji. Emisja pól elektromagnetycznych ustanie po zakończeniu prac i będzie praktycznie niewykrywalna w fazie użytkowania nowych obiektów i elementów infrastruktury. Ponadto w trakcie trwania prac związanych z ww. zadaniami, będzie prowadzony monitoring poziomu pól elektromagnetycznych.

Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach pośredniego skutku działania wspierającego inwestycje w odnawialne źródła energii. Przebywanie w silnym polu magnetycznym (o częstotliwości ok. 300 MHz) może powodować rozdrażnienie, bóle głowy, wzmożoną pobudliwość, osłabienie, zmiany morfologiczne krwinek, zwiększenie zawartości histaminy we krwi, zaburzenia przemian węglowodanowych i zaburzenia czynności bioelektrycznych mózgu. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń mogą niemal całkowicie wyeliminować narażenie na to promieniowanie. W przypadku dużych inwestycji istotnym elementem jest zachowanie bezpiecznej odległości od zabudowań.

Głównym źródłem hałasu powstającego na obszarze gminy jest ruch drogowy. Hałas drogowy powstaje w wyniku poruszania się pojazdów (odgłosy pracy silnika, układu wydechowego i napędowego), na styku opony z nawierzchnią drogową. Podstawowymi właściwościami nawierzchni, mającymi największy wpływ na zmniejszenie hałasu, są: szorstkość, wielkość ziaren kruszywa i zawartość wolnych przestrzeni. Dzięki remontom nawierzchni dróg poprawie ulegnie płynność ruchu pojazdów, co także zmniejszy emisję zanieczyszczeń. Ponadto w miejscu, gdzie będzie to konieczne, ustawione zostaną ekrany ochronne oraz posadzone nowe drzewostany, które stanowić będą barierę akustyczną i będą tłumiły uciążliwy hałas komunikacyjny. Niemniej jednak, ze względu na brak projektów, nie jest znana skala, w tym powierzchnia oraz szczegółowy zakres planowanych prac. Nie można zatem określić stopnia oddziaływania tych inwestycji na środowisko. Ponadto ekrany ochronne oraz nowe drzewostany w pobliżu dróg będą stanowiły barierę akustyczną i będą tłumiły uciążliwy hałas komunikacyjny.

Uciążliwości akustyczne wynikające z realizacji działań zawartych w Strategii będą dotyczyły głównie realizacji projektów zakładających budowę czy modernizację m.in. obiektów użyteczności publicznej, remontów dróg czy ścieżek rowerowych, jednak będą one występowały jedynie na etapie budowy i w należyty sposób minimalizowane oraz ustąpią wraz z jej zakończeniem.

Rozbudowa i modernizacja obiektów może wiązać się z użyciem maszyn budowlanych, które stanowić będą źródło hałasu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Aby ograniczyć te uciążliwości, prace z udziałem ciężkiego sprzętu, a także transport niezbędnych materiałów i wyposażenia prowadzony będzie w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu.

Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na klimat akustyczny w trakcie budowy należą:

- działania w miejscu generowania hałasu (działania zarządzającego oraz użytkowników);
- związane z pojazdem (konstrukcja pojazdu, stan taboru);
- związane z infrastrukturą (konstrukcja, stan techniczny, rozwiązania sytuacyjne i wysokościowe);
- stosowanie elementów organizacji ruchu ograniczających prędkość i podnoszących z płynność ruchu drogowego (sterowanie ruchem, ograniczenie sygnałów dźwiękowych,

ronda, bramy wjazdowe do terenów zabudowanych, wyspy odginające pasy ruchu, ażyle na przejściach dla pieszych);

- stosowanie podkładów pochłaniających i nawierzchni ograniczających hałas oraz drgania, zwłaszcza w pobliżu zabudowy mieszkaniowej;
- prowadzenie prac budowlanych i modernizacyjnych w ciągu dnia.

Podsumowując: uciążliwości akustyczne będą występowały na etapie powstawania inwestycji, jednak przy zastosowaniu odpowiednich środków będą one zminimalizowane i mało dokuczliwe, a wprowadzenie w życie większości zadań zawartych w Strategii przyczyni się do zmniejszenia generowanego hałasu w przyszłości.

5.3.7 Dobra materialne, zabytki

Na terenie gminy występują cenne przyrodniczo i kulturowo obiekty wpisane do rejestru zabytków. Prognozuje się pozytywny długookresowy wpływ realizacji Strategii na dobra materialne i dobra kultury. W wyniku realizacji zaproponowanych działań dotyczących inwestycji drogowych – dojdzie do pośredniego, długoterminowego oddziaływania na środowisko. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych spowoduje zmniejszenie wpływu na korozję i niszczenie elewacji zabytkowych budynków poprzez obniżenie poziomu drgań i wibracji pochodzących od komunikacji samochodowej, również w sąsiedztwie zabytkowych budynków zlokalizowanych na terenie gminy.

Zadania zaplanowane do realizacji w ramach projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* wpłyną w sposób długoterminowy, pozytywny, pośredni i bezpośredni na dobra materialne. Poniżej przedstawiono przykładowe pozytywne oddziaływania na dobra materialne wskutek realizacji poszczególnych zadań:

- termomodernizacja budynków → wzrost wartości nieruchomości, poprawa stanu technicznego, oszczędności związane z zakupem opału;
- budowa ścieżek rowerowych → pozytywny wpływ na stan techniczny pojazdów;
- rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej → wzrost wartości nieruchomości, niższe opłaty za odprowadzanie ścieków (niż w przypadku opróżniania zbiorników bezodpływowych);
- działania mające na celu adaptację do zmian klimatu, w tym zwiększenie infrastruktury błękitno-zielonej i bioretencji → ochrona dóbr materialnych i majątków mieszkańców obszaru.

W Strategii wskazano na potrzebę zachowania i wykorzystania na cele społeczne i publiczne obiektów zabytkowych świadczących o tożsamości lokalnej poprzez podejmowanie działań mających na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego i przeciwdziałanie degradacji tych obiektów, m.in.: promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz organizacja wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych wzmacniających tożsamość lokalną.

5.3.8 Obszary chronione, Natura 2000

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody, prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, na terenie gminy znajdują się następujące

formy ochrony przyrody: Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszary Natura 2000: Kras Staszowski oraz Ostoja Żywnów, rezerwat przyrody „Podwale”, zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Golejów”, a także 45 pomników przyrody.

Głównym zagrożeniem dla celów i przedmiotów ochrony obszarów chronionych, w tym sieci Natura 2000, oraz ich integralności są działania prowadzone bezpośrednio na ich terenie. Część inwestycji planowanych w ramach Strategii może być realizowana na terenach chronionych. Przy wykonywaniu tych inwestycji zostaną uwzględnione zakazy wymienione w *Ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.):

- dla rezerwatów przyrody – wymienione w art. 15, ust. 1;
- dla obszarów chronionego krajobrazu – wymienione w art. 24, ust. 1;
- dla pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego – wymienione w art. 45, ust. 1;
- w stosunku do stref ochrony – art. 60 ust. 6.

W przypadku budowy nowych dróg może wystąpić negatywne oddziaływanie na świat roślin, zwierząt i grzybów w wyniku emisji spalin i hałasu oraz oddziaływanie związane z potencjalnym skażeniem wód i gleby. Dodatkowo funkcjonowanie dróg potencjalnie może przyczynić się do wzrostu presji urbanizacyjnej oraz nasilenia presji turystycznej na obszary cenne przyrodniczo. Należy mieć na uwadze, że uzupełnienie/rozbudowa sieci dróg gminnych ma na celu umożliwienie sprawnego skomunikowania poszczególnych części gminy. Lokalizacja inwestycji drogowych będzie przebiegać przez tereny miejskie, zagospodarowane i znacząco zmienione przez działalność człowieka. Budowa nowych ścieżek rowerowych nie wiąże się z szeroko zakrojonymi pracami budowlanymi, w związku z czym ewentualny negatywny wpływ na szatę roślinną oraz faunę będzie ograniczony. W większości przypadków ścieżki rowerowe towarzyszą infrastrukturze drogowej i zwykle ograniczone są do istniejących terenów drogowych (do istniejącego pasa drogowego), bez potrzeby zajmowania nowych terenów lub też przejmowanie nowych terenów jest ograniczone do bezpośredniego sąsiedztwa drogi. Ewentualne bezpośrednie oddziaływanie realizacji dróg rowerowych będzie znikome.

W odniesieniu do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego wprowadzone zakazy nie dotyczą realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody. Inwestycje celu publicznego określa art. 6 *Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145 ze zm.). Do celów publicznych w rozumieniu ustawy zalicza się:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji;
- wydzielanie gruntów pod linie kolejowe oraz ich budowa i utrzymanie;
- wydzielanie gruntów pod lotniska, urządzenia i obiekty do obsługi ruchu lotniczego, w tym rejonów podejść, oraz budowa i eksploatacja tych lotnisk i urządzeń;
- budowa i utrzymywanie ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania lub dystrybucji płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń;

- budowa i utrzymywanie sieci transportowej dwutlenku węgla;
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania;
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego;
- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- ochrona Pomników Zagłady w rozumieniu przepisów o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady oraz miejsc i pomników upamiętniających ofiary terroru komunistycznego;
- budowa i utrzymywanie obiektów oraz pomieszczeń niezbędnych do realizacji obowiązków w zakresie świadczenia usług powszechnych przez operatora wyznaczonego w rozumieniu *Ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe* (Dz. U. z 2025 r. poz. 366 ze zm.), a także innych obiektów i pomieszczeń związanych ze świadczeniem tych usług;
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa i ochrony granicy państwowej, a także do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich;
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem;
- poszukiwanie lub rozpoznawanie kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz podziemne składowanie dwutlenku węgla;
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy;
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej;
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody;
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne samorządowe: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa;
- inne cele publiczne określone w odrębnych ustawach.

Gmina Staszów pokryta jest przez obszar chronionego krajobrazu. Zakazy ustanowione dla obszarów chronionego krajobrazu zgodnie z *Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* nie dotyczą m.in. inwestycji celu publicznego oraz prowadzenia akcji ratowniczej, a także działań związanych z bezpieczeństwem publicznym. Inwestycje celu publicznego określa m.in. art. 6 *Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145 ze zm.). Wśród zadań ujętych w Strategii do inwestycji celu publicznego należą zadania realizowane w ramach:

- rozbudowy i modernizacji ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej;

- budowy, modernizacji dróg oraz infrastruktury pieszej i rowerowej;
- przygotowania terenów pod budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne, w tym obszary o potencjale rekreacyjnym, turystycznym i gospodarczym;
- modernizacji i rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz gazowej,
- modernizacji energetycznej obiektów użyteczności publicznej;
- ochrony i wykorzystania dziedzictwa kulturowego.

Zasięg terytorialny większości zadań w ramach Strategii obejmuje tereny przekształcone antropogenicznie, w tym głównie tereny mieszkalnictwa położone w granicach obszaru chronionego krajobrazu. Na terenach OChK inwestycje będą prowadzone w taki sposób, aby nie naruszać zakazów ustanowionych dla tego obszaru i przy realizacji poszczególnych inwestycji będą respektowane zasady ochrony środowiska wynikające z regulacji prawnych dla zminimalizowania ewentualnych oddziaływań na środowisko. Inwestycje mają charakter proekologiczny – nie będą podejmowane żadne konfliktowe inwestycje. Przejściowe oddziaływania mogą dotyczyć głównie fazy przeprowadzania inwestycji (np. budowy) i zostaną usunięte po jej przeprowadzeniu i uprzątnięciu terenu.

W obrębie OChK zakazy nie dotyczą realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu. Nie przewiduje się, aby realizacja założeń Strategii wskazywała oddziaływania przekraczające dopuszczalne normy w zakresie emisji zanieczyszczeń do środowiska. Przy zapewnieniu odpowiedniej obsługi komunikacyjnej i uzbrojenia w infrastrukturę techniczną, projekty planowane na obszarze nie powinny w znaczący sposób pogorszyć stanu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk zwierząt objętych ochroną prawną. Zakres prowadzenia działań inwestycyjnych będzie uzależniony od tempa i rozmiarów nowych procesów inwestycyjnych oraz środków finansowych dostępnych na ten cel. Ponadto planowane zadania inwestycyjne będą prowadzone zgodnie z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, będą realizowane na obszarach już przekształconych antropogenicznie, na terenach gęsto zaludnionych w centralnych częściach miejscowości gminy. Zadania charakteryzuje niewielka skala oddziaływania pośredniego, a ich wpływ będzie mieć charakter lokalny. W związku z powyższym zadania te nie podlegają zakazom obszarów chronionych, więc przykładowo, jeżeli trasa planowanej ścieżki rowerowej miałaby przebiegać przez obszar chronionego krajobrazu, to realizacja takiego zadania jest możliwa i zgodna z prawem.

Strategia nie spowoduje braku realizacji działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, ponieważ nie przewiduje się, aby którykolwiek z projektów zawartych w dokumencie miał prowadzić do fragmentacji siedlisk gatunków flory i fauny na terenie ww. obszaru, czy prowadzić do zniszczenia naturalnych fragmentów ekosystemów, albo elementów przyrody nieożywionej.

Każdorazowo podczas planowania inwestycji, należy uwzględniać zapisy ustawy o ochronie przyrody, plany ochrony dla form ochrony przyrody, OChK i pomników przyrody. W ramach żadnego z działań, które mogłyby zostać zrealizowane na terenie obszaru chronionego krajobrazu, nie planuje się wystąpienia czynników łamiących określone zakazy.

Ewentualne naruszanie zakazów (przede wszystkim likwidowania zadrzewień śródpolnych) dotyczyć może inwestycji celu publicznego. Jednakże inwestycje celu publicznego zwolnione są z przestrzegania zakazów określonych dla obszaru chronionego krajobrazu. Należy jednak podkreślić, że wszystkie działania, także te celu publicznego, będą prowadzone z jak największą dbałością o stan środowiska. Aby zapobiec negatywnemu oddziaływaniu na środowisko, miejsca ich realizacji nie będą kolidować z miejscami występowania chronionych gatunków czy też cennych siedlisk przyrodniczych.

Tworzenie obszarów zieleni urządzonej oraz miejsc wypoczynkowych i rekreacyjnych obejmujących teren gminy będzie miało pozytywny wpływ na obszary chronionego krajobrazu, ze względu na zwiększenie powierzchni terenów zielonych, które przyczynią się do powstania nowych siedlisk zwierząt i roślin – wzrostu bioróżnorodności. Negatywne krótkotrwałe oddziaływanie nastąpi na skutek tworzenia terenów rekreacyjnych, w czasie których zostanie naruszona struktura gruntu. Po zakończeniu prac, obszary objęte inwestycją zostaną uporządkowane i zostanie przywrócony ład przestrzenny.

W przypadku inwestycji nie będących inwestycjami celu publicznego, nie dojdzie do łamania żadnego z zakazów. Inwestycje dotyczące zwiększenia efektywności energetycznej budynków mieszkalnych, w tym wielorodzinnych oraz przedsiębiorstw w kierunku rozwiązań kompleksowych, a także zmniejszania ubóstwa energetycznego, wymiany źródeł ciepła i poprawy efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, przedsiębiorstwach, rozbudowy istniejących instalacji do produkcji energii z OZE o magazyny energii na potrzeby istniejącego źródła, to działania dotyczące montowania w gospodarstwach domowych i przedsiębiorstwach ekologicznych źródeł ciepła, takich jak np. ogrzewanie gazowe, elektryczne czy też pompy ciepła i panele fotowoltaiczne. Dotyczy to wyłącznie działań w obrębie istniejących budynków, przez co żaden z wyżej wymienionych zakazów nie będzie dotyczył takich inwestycji. W ramach tych inwestycji nie dojdzie do zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu, likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, dokonywania zmian stosunków wodnych, likwidowania zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zaplanowane w projekcie Strategii działania mają charakter przede wszystkim organizacyjny, społeczny, edukacyjny, infrastrukturalny o niewielkiej skali oddziaływania, co oznacza brak przesłanek do wystąpienia znaczącej presji na ekosystemy chronione.

Na terenie obszaru chronionego krajobrazu obowiązują zakazy określone w przepisach ustawy o ochronie przyrody oraz w akcie powołującym obszar, dotyczące w szczególności:

- likwidacji i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
- dokonywania zmian stosunków wodnych,
- lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- zabudowy w sposób sprzeczny z zasadami ładu przestrzennego i ochrony krajobrazu.

Analiza zapisów projektu Strategii wskazuje, że:

- nie wprowadza ona bezpośrednich inwestycji naruszających ww. zakazy,

- wszelkie potencjalne przedsięwzięcia infrastrukturalne będą podlegały odrębnym procedurom środowiskowym (OOS, decyzje środowiskowe),
- realizacja działań będzie odbywać się z poszanowaniem przepisów ochrony przyrody oraz dokumentów planistycznych wyższego rzędu.

W związku z powyższym nie przewiduje się ryzyka łamania zakazów obowiązujących w Jeleniowsko-Staszowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu na etapie realizacji Strategii. Działania zaplanowane do realizacji w projekcie Strategii wpisują się w działania sprzyjające zachowaniu i wzmocnieniu walorów przyrodniczych obszaru, w szczególności poprzez: rozwój zrównoważonej turystyki i rekreacji opartej na zasobach przyrodniczych, ochronę krajobrazu kulturowego i przyrodniczego, działania edukacyjne zwiększające świadomość ekologiczną mieszkańców, wspieranie gospodarki niskoemisyjnej i ograniczanie presji na środowisko oraz zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych oraz terenów zieleni.

Działania te należy uznać za spójne z zasadami czynnej ochrony ekosystemów, polegającej na utrzymaniu właściwego stanu siedlisk, ograniczaniu presji antropogenicznej oraz racjonalnym wykorzystaniu zasobów środowiska. Ustalenia Strategii nie powodują znaczącego negatywnego oddziaływania na Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Nie stwierdza się ryzyka naruszenia zakazów obowiązujących na tym obszarze. Działania kierunkowe określone w projekcie Strategii są zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz wspierają czynną ochronę ekosystemów.

Wpływ na rezerwat przyrody Podwale

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie ekosystemów leśnych o charakterze naturalnym, a także grupy skałek zbudowanych z neogeńskich piaskowców wapienno-kwarcowych. Założenia Strategii nie przewidują lokalizacji żadnych inwestycji na terenie rezerwatu przyrody Podwale, ani w jego bezpośrednim sąsiedztwie, co wyklucza ryzyko oddziaływania na jego strukturę i funkcje przyrodnicze. Zaplanowane w Strategii działania skupiają się na obszarach istniejącej zabudowy oraz przestrzeniach przeznaczonych do aktywizacji społeczno-gospodarczej, które nie pokrywają się z granicami rezerwatu. Strategia nie zawiera zapisów mogących skutkować presją antropogeniczną na zasoby rezerwatu – nie przewiduje się zwiększenia penetracji turystycznej, zabudowy ani zmian w strukturze użytkowania terenu w jego otoczeniu.

Wpływ na zespół przyrodniczo-krajobrazowy Golejów

Celem ochrony zespołu jest ochrona fragmentu krajobrazu naturalnego i kulturowego ze względu na walory widokowe i estetyczne. W stosunku do zespołu przyrodniczo-krajobrazowego zabrania się:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym,

- uszkodzania i zanieczyszczania gleby,
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości,
- zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej,
- budowy budynków, budowli obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu.

Zaplanowane w Strategii działania skupiają się na obszarach istniejącej zabudowy oraz przestrzeniach przeznaczonych do aktywizacji społeczno-gospodarczej, które nie pokrywają się z granicami zespołu. Strategia nie zawiera zapisów mogących skutkować presją antropogeniczną na przedmioty ochrony zespołu – nie przewiduje się zwiększenia penetracji turystycznej, zabudowy ani zmian w strukturze użytkowania terenu w jego otoczeniu.

W stosunku do zespołu przyrodniczo-krajobrazowego oraz pomników przyrody obowiązują zakazy:

- niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru, zakazy te nie dotyczą: prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa oraz likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztermowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- zbioru, niszczenia, uszkodzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoj roślin i grzybów chronionych;

- umieszczania tablic reklamowych.

Działania inwestycyjne wskazane w projekcie Strategii nie będą realizowane na terenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. W przypadku form punktowych, takich jak pomniki przyrody, lokalizacja w ich sąsiedztwie nie jest wskazana, ale jest możliwa, przy czym obiekty chronione należy odpowiednio zabezpieczyć przed uszkodzeniem w czasie prac realizacyjnych, a także wdrożyć działania kompensacyjne dotyczące zapobiegania degradacji gleby oraz zmian stosunków wodnych. W związku z tym nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na te formy ochrony przyrody w wyniku prac mających na celu realizację zadań zawartych w Strategii.

Wpływ na obszar Natura 2000 Kras Staszowski

W chwili obecnej nie są znane dokładne przebiegi wszystkich inwestycji liniowych, jednak należy podkreślić, że wszystkie obiekty będą zlokalizowane w taki sposób, aby omijać przedmioty ochrony w postaci siedlisk przyrodniczych lub stanowisk gatunków. Negatywne oddziaływania mogą dotyczyć etapu realizacji i będą zbliżone do tych, które występują podczas budowy dróg, jednak ze względu na charakter inwestycji, ich skala będzie odpowiednio mniejsza. Będą to oddziaływania takie jak hałas, pylenie, emisja zanieczyszczeń przez maszyny budowlane. Oddziaływania te będą nieznaczące i ustaną po zakończeniu prac. Należy podkreślić, że inwestycje realizowane będą przy istniejących drogach, dlatego oddziaływanie na środowisko będzie nieznaczne, gdyż nie są to miejsca cenne przyrodniczo. Projekt strategiczny *Transport i mobilność* – oddziaływanie pozytywne, gdyż poprzez lepszą sieć komunikacyjną zwiększy się jej przepustowość, a tym samym zmniejszy się oddziaływanie akustyczne i emisja zanieczyszczeń powietrza poprzez samochody, które do tej pory dłużej pokonywały te same odcinki dróg, ze względu na zły ich stan. Na etapie realizacji, w celu zapewnienia braku oddziaływania na środowisko, należy wykluczyć całkowicie zajętość siedlisk i gatunków będących przedmiotami ochrony. Należy jednak podkreślić, że projekt ten będzie dotyczyć istniejących dróg, z tego względu będą to obszary pozbawione miejsc cennych przyrodniczo. Realizacja założeń Strategii nie będzie negatywnie wpływać na osiągnięcie założonych celów działań ochronnych zawartych w *Zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 27 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Kras Staszowski PLH260023* (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 5264 ze zm.). Ponadto zadania mające na celu podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, adaptacji do zmian klimatu, w tym zwiększenia infrastruktury błękitno-zielonej i bioretencji oraz poprawa efektywności energetycznej obiektów – montaż OZE, banków energii, termomodernizacja, wymiana źródeł ciepła – wpisują się w założone cele ww. zarządzenia.

Zaplanowane do realizacji zadania zlokalizowane są w znacznej odległości od terenów objętych ochroną i nie będą bezpośrednio oddziaływać na środowisko przyrodnicze oraz na gatunki roślin i zwierząt znajdujące się pod ochroną. Obszar Natura 2000 Kras Staszowski głównie zajmuje fragmenty terenów leśnych, w większości niezainwestowanych, oddalonych od terenów zamieszkałych, gdzie nie będą wykonywane żadne działania inwestycyjne. Nie planuje się ponadto żadnych działań infrastrukturalnych w pobliżu fragmentu obszaru

zlokalizowanego w centrum Staszowa, w obrębie terenów zagospodarowanych (już zmienionych antropogenicznie).

Wpływ na obszar Natura 2000 Ostoja Żywnów

Zadania przewidziane do realizacji w ramach Strategii nie wpłyną negatywnie na obszar Natura 2000 Ostoja Żywnów. Na obszarze tym nie zostaną naruszone cele ochrony, w tym szczególnie stan siedlisk przyrodniczych, siedliska gatunków roślin i zwierząt oraz gatunki, dla których obszar został wyznaczony. Zidentyfikowane w ramach Planu Zadań Ochronnych siedliska zlokalizowane są w obrębie doliny rzecznej, funkcjonujące jako obszary rolne, leśne i zieleni. W związku z tym nie przewiduje się znaczących negatywnych oddziaływań na ten obszar. W przypadku realizacji zadań w bezpośrednim sąsiedztwie granic obszaru, zastosowanie będą miały stosowne przepisy – uchwały i rozporządzenia w zakresie ochrony ww. obszaru.

Tworzenie obszarów zieleni urządzonej oraz terenów rekreacyjnych obejmujących obszar całej gminy będzie miało pozytywny wpływ na obszary chronionego krajobrazu oraz obszary Natura 2000 ze względu na zwiększenie powierzchni terenów zielonych, które przyczynią się do powstania nowych siedlisk zwierząt i roślin – wzrostu bioróżnorodności. Negatywne krótkotrwałe oddziaływanie nastąpi na skutek tworzenia terenów rekreacyjnych oraz zagospodarowania zdegradowanych terenów, w czasie których zostanie naruszona struktura gruntu. Po zakończeniu prac, obszary objęte inwestycją zostaną uporządkowane i zostanie przywrócony ład przestrzenny. Funkcjonowanie infrastruktury na cele rekreacyjne wiąże się z udostępnianiem mieszkańcom/turystom zasobów lokalnego środowiska, co może wpłynąć na wystąpienie antropopresji. Rozwój infrastruktury na obszarach o wysokich walorach środowiskowych może wiązać się m.in. z niszczeniem siedlisk i gatunków czy płoszeniem zwierząt i ptaków. Zagrożeniem dla roślinności jest na obszarze rekreacyjnym zarówno bezpośrednie użytkowanie terenu przez zwiedzających i wypoczywających ludzi, jak i eksploatacja obiektów i urządzeń rekreacyjnych. Należy tak prowadzić ścieżki, urządzenia rekreacyjne oraz obiekty małej architektury, aby nie przecinały szlaków wędrówek zwierząt oraz nie ograniczały ich przestrzeni życiowej. Wyznaczenie i oznaczenie ścieżek przyczyni się do skupienia ruchu turystycznego w ustalonych miejscach oraz ograniczy w ten sposób niekontrolowaną penetrację obszarów przyrodniczych, nieprzeznaczonych do ruchu turystycznego. Odpowiednie wyznaczenie szlaków nie tylko podnosi atrakcyjność turystyczną obszaru, ale również umożliwi „kanalizowanie” ruchu turystycznego, co prowadzi do ochrony terenów cennych przyrodniczo.

Przeprowadzona w ramach niniejszego dokumentu analiza wykazała, że na terenie opracowania nie wystąpią oddziaływania negatywne w stopniu znaczącym. Ponadto realizacja Strategii nie będzie znacząco oddziaływać na przedmioty ochrony, cele i integralność zarówno występujących w granicach gminy, jak i zlokalizowanych poza granicami obszaru.

Obszar gminy znajduje się w przestrzeni korytarzy ekologicznych. Warunkiem istnienia korytarza ekologicznego jest jego nieprzerwanie trwałą, nieprzekraczalną barierą infrastrukturalną, a do takich należą bariery antropogeniczne. Zatem korytarze ekologiczne są również elementem organizującym przestrzeń życia człowieka. W przypadku projektowania

inwestycji w ramach zadań Strategii na przestrzeni kolejnych lat należy odpowiednio dobierać lokalizację, aby nie zakłócić podstawowych funkcji korytarzy ekologicznych. Szczególną uwagę należy zwrócić podczas inwestycji z zakresu OZE.

Przydomowe panele fotowoltaiczne wykazują minimalne oddziaływanie na środowisko, ze względu na ich niewielkie powierzchnie i umiejscowienie głównie na dachach budynków. Duże połacie farmy fotowoltaicznej, ze względu na lokalizację wśród otwartego krajobrazu, mogą negatywnie oddziaływać na zasoby środowiska, w tym na obszary chronione. Panele słoneczne i ich eksploatacja mogą powodować: bezpośrednią utratę siedlisk naturalnych, fragmentację siedlisk lub ich modyfikację ze względu na konieczność ogrodzenia terenu, odstraszenie przebywających tam gatunków zwierząt – głównie poprzez prace przy budowie parku solarnego i utrzymaniu jego późniejszej działalności. W celu minimalizacji oddziaływania inwestycji na siedliska zwierząt i roślin zaleca się unikać lokalizacji na obszarach stanowiących miejsce rozrodu lub bytowania przez gatunki rzadkie i średnio liczne. Zmniejszenie zagrożenia dla zwierząt lądowych i ptactwa nastąpi na skutek umiejscowienia przewodów elektrycznych w ziemi. Etap budowy inwestycji powinien być realizowany poza okresem rozrodu, aby nie odstraszać zwierząt z ich miejsc gniazdowania i żerowania.

Na obecnym etapie opracowywania Strategii nie jest możliwe sprecyzowanie lokalizacji OZE. Możliwości i zasady realizacji zadań pod kątem obszarów chronionych występujących na obszarze zostaną sprecyzowane na etapie opracowywania projektów, w ramach których zostaną przeprowadzone stosownie do potrzeb – postępowania w sprawie ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, zgodnie z *Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Zadaniem, które może również ingerować w prawidłowe funkcjonowanie korytarza ekologicznego jest zapewnienie odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej. Przy wytyczaniu nowych odcinków oraz przebudowie i modernizacji istniejących dróg, należy mieć na uwadze zapewnienie odpowiednich warunków do migracji zwierząt, roślin i grzybów, które pozwolą na wzrost możliwości rekolonizacji i ograniczenie lokalnego wymierania.

Działania polegające na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do atmosfery wpłyną pozytywnie zarówno na pobliskie tereny, jak i obszary z nimi sąsiadujące, na które składają się również obszary chronione. Należy jednak zachować szczególną ostrożność podczas zadań modernizacyjnych budynków zlokalizowanych w bliskim sąsiedztwie miejsc lęgowych i żerowych zwierząt.

Realizacja zadań Strategii nie będzie wiązała się z naruszeniem ciągłości korytarzy ekologicznych. Planowane w Strategii działania inwestycyjne wiążą się z ingerencją w tereny zamieszkałe przez ludność oraz przekształcone antropogenicznie i nie będą powodować zakłóceń w przebiegających korytarzach.

Każdorazowo podczas opracowywania projektów przedsięwzięć wybrany zostanie wariant najkorzystniejszy dla środowiska pod względem lokalizacji i warunków technicznych. Operacje nie będą lokalizowane na przedmiotach ochrony obszarów Natura 2000, a zadania realizowane w ramach wdrażania Strategii nie będą miały istotnego wpływu na przekroczenie standardów jakości środowiska. Żadne z zadań zaplanowanych do realizacji nie będą lokalizowane na przedmiotach ochrony obszaru Natura 2000 występujących na terenie gminy.

Zasięg terytorialny większości zadań w ramach Strategii obejmuje tereny przekształcone antropogenicznie, w tym głównie tereny mieszkalne. Należy zwrócić uwagę, iż każda inwestycja będzie wymagała odpowiedniej dokumentacji, a w przypadku stwierdzenia chronionych gatunków – oceny wpływu danej inwestycji na tę formę ochrony przyrody. W przypadku wystąpienia chronionych gatunków w danej lokalizacji i gdy nie będzie możliwe obranie innego wariantu lokalizacyjnego, niezbędne będą do podjęcia działania kompensacyjne (np. odpowiednie zabezpieczenie siedlisk zwierząt, budowa przejść dla zwierząt i płazów w przypadku inwestycji drogowych, a w przypadku gatunków roślin – przenoszenie okazów w inne dogodne miejsce pod nadzorem botanicznym). Istotne w przypadku gatunków zwierząt będzie również obranie odpowiedniego terminu realizacji inwestycji (np. poza terminami rozrodu, lęgów, tarła lub hibernacji).

W wyniku przeprowadzenia prac inwestycyjnych na terenie gminy, istniejące pomniki przyrody i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe nie będą narażone na łamanie zakazów wprowadzonych w celu ich ochrony, ponieważ prace inwestycyjne prowadzone będą poza obszarem lokalizacji pomników przyrody.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 17 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ilekroć w ustawie jest mowa o znaczącym negatywnym oddziaływaniu na obszar Natura 2000 – rozumie się przez to oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Analizując wszystkie informacje zawarte powyżej – nie stwierdza się oddziaływania zadań zawartych w Strategii na obszary cenne przyrodniczo, w tym przedmioty ochrony obszaru Natura 2000, cele ochrony obszaru chronionego krajobrazu, rezerwatu przyrody, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego oraz pomniki przyrody. Nie stwierdzono znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych, negatywnego wpływu na gatunki chronione, czy pogorszenia integralności obszarów Natura 2000.

Zadania inwestycyjne ujęte w Strategii, których lokalizacja jest znana w chwili przygotowania Prognozy, nie wpłyną na zaburzenia populacji gatunków chronionych obejmujących spadek liczebności lub zagęszczenia, zmniejszenie zasięgu występowania gatunku, pogorszenie funkcjonowania populacji i jego jakości czy zmniejszenie powierzchni siedliska gatunku. Realizacja zadań w ramach Strategii nie wpłynie również na pogorszenie się stanu chronionych siedlisk przyrodniczych poprzez fizyczną degradację, zmniejszenie powierzchni czy zmianę cech charakterystycznych siedliska. Realizacja założeń dokumentu nie spowoduje pogorszenia stanu gatunków znajdujących się na tym obszarze, a także pogorszenia szans osiągnięcia oraz przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk w przyszłości.

Analiza oddziaływań projektów strategicznych nie wykazała bezpośredniego znaczącego negatywnego wpływu na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 (w tym

na integralność i spójność sieci Natura 2000). Realizacja założeń projektu dokumentu może wiązać się z wystąpieniem negatywnych oddziaływań, jednak będą one miały przeważnie charakter krótkoterminowy i chwilowy. Oddziaływania te będą polegały na emisji hałasu i spalin w związku z realizacją prac budowlanych, zagrożeniu zniszczenia lub zamurowywania siedlisk ptaków podczas termomodernizacji budynków, ograniczeniu powierzchni gleb w związku z prowadzeniem prac budowlanych, usuwaniu drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji, płoszeniu zwierząt w trakcie wykonywania prac.

Część z działań może kwalifikować się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Dla powyższych inwestycji wymagane będzie zatem przeprowadzenie indywidualnej oceny oddziaływania na środowisko. Dla inwestycji, które będą lokalizowane na obszarach Natura 2000 lub w ich sąsiedztwie, w ramach oceny oddziaływania powinno zostać przeprowadzone szczegółowe rozpoznanie możliwych oddziaływań na integralność i przedmioty ochrony tych obszarów. Ocena oddziaływania na środowisko inwestycji powinna wykazać oddziaływania i ich siłę, natomiast w przypadku identyfikacji negatywnego oddziaływania – zaproponować warianty alternatywne. Jeżeli warianty alternatywne nie istnieją lub jeśli po ich zastosowaniu będą nadal wykazywane negatywne oddziaływania, ocena powinna zaproponować skuteczne rozwiązania minimalizujące. W tym kontekście istotny jest fakt, iż obowiązujący system prawny nie dopuszcza realizacji inwestycji, które mogłyby znacząco oddziaływać na środowisko – w tym także na obszary Natura 2000, bez uprzedniego wnikliwego przeanalizowania potencjalnego wpływu.

Biorąc pod uwagę cele oraz charakter zidentyfikowanych typów projektów, można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, iż część z nich będzie spełniać kryteria określone w powyższych zapisach ustawy (m.in. będą kwalifikowane jako inwestycje celu publicznego). W ramach przyszłych ocen oddziaływania na środowisko inwestycji, które będą oddziaływać na obszary Natura 2000, należy wykazać także ich zgodność z planami zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, ustanowionych zarządzeniami RDOŚ.

Ze względu na fakt, iż działania zaplanowane w ramach projektów strategicznych w większości przypadków nie wskazują skali i technologii, w jakich zostaną wykonane, oddziaływania przedstawiono jako potencjalne. Na etapie oceny tak ogólnego dokumentu nie jest możliwe dokonanie oceny poszczególnych elementów zaprojektowanych działań z punktu widzenia wpływu na środowisko, dlatego w Prognozie wskazano jedynie możliwość oddziaływania, które powinno być określone szczegółowo oraz być przedmiotem odpowiednich uzgodnień i decyzji administracyjnych na etapie przygotowania poszczególnych inwestycji. Wskazane potencjalne negatywne oddziaływanie nie musi wystąpić, jeśli zostaną uwzględnione potrzeby przedmiotów ochrony oraz wdrożone działania minimalizujące.

Bardzo ważnym elementem zapobiegającym ewentualnym negatywnym wpływom na cenne przyrodniczo obszary jest ocena oddziaływania na środowisko. Należy pamiętać, że analiza oddziaływań planowanych działań została wykonana z założeniem, że dla zadań inwestycyjnych planowanych w Strategii będzie zachowane postępowanie w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, a więc dla przedsięwzięć, które tego wymagają, zostanie przeprowadzona procedura oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, która zostanie zakończona decyzją środowiskową.

Prognoza projektu Strategii przedstawia analizę oddziaływania na obszary Natura 2000 działań zaplanowanych w projektowanym dokumencie w oparciu o ograniczenia wskazane w art. 33 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 ze zm.). W obszarach Natura 2000 nie wprowadza się zakazów za pomocą aktów prawnych jak dla pozostałych obszarowych form ochrony przyrody, a ograniczenia realizacji pewnych inwestycji wynikają z zagrożeń i presji związanych z poszczególnymi przedmiotami ochrony oraz celów ochrony określonych dla każdego obszaru indywidualnie. Artykuł 33 ww. ustawy wskazuje, iż nie będą możliwe do realizacji przedsięwzięcia na danym obszarze Natura 2000, które mogą pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla ochrony których wyznaczono obszar Natura 2000, lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla ochrony których został wyznaczony obszar Natura 2000 lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Analiza oddziaływań projektów strategicznych nie wykazała bezpośredniego znaczącego negatywnego wpływu na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 (w tym na integralność i spójność sieci Natura 2000). W tej części opracowania dokonano analizy, które spośród grup inwestycji zakwalifikowanych do przedsięwzięć mogących oddziaływać na środowisko mogą potencjalnie znajdować się w kolizji z celami ochrony tych obszarów lub sąsiedztwo danej inwestycji może wpływać na dany obszar.

6. Skumulowane i transgraniczne oddziaływanie na środowisko

W Prognozie nie stwierdza się konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Ocena ryzyka wystąpienia znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko jest obligatoryjnym elementem analiz przeprowadzanych w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Jest to wymóg przewidziany w prawie krajowym, wynikający z przepisów prawa międzynarodowego – Konwencji EKG ONZ o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r., zwanej dalej „Konwencją” oraz Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie ocen wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. UE L 197 z 21.7.2001, str. 30, ze zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157, ze zm.) tzw. „dyrektywy SEA”. Z treści art. 2 ust. 3 Konwencji wynika, że procedurze oceny oddziaływań transgranicznych poddaje się przede wszystkim konkretne przedsięwzięcia inwestycyjne, w tym transport. Ponadto Konwencja, a w ślad za nią prawo unijne wymagają, aby procedurze oceny poddawać również projekty planów i programów, których realizacja może wywoływać znaczące skutki środowiskowe na terenie państwa sąsiedniego. W załącznikach I i III do Konwencji podano listę typowych przedsięwzięć wymagających takiej oceny, a także wskazano kryteria kwalifikujące te działania do przeprowadzania oceny, do których w szczególności zalicza się wielkość, lokalizację oraz poziom narażenia.

Ustalenia Strategii obejmują zadania, które realizowane będą na obszarze gminy Staszów, a zasięg ich oddziaływania na środowisko będzie miał przede wszystkim charakter miejscowy i lokalny.

Oddziaływania poszczególnych projektów i przedsięwzięć ujętych w *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* będą się nakładały w przypadku ich równoczesnej realizacji. Największe oddziaływanie skumulowane wystąpić może w przypadku działań zmierzających do poprawy układu komunikacyjnego oraz tworzenia nowych obiektów na terenie gminy. Poszczególne zadania inwestycyjne mogą w krótkim czasie oddziaływać na powietrze atmosferyczne i powierzchnię terenu oraz klimat akustyczny. Należy jednak podkreślić, że natężenie i zakres przewidywanych oddziaływań skumulowanych będą niewielkie. Będą to oddziaływania krótkoterminowe, ograniczone do czasu trwania prac budowlanych. Harmonogram realizacji zadań zostanie tak skonstruowany, aby z jednej strony uwzględnić technologię robót, z drugiej zaś ograniczyć kumulację uciążliwych oddziaływań. Nie zidentyfikowano oddziaływań skumulowanych, wynikających z realizacji w tym samym czasie innych programów lub planów na terenie gminy Staszów.

7. Opis przewidywanych działań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją założeń Strategii

Zgodnie z art. 75 ust. 3 *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.) w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcie jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac, a w szczególności ochronę gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją konkretnej inwestycji. Jeżeli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, należy podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód, w szczególności przez kompensację przyrodniczą.

Ogólny charakter większości wspieranych projektów strategicznych przedstawionych w projekcie Strategii nie pozwala na jednoznaczną ocenę skutków środowiskowych, a w ślad za tym na sformułowanie propozycji konkretnych rozwiązań łagodzących i ograniczających potencjalne skutki niekorzystne. Przy realizacji Strategii należy stosować wszystkie dostępne technologie, rozwiązania i zalecenia sprzyjające ochronie środowiska. Stosując odpowiednie rozwiązania można w znacznym stopniu zapobiec lub ograniczyć potencjalne negatywne oddziaływania na środowisko.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w projekcie Strategii powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są obecnie kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla. W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji projektu Strategii może potencjalnie dojść do oddziaływania na niewielki teren obszaru chronionego, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające ze Strategii były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi

gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody. Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych miasta.

Działania minimalizujące w poniższym zestawieniu przedstawiono w odniesieniu do poszczególnych zadań inwestycyjnych Strategii, które mogą spowodować negatywne oddziaływania. Natomiast w tabeli 5 przedstawiono działania minimalizujące w odniesieniu do danego komponentu środowiska.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

- wykonanie wykopów, budowa przebudowa budynków

Działania minimalizujące:

- a) zabezpieczenie terenu przed ewentualnym skażeniem środowiska w wyniku potencjalnych wycieków z maszyn, sprzętu budowlanego;
- b) dostosowanie terminu prowadzonych prac budowlanych do okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt (ptaków, płazów i nietoperzy);
- c) wyznaczenie dróg technologicznych/placu budowy w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcanie jego powierzchni;
- d) ograniczenie do minimum wycinki drzew, przenoszenia roślin w inne miejsca i realizowanie sadzeń zastępczych.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

- budowa ogólnodostępnej infrastruktury publicznej

Działania minimalizujące:

- a) zabezpieczenie drzew i krzewów przed negatywnym skutkiem prac;
- b) wykorzystanie zabezpieczonej w czasie budowy wierzchniej warstwy gleby;
- c) zabezpieczenie terenu przed ewentualnym skażeniem środowiska w wyniku potencjalnych wycieków z maszyn, sprzętu budowlanego;
- d) wyznaczenie na placu budowy miejsca do czasowego gromadzenia wytworzonych odpadów, które będą gromadzone w sposób selektywny w pojemnikach/kontenerach.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

- budowa nowych budynków

Działania minimalizujące:

- a) prowadzenie prac budowlanych w godzinach dziennych, stosowanie sprzętu w dobrym stanie technicznym, eliminowanie bezproduktywnej pracy sprzętu na biegu jałowym;
- b) prowadzenie prac z uwzględnieniem minimalizacji zajęcia terenu;
- c) wykorzystanie zabezpieczonej w czasie budowy wierzchniej warstwy gleby;
- d) odtworzenie ewentualnych strat w roślinności powstałych w trakcie prac budowlano-montażowych.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

- renowacja i konserwacja obiektów zabytkowych

Działania minimalizujące:

- a) prowadzenie prac budowlanych w godzinach dziennych;

- b) dążenie do tego, by wierzchnia warstwa ziemi (humus) wykorzystywana przy pracach wykończeniowych była pochodzenia lokalnego – pozwala to uniknąć wprowadzenia do danej biosfery gatunków inwazyjnych, szkodników czy patogenów;
- c) wyznaczenie dróg technologicznych/placu budowy w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcanie jego powierzchni;
- d) prace powinny być prowadzone pod kontrolą inspektora ds. zabytków.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

- modernizacja i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz gazowej

Działania minimalizujące:

- a) zabezpieczenie drzew i krzewów przed negatywnym skutkiem prac;
- b) wykorzystanie zabezpieczonej w czasie budowy wierzchniej warstwy gleby;
- c) zatrzymywanie robót budowlanych w przypadku pojawienia się zwierząt w strefie inwestycji;
- d) wyznaczenie dróg technologicznych/placu budowy w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcanie jego powierzchni.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

- budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury drogowej, w tym ścieżek rowerowych oraz poprawa dostępności komunikacyjnej w powiązaniu z linią kolejową LHS i portem przeładunkowym w Grzybowie

Działania minimalizujące:

- a) tworzenie specjalnych przejść dla zwierząt w celu zminimalizowania ryzyka kolizji na nowych odcinkach dróg;
- b) tworzenie specjalnych ogrodzeń uniemożliwiających przemieszczanie się zwierząt w przestrzeniach szczególnie niebezpiecznych;
- c) transport materiałów niezbędnych do budowy powinien odbywać się przede wszystkim w obrębie wyznaczonego pasa drogowego/placu budowy;
- d) zatrzymywanie robót budowlanych w przypadku pojawienia się zwierząt w strefie inwestycji.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

- rozbudowa i modernizacja obiektów infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej, sportowej i społecznej

Działania minimalizujące:

- a) wyznaczenie na placu budowy miejsca do czasowego gromadzenia wytworzonych odpadów, które będą gromadzone w sposób selektywny w pojemnikach/kontenerach;
- b) roboty budowlane w sąsiedztwie terenów objętych ochroną przed hałasem prowadzone powinny być wyłącznie w ciągu dnia;
- c) odtworzenie ewentualnych strat w roślinności powstałych w trakcie prac budowlano-montażowych;
- d) zabezpieczanie przed uszkodzeniem mechanicznym drzew znajdujących się w strefie oddziaływania budowy.

Rodzaj przedsięwzięcia inwestycyjnego:

- montaż OZE, magazynów energii, termomodernizacja, wymiana źródeł ciepła

Działania minimalizujące:

- a) wydawanie decyzji administracyjnych zgodnych z zasadami i wymaganiami ochrony środowiska;
- b) sprawne egzekwowanie zapisów określonych w decyzjach administracyjnych i przepisach prawnych;
- c) lokowanie inwestycji poza terenami przyrodniczo cennymi;
- d) miarodajny monitoring ewentualnych zmian stanu środowiska w celu podejmowania ewentualnych działań zapobiegawczych.

Tabela 5. Propozycje działań minimalizujących

Rodzaj komponentu objętego oddziaływaniem	Opis potencjalnego oddziaływania	Propozycja działań minimalizujących
Etap budowy		
<p>Ludzie i ich zdrowie, powietrze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • negatywny wpływ związany z etapem realizacji poszczególnych inwestycji wynikający ze zwiększonej emisji zanieczyszczeń i hałasu; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie prac budowlanych w godzinach dziennych, stosowanie sprzętu w dobrym stanie technicznym, eliminowanie bezproduktywnej pracy sprzętu na jałowym biegu, oszczędne korzystanie z obszaru pod teren budowy, zwilżanie powierzchni terenu w celu eliminacji pylenia z placu budowy; • zabezpieczenie terenu budowy przed ewentualnym skażeniem środowiska w wyniku potencjalnych wycieków z maszyn i sprzętu budowlanego, mycie kół pojazdów wyjeżdżających z placu budowy; • odtworzenie pierwotnego stanu roślinności na terenach inwestycji poprzez uporządkowanie i nasadzenie nowej roślinności; • stosowanie urządzeń ochrony środowiska m.in. przejścia dla zwierząt, ekrany akustyczne; • podczas realizacji zamierzeń inwestycyjnych stosowanie najlepszych dostępnych technik BAT; • dokładny charakter działań minimalizujących powinien być określany w ramach poszczególnych ocen oddziaływania na środowisko na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach; • odpowiednia lokalizacja i wariantowanie przedsięwzięć; • rozwiązania lokalizacyjne pozwalające na dotrzymanie celów środowiskowych.
<p>Zabytki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • potencjalny negatywny wpływ na elewacje i powierzchnie budynków, wynikający z prowadzenia prac budowlanych (wibracje, emisja zanieczyszczeń) poszczególnych inwestycji w zasięgu oddziaływania na obiekty zabytkowe; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; – oddziaływanie stałe; 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie prac budowlanych z dbałością o wartości zabytkowe obiektów w konsultacji z konserwatorem zabytków; • w przypadku natrafienia w trakcie prowadzenia prac ziemnych na obiekt mogący mieć wartość zabytkową – wstrzymanie prac i zabezpieczenie obiektu do momentu konsultacji z kierownikiem budowy oraz Urzędem Miasta i Gminy lub konserwatorem zabytków.

<p>Krajobraz</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przekształcenia krajobrazu w wyniku prowadzenia prac budowlanych inwestycji (nowe obiekty); – oddziaływania bezpośrednie, krótkoterminowe, ograniczone do miejsca prowadzenia prac; 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie prac i tworzenie obszaru zabudowy z uwzględnieniem minimalizacji zajęcia terenu; • prowadzenie selektywnej gospodarki odpadami.
<p>Flora, fauna, obszary chronione, w tym Natura 2000</p>	<ul style="list-style-type: none"> • potencjalne ujemne oddziaływania na gatunki i siedliska zwierząt oraz rośliny związane z prowadzeniem prac budowlanych oraz termomodernizacyjnych budynków w fazie realizacji poszczególnych inwestycji; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; – oddziaływania długotrwałe, częściowo odwracalne; 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie powierzchni terenu przeznaczonego pod budowę; • ogradzanie placu budowy w celu ochrony przed wtargnięciem zwierząt; • dostosowanie terminu prowadzonych prac budowlanych do okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt (ptaków, płazów i nietoperzy) lub stworzenie siedlisk zastępczych; • lokalizowanie inwestycji poza terenami przyrodniczo cennymi, jeśli zostały takie zidentyfikowane w trakcie wyznaczania wariantów lokalizacyjnych przedsięwzięcia; • uwzględnianie zapisów zawartych w Ustawie o ochronie przyrody, Planach zadań ochronnych/ Planach ochrony oraz aktów prawa miejscowego dotyczących obszarów chronionych podczas planowania i realizacji inwestycji zlokalizowanych na terenach objętych ochroną; • stosowanie wyłącznie mieszanek roślin gatunków rodzimych do obsiewania terenów przekształconych; • zabezpieczenie drzew w przypadku prowadzenia prac budowlanych w bezpośrednim ich sąsiedztwie oraz w miarę możliwości prowadzenie prac ziemnych ręcznie w obrębie systemu korzeniowego; • umożliwienie migracji zwierząt przy prowadzeniu inwestycji liniowych; • wyznaczenie terenów pod zagospodarowanie zielenią wokół nowych obszarów inwestycyjnych.
<p>Powierzchnia ziemi, gleby</p>	<ul style="list-style-type: none"> • możliwy negatywny wpływ na jakość gleb w fazie realizacji inwestycji budowlanych; • negatywny wpływ związany z naruszeniem istniejącej struktury powierzchni ziemi i gleb, wynikający z konieczności wykonania prac ziemnych; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; 	<ul style="list-style-type: none"> • stosowanie sprawnych technicznie pojazdów w celu zminimalizowania ryzyka zanieczyszczenia powierzchni ziemi; • odpowiednia gospodarka odpadami na placu budowy, stosowanie sorbentów na wypadek wycieków substancji niebezpiecznych.

<p>Wody</p>	<ul style="list-style-type: none"> • negatywny wpływ na jakość wód w fazie budowy nowych obiektów w czasie awarii maszyn budowlanych, wycieków substancji szkodliwych; – oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, występujące jedynie w awaryjnych sytuacjach; 	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy w czasie realizacji inwestycji; • posiadanie środków pozwalających na minimalizację negatywnego wpływu na wody, powstałego na skutek awarii maszyn budowlanych.
<p>Zasoby naturalne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • budowa nowych obiektów oraz planowane inwestycje drogowe mogą przyczynić się do wzrostu wykorzystania surowców naturalnych, w tym wody, piasku, kruszyw budowlanych; – oddziaływania chwilowe, o zasięgu uzależnionym od wielkości zapotrzebowania na surowce; 	<ul style="list-style-type: none"> • racjonalne gospodarowanie surowcami podczas prowadzenia prac budowlanych, oszczędność wody, utylizacja pozostałości po rozbiórkach obiektów budowlanych i stosowanie do wyrobu półproduktów jak największej ilości surowców z odzysku.
<p>Rodzaj komponentu objętego oddziaływaniem</p>	<p>Opis potencjalnego oddziaływania</p>	<p>Propozycja działań minimalizujących</p>
<p>Etap eksploatacji</p>		
<p>Flora, fauna, obszary chronione, w tym Natura 2000</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzmożony ruch turystyczny na obszarach cennych przyrodniczo, co wiąże się ze zwiększoną antropopresją na cenne siedliska; – oddziaływanie stałe, o zasięgu uzależnionym od miejsca wprowadzenia ruchu turystycznego; 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie zasady turystyki zrównoważonej – nie należy planować obciążającej środowisko infrastruktury turystycznej na obszarach ochrony ścisłej (rezerwaty); • lokalizacja ścieżek edukacyjnych i turystycznych poza stwierdzonymi siedliskami chronionymi; • ograniczenie udostępnienia turystycznego ekosystemów i obszarów przyrodniczych objętych ochroną, wrażliwych na antropopresję; • tworzenie stref ochronnych siedlisk zwierząt i roślin.
<p>Krajobraz</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zajmowanie nowych powierzchni pod ścieżki rowerowe; – oddziaływania bezpośrednie o zasięgu i skali uzależnionej od rodzaju i zakresu inwestycji; 	<ul style="list-style-type: none"> • analiza lokalizacji nowych elementów zagospodarowania pod względem wpływu na krajobraz i wybór miejsc, w których inwestycje nie zakłócą istotnie aktualnych walorów krajobrazowych i pozwolą dotrzymać wymogów ochrony krajobrazu; • wkomponowywanie nowych elementów z poszanowaniem walorów krajobrazowych inwestowanych terenów; • stosowanie zieleni izolującej, np. przy inwestycjach liniowych; w przypadku budowy ekranów akustycznych w miarę możliwości powinny być

		<p>stosowane ekrany naturalne bądź półnaturalne;</p> <ul style="list-style-type: none"> • utrzymanie porządku na terenach nowych obszarów zainwestowanych; • prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów w obrębie inwestowanych/nowo zagospodarowanych obszarów.
<p>Ludzie i ich zdrowie, powietrze, klimat</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ potencjalny wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza, wzrost hałasu związany z intensyfikacją ruchu na rozbudowanych i zmodernizowanych drogach oraz w związku ze wzmożonym transportem, np. odpadów do zakładów ich zagospodarowania; – oddziaływanie bezpośrednie, stałe o dużym zasięgu; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ intensyfikacja rozwoju komunikacji publicznej, stanowiącej konkurencję dla ruchu indywidualnego; ▪ stosowanie ekranów akustycznych ograniczających emisję hałasu; ▪ nasadzenia zieleni przy drogach; ▪ transport odpadów poza terenami zabudowanymi.

Źródło: Opracowanie własne

8. Rozwiązania alternatywne

Przeprowadzając analizę wariantów poszczególnych przedsięwzięć, można porównywać ze sobą następujące elementy inwestycyjne:

- warianty lokalizacji;
- warianty konstrukcyjne i technologiczne;
- warianty organizacyjne;
- wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”.

Inwestycje uwzględnione w projekcie *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* w większości przypadków charakteryzują się dużym stopniem ogólności. Dokument w głównej mierze wyznacza kierunki działań jakie należy realizować w poszczególnych obszarach dotyczących funkcjonowania gminy, bez określania szczegółowych rozwiązań (ram) lokalizacyjnych i technologicznych dla konkretnych zadań. W związku z tym określenie alternatywnych rozwiązań lokalizacyjnych, konstrukcyjnych i organizacyjnych dla zaplanowanych zadań w niniejszej Prognozie – jest niemożliwe. Szczegółowe rozwiązania alternatywne dotyczące lokalizacji, rozwiązań technologicznych i konstrukcyjnych, przedstawione powinny być na poziomie każdej inwestycji na etapie przed jej realizacją, w ramach procedury uzyskiwania decyzji i pozwoleń administracyjnych (np. w dokumentacji technicznej/projektowej, karcie informacyjnej, raporcie oddziaływania na środowisko).

Inwestycje uwzględnione w projekcie *Strategii* charakteryzują się dużym stopniem ogólności. Większość zadań zawartych w *Strategii* nie ma jeszcze konkretnej lokalizacji, decyzji budowlanych oraz nie wiadomo, czy wszystkie zostaną zrealizowane. Ważne jest, że ich realizacja wpłynie w fazie użytkowania w dużej mierze na poprawę stanu powietrza, a tym samym różnorodności biologicznej oraz jakości życia ludności całego obszaru gminy Staszów. Określenie alternatywnych rozwiązań lokalizacyjnych, konstrukcyjnych i organizacyjnych dla zaplanowanych zadań w niniejszej Prognozie – jest niemożliwe. Szczegółowe rozwiązania alternatywne dotyczące lokalizacji, rozwiązań technologicznych i konstrukcyjnych, przedstawione powinny być na poziomie każdej inwestycji na etapie przed jej realizacją, w ramach procedury uzyskiwania decyzji i pozwoleń administracyjnych (np. w dokumentacji technicznej/projektowej, karcie informacyjnej, raporcie oddziaływania na środowisko).

Pewne natomiast jest, iż rozwiązanie alternatywne polegające na braku realizacji projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* wpłynie negatywnie na wiele ważnych komponentów środowiska, ponieważ jak wykazano w niniejszej Prognozie, zadania zaplanowane do realizacji w ramach *Strategii* oddziaływać będą w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe (zaniechanie ich realizacji pogorszy stan środowiska na terenie gminy Staszów).

Projekt *Strategii* zawiera ustalenia o charakterze sprzyjającym ochronie środowiska. Jego stosowanie będzie się odbywało równolegle z wdrażaniem przepisów określających warunki korzystania ze środowiska oraz innych przepisów i dokumentów strategicznych wspierających zachowanie należytego poziomu jego ochrony. Odstąpienie od przyjęcia

Strategii byłoby zatem utratą szansy na opracowanie narzędzia sprzyjającego wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Na obecnym etapie da się przedstawić jedynie ogólne rozwiązania, które można by było zastosować w przypadku, jeśli w trakcie uzyskiwania decyzji środowiskowych po wyznaczeniu konkretnych lokalizacji realizacji zadań okazałoby się, że mogą one znacząco wpłynąć na środowisko.

Rozwiązania alternatywne dla działań mogących negatywnie oddziaływać na środowisko mogą dotyczyć:

- innej lokalizacji (warianty lokalizacji);
- innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne);
- innego sposobu zarządzania (warianty organizacyjne);
- wariantu niezrealizowania inwestycji, tzw. „opcja zerowa”.

Proponowane rozwiązania alternatywne do działań przedstawionych w Strategii polegają m.in. na:

- wytyczeniu tras ścieżek rowerowych poza obszarami chronionymi;
- zachowaniu standardów akustycznych dla zabudowy chronionej, stosowaniu cichego sprzętu, podkładów pochłaniających hałas oraz drgania;
- zastosowaniu technologii ograniczających energochłonność oraz emisję zanieczyszczeń;
- budowie elementów infrastruktury podnoszącej bezpieczeństwo, wspieranej z odnawialnych źródeł energii (np. panele fotowoltaiczne) oraz na oświetleniu automatycznie dopasowującym parametry działania do warunków (np. ograniczenie natężenia światła w przypadku braku przechodniów).

Możliwości analityczne w powyższych kwestiach są determinowane stopniem szczegółowości dokumentu poddawanego ocenie. Jeżeli w analizowanym projekcie Strategii nie określa się precyzyjnie lokalizacji, to analiza alternatyw sprowadzać się może jedynie do przeglądu planowanych działań oraz instrumentów realizacyjnych, w kontekście ich skutków środowiskowych. Ustalenia omawianego projektu Strategii nie prowadzą do wystąpienia negatywnego oddziaływania na środowisko. Strategiczny charakter dokumentu nie pozwala na skonkretyzowane i precyzyjne określenie działań alternatywnych dla jego celów.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań inwestycyjnych silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy realizacji nowych inwestycji należy rozważać warianty alternatywne kierując się w miarę możliwości tym, by wybrać wariant najbardziej korzystny dla środowiska. Jako warianty alternatywne przedsięwzięć (ale nie dokumentów strategicznych) można rozważać: warianty lokalizacyjne, warianty konstrukcyjne, techniczne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant odstąpienia od realizacji przedsięwzięcia.

9. Analiza skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu

Zgodnie z art. 55 ust. 5 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.) organ opracowujący projekt dokumentu jest zobowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko. Niniejszy obowiązek prowadzony będzie na bieżąco przez Burmistrza poprzez prowadzenie procedur administracyjnych związanych z wydawaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zgody na realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, których realizacja wpisuje się w cele wyznaczone w projekcie Strategii (m.in. poprzez szczegółową analizę raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko lub karty informacyjnej przedsięwzięcia oraz przede wszystkim kontrolę przestrzegania nałożonych decyzją na inwestora obowiązków z zakresu ochrony poszczególnych komponentów środowiskowych we wszystkich fazach realizacyjnych przedsięwzięcia). Nadrzędnym celem wydawanych decyzji środowiskowych będzie takie ukształtowanie planowanego przedsięwzięcia, aby w możliwie najmniejszym stopniu pogorszyło stan środowiska.

Monitoring realizacji Strategii prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów mających swoje źródło w efektach poszczególnych celów i kierunków działań, uwzględnionych w planie operacyjnym Strategii. Monitoring realizacji Strategii, w tym osiągniętych wskaźników, odbywa się raz na 4 lata i jest realizowany do końca lutego kolejnego roku po skończonym okresie sprawozdawczym – pierwszy okres sprawozdawczy przypada na lata 2026–2029, więc pierwszy raport z monitoringu powinien być wykonany do końca czerwca 2030 r. Następny raport będzie częścią ewaluacji końcowej (ex-post). Informacje na temat stanu realizacji Strategii będą przekazywane mieszkańcom gminy, jak również wszystkim zainteresowanym, w formie raportów z monitoringu, za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Miasta i Gminy w Staszowie, a także podczas spotkań w trakcie realizacji Strategii z różnymi grupami społecznymi, w tym z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi. Monitorowanie przebiegu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy będzie procesem ciągłym. Sporządzany raport powinien wskazywać na zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwoju oraz umożliwiać dokonywanie oceny stopnia realizacji zapisanych celów, które mierzone będą za pomocą czteroletnich zmian wskaźników. W tabeli 10 w Strategii przedstawiono wskaźniki oddziaływania rozwoju, natomiast w tabelach 11–12 w Strategii konkretne wskaźniki produktu i rezultatu, które powinny być osiągnięte w wyniku realizacji Strategii – wszystkie będą przedmiotem monitoringu.

Z racji, iż Strategia jest dokumentem o charakterze planistycznym, wyznaczone cele mają charakter długofalowy oraz odnoszą się do perspektywy po zakończeniu realizacji jej założeń. Osiągnięcie wyników określonych dla stanu docelowego – po realizacji Strategii tj. na koniec 2035 r. – oznaczało będzie powodzenie podejmowanych działań oraz pozwoli stwierdzić, iż kierunki rozwoju określone były zgodnie z aktualnymi potrzebami. Miernikiem rozwoju są wskaźniki odnoszące się do sytuacji społeczno- gospodarczej obszaru.

10. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Wstęp i informacje o projekcie dokumentu

Przedmiotem Prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* zwany dalej „Strategią”. Celem opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Strategii, zgodnie z obowiązującymi przepisami i uzgodnieniami, jest kompleksowa analiza możliwego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska działań przewidzianych do realizacji w ramach dokumentu, w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, ocena występowania oddziaływań skumulowanych i analiza możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych oraz potrzeby działań minimalizujących. Prognoza została opracowana w taki sposób, aby wnioski z przeprowadzonych analiz, propozycje łagodzenia potencjalnych oddziaływań negatywnych, a także rekomendacje były przydatne na wszystkich szczeblach wdrażania projektu Strategii.

Podstawy prawne i zakres Prognozy

Podstawą prawną opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* jest *Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, która zawiera transpozycję do prawodawstwa polskiego Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko. Przy opracowywaniu Prognozy przeanalizowano, zgodnie z przepisami i uzgodnieniami, oddziaływania na wszystkie elementy środowiska, w tym, m.in. na: różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, integralność obszarów chronionych, wodę, powietrze, ludzi, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat akustyczny, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne – z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy, identyfikując stopień i rodzaj oddziaływań. W szczególności przeanalizowany został wpływ założeń Strategii na obszary chronione. Opracowana Prognoza jest zgodna z uzgodnionym zakresem z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach.

Realizacja *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* stanowi odpowiedź samorządu gminnego na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą, wymagającą nowego spojrzenia na posiadane aspiracje, zasoby i perspektywy rozwoju gminy. Jej celem jest kierunkowanie polityki rozwoju gminy.

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, sformułowano wizję, misję, trzy cele strategiczne i dla każdego z nich po dwa cele operacyjne. Wyznaczone cele mają wymiar społeczny, gospodarczy oraz przestrzenno-środowiskowy. Cele opisują przejście od sytuacji zastanej, wyjściowej (zdiagnozowanej) do sytuacji pożądanej, a więc określają one stan docelowy powstały w wyniku wdrożenia strategii rozwoju. Jednocześnie cele realizują wizję rozwoju.

Do każdego z celów operacyjnych przypisano kierunki działań, które oznaczają kierunki koncentracji wspólnych wysiłków podejmowanych przez samorząd oraz jego partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych. Odpowiadają na pytanie: „co jest do zrobienia?”.

Następnie stworzono projekty strategiczne, które dzięki zintegrowanemu charakterowi i kompleksowemu podejściu stanowią wiązkę konkretnych projektów najistotniejszych dla rozwoju gminy i realizujących kierunki działań. Kierunki działań wraz z konkretnymi projektami służą realizacji założonych celów i są podstawą wdrażania strategii. Realizacja kierunków działań zapewni osiągnięcie celów niższego rzędu – celów operacyjnych, co z kolei powinno przyczynić się do osiągnięcia celów wyższego rzędu, czyli celów strategicznych. Kierunki działań planowane w ramach poszczególnych celów wzajemnie się przenikają i uzupełniają, dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie efektu synergii.

Zaplanowane zadania, zarówno inwestycyjne, jak i miękkie pozwolą m.in. na: stworzenie lepszych warunków do życia mieszkańcom, zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców, zwiększenie dostępności usług publicznych i społecznych, poprawę wizerunku i krajobrazu gminy oraz poprawę stanu środowiska. Zadania inwestycyjne pozwolą na zagospodarowanie terenów, stworzenie przestrzeni rekreacyjnej, a także podniosą jakość i dostępność usług publicznych. Modernizacja i przebudowa istniejących obiektów da możliwość dostosowania ich do nowych funkcji oraz rozszerzy oferty ich działalności.

Przeanalizowano dyrektywy unijne, strategie krajowe oraz wojewódzkie i gminne, a także dokumenty programowe, m.in. programy ochrony środowiska, programy ochrony powietrza oraz plany gospodarki niskoemisyjnej. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska w oparciu o dostępne materiały pozwoliła na zidentyfikowanie głównych problemów i zagrożenia środowiska na terenie objętym Strategią, jak również określono jego aktualny stan. Z jednej strony służyć to powinno takiemu kształtowaniu Strategii, aby jej realizacja została maksymalnie wykorzystana do poprawy stanu środowiska, a z drugiej – do umożliwienia oceny wpływu na środowisko i identyfikacji ewentualnych znaczących oddziaływań negatywnych oraz zaproponowania działań minimalizujących ten wpływ, wskazania działań alternatywnych i ewentualnie zapobiegających.

Podsumowując – *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* ma przybliżać osiągnięcie priorytetów spójnych z zapisami dokumentów wyższego rzędu.

Analiza stanu wyjściowego środowiska

Analizą stanu środowiska objęto wszystkie jego elementy, a w szczególności: różnorodność biologiczną, klimat akustyczny, powietrze i klimat, wody powierzchniowe i podziemne, gospodarkę wodno-ściekową, ochronę przyrody, gospodarkę odpadami, gleby, zasoby naturalne oraz promieniowanie elektromagnetyczne, a także istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*.

Analiza stanu środowiska na terenie obszaru gminy Staszów wykazała, iż do najważniejszych problemów związanych z utrzymaniem oraz poprawą standardów dla poszczególnych komponentów należą przede wszystkim:

- nadmierny hałas drogowy, który jest głównym źródłem przekroczeń standardów akustycznych – największa liczba osób narażonych na ponadnormatywny hałas zamieszkuje obszary w okolicy głównych ciągów komunikacyjnych;
- emisja CO₂ oraz zanieczyszczeń gazowych i pyłowych ze zwiększonego spalania paliw w pojazdach samochodowych;
- zły stan i niezadawalająca jakość JCWP;
- presja urbanizacyjna na tereny niezabudowane oraz wysoki poziom urbanizacji, które powodują konieczność zapewnienia infrastruktury komunikacyjnej;
- ryzyko defragmentacji siedlisk wielu gatunków należących do flory i fauny wskutek presji urbanizacyjnej.

Wpływ na środowisko w przypadku odstąpienia od realizacji Strategii

W przypadku braku realizacji działań zawartych w Strategii, ujemnym skutkiem dla środowiska będzie przede wszystkim utrzymywanie się problemów ekologicznych, m.in.:

- zachowanie obecnego poziomu emitowanych do powietrza zanieczyszczeń ze względu na nieprzeprowadzanie termomodernizacji budynków oraz brak wsparcia przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii;
- narażanie miejscowej ludności na hałas komunikacyjny oraz zanieczyszczenia spowodowane spalaniem paliw ze względu na brak realizacji inwestycji drogowych (remonty, przebudowy, modernizacje) oraz rozbudowa sieci ścieżek rowerowych na terenie gminy;
- straty dużej ilości wody z uwagi na brak wystarczającej infrastruktury retencyjnej;
- zanieczyszczanie środowiska z niektórych domostw spowodowane brakiem kanalizacji;
- zagrożenie pogarszania się właściwego stanu wód powierzchniowych i podziemnych wskutek nieuregulowania gospodarki wodno-ściekowej;
- zachowanie obecnego poziomu emitowanych do powietrza zanieczyszczeń ze względu na nieprzeprowadzanie termomodernizacji budynków oraz brak wsparcia przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii.

Rekomendacje działań minimalizujących oddziaływanie negatywne oraz inne możliwe warianty

Realizacja zaplanowanych projektów strategicznych w ramach projektu Strategii wpłynie na poprawę jakości i stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego. Jednak w fazie realizacji niektórych inwestycji może dojść do chwilowych i krótkotrwałych negatywnych oddziaływań środowiskowych. W przypadku wystąpienia oddziaływań negatywnych danego działania na środowisko, zaproponowano sposoby ich zapobiegania i ograniczania, do których możemy zaliczyć podstawowe rozwiązania mające na celu ochronę poszczególnych komponentów środowiska, jakie należy stosować na etapie prac budowlanych w trakcie realizacji przedsięwzięcia. Przy planowaniu prac w obrębie budynków należy mieć na uwadze, iż budynki mieszkalne i inne obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. W celu uniknięcia nieumyślnego

niszczenia siedlisk gatunków chronionych, należy przed przystąpieniem do prac w obrębie budynków dokonać ich obserwacji pod kątem występowania gatunków chronionych.

Zgodnie z metodyką Prognozy, na obszarze objętym opracowaniem oceniono szczegółowo możliwe oddziaływania wszystkich obszarów wsparcia przewidzianych do realizacji w ramach Strategii, na poszczególne elementy środowiska. Przy ocenie wykorzystano wypracowane kryteria oceny oddziaływania uwzględniające stan i największe problemy środowiska, możliwe negatywne oddziaływania zadań ujętych do realizacji w Strategii, jak również cele dokumentów strategicznych międzynarodowych, krajowych i regionalnych.

Oddziaływanie na obszary chronione, w tym na obszary Natura 2000

W ramach realizacji działań określonych w Strategii nie przewiduje się bezpośredniego, pozytywnego oddziaływania na walory przyrodnicze. Można jednak stwierdzić, iż wskazane grupy działań pozwolą pośrednio pozytywnie wpływać na gatunki zwierząt oraz roślin, m.in. poprzez poprawę jakości powietrza, niezbędne działania w zakresie infrastruktury służącej zmniejszeniu skutków powodzi i suszy.

Ocena działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii wskazuje, iż potencjalne negatywne oddziaływanie na zasoby przyrodnicze gminy będą miały działania związane z budową infrastruktury publicznej, w tym rekreacyjnej.

Negatywne potencjalne oddziaływanie w największym stopniu związane będzie z etapem budowy nowych inwestycji – przede wszystkim usuwaniem drzew i krzewów, ryzykiem zajęcia stanowisk gatunków roślin chronionych oraz stanowisk chronionych zwierząt, jak również przerwaniem drożności korytarzy migracyjnych zwierząt oraz ich płoszeniem. Większość z niekorzystnych oddziaływań na gatunki, siedliska przyrodnicze czy korytarze migracyjne będzie miała charakter miejscowy oraz krótkotrwały, a przy zastosowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych możliwe będzie zminimalizowanie ich negatywnego wpływu.

Z zapisów Prognozy wynika, iż realizacja działań inwestycyjnych ujętych w projekcie Strategii nie powinna spowodować znacząco negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszarów Natura 2000 występujących na terenie gminy. Dokonano analizy i oceny w odniesieniu do obszaru Natura 2000 Kras Staszowski oraz dla obszaru Natura 2000 Ostoja Żywnów uwzględniając informacje zawarte w Planach Zadań Ochronnych (PZO) i stwierdzono, że planowana realizacja zadań nie wpłynie na cele i przedmioty ochrony ww. obszarów Natura 2000 i powiązania z innymi obszarami. Podkreślono, że na etapie projektowania szczególną rolę będzie pełniła odpowiednia ich lokalizacja oraz każda inwestycja powinna być poprzedzona inwentaryzacją przyrodniczą.

Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Zawarte w Strategii zadania będą realizowane na obszarze gminy Staszów, a ich zasięg oddziaływania na środowisko będzie miał przede wszystkim charakter miejscowy i lokalny. Działania te będą oddalone od granicy państwowej i nie będą wywierać znaczącego oddziaływania na państwa sąsiadujące z Polską. Wobec tego, dokument ten nie podlega procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Ocena skutków w przypadku braku realizacji Strategii oraz korzyści z jej realizacji

Główne założenia dotyczące realizacji Strategii dotyczą przede wszystkim eliminacji lub ograniczenia zidentyfikowanych negatywnych zjawisk i wykorzystania potencjałów lokalnych do tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i aktywności społecznej obszaru gminy Staszów przy zachowaniu różnorodności biologicznej.

Inwestycje zaplanowane w projekcie dokumentu są istotne nie tylko ze względu na potrzeby mieszkańców obszaru gminy, ale także środowiska naturalnego tj. m.in. zmniejszenie niskiej emisji oraz zmniejszenie skutków powodzi i suszy.

Realizacja celów założonych w Strategii będzie pośrednio przyczyniać się do zachowania oraz poprawy walorów środowiskowych (poprawy jakości powietrza, poprawy jakości wód), a także wpłynie na wymiar społeczny i gospodarczy. Najistotniejszy skutek, który wynikałby z zaniechania realizacji Strategii, dotyczy braku alokacji środków dla projektów przewidzianych do wsparcia w ramach środków zewnętrznych.

Prezentacja wariantów alternatywnych

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3b *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* Prognoza powinna przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

Rozwiązania alternatywne dla działań mogących negatywnie oddziaływać na środowisko mogą dotyczyć:

- innej lokalizacji (warianty lokalizacji);
- innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne);
- innego sposobu zarządzania (warianty organizacyjne);
- wariantu niezrealizowania inwestycji, tzw. „opcja zerowa”.

Proponowane rozwiązania alternatywne do działań przedstawionych w Strategii polegają m.in. na:

- wytyczeniu tras ścieżek rowerowych poza obszarami chronionymi;
- zachowaniu standardów akustycznych dla zabudowy chronionej, stosowaniu cichego sprzętu, podkładów pochłaniających hałas oraz drgania;
- zastosowaniu technologii ograniczających energochłonność oraz emisję zanieczyszczeń;
- budowie elementów infrastruktury podnoszącej bezpieczeństwo, wspieranej z odnawialnych źródeł energii (np. panele fotowoltaiczne) oraz na oświetleniu automatycznie dopasowującym parametry działania do warunków (np. ograniczenie natężenia światła w przypadku braku przechodniów).

Propozycja metod oceny skutków realizacji Strategii

W ramach opracowania Strategii wskazano harmonogram wdrażania działań oraz sposoby raportowania realizacji jego założeń. Podano także wskaźniki, które będą służyć monitorowaniu prowadzonych prac.

Wnioski

Na podstawie przeprowadzonych analiz w trakcie prac nad Prognozą oddziaływania na środowisko, można wyciągnąć następujące wnioski ogólne:

- ocena spójności celów projektu Strategii z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym potwierdza istnienie zbieżności zapisów z dokumentami wyższych szczebli, jednak ze względu na specyfikę dokumentu oraz jego wąski zakres, nie wszystkie cele będą realizowane w ramach przedmiotowego dokumentu;
- ocenia się, że Strategia jako całość będzie pozytywnie oddziaływać na środowisko gminy, w szczególności na jakość powietrza, klimat akustyczny oraz życie i zdrowie mieszkańców. W ramach realizacji projektów związanych z infrastrukturą drogową nie można wykluczyć negatywnych oddziaływań na część komponentów środowiska (głównie o charakterze pośrednim, krótkotrwałym i miejscowym);
- oddziaływania negatywne określone w Prognozie mogą wystąpić, jednak czy do tego dojdzie – decydującą rolę odgrywać będzie ich lokalizacja, zastosowana technologia oraz dokładny zakres inwestycji. Ograniczenie negatywnego wpływu będzie możliwe także poprzez zastosowanie odpowiednich działań minimalizujących.

W Prognozie wskazano na liczne rozwiązania minimalizujące, przy czym za główne zasady można uznać:

- przeprowadzenie oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko z przedstawieniem wariantu możliwie najmniej obciążającego środowisko, a jednocześnie ekonomicznie uzasadnionego, zapewniając wysoki poziom merytoryczny oraz biorąc pod uwagę wszystkie możliwe oddziaływania, zwłaszcza na obszary chronione;
- sprawne egzekwowanie zapisów określonych w decyzjach administracyjnych i przepisach prawnych;
- lokowanie inwestycji poza terenami przyrodniczo cennymi;
- przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej na etapie planowania konkretnego przedsięwzięcia (np. w ramach oceny oddziaływania na środowisko);
- uwzględnianie zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego przy wyborze lokalizacji i opracowywaniu projektu inwestycji (np. zachowanie lub stworzenie terenów zieleni przydrożnej) oraz zachowanie wymogów ochrony krajobrazu.

Ocena działań przedstawionych w projekcie Strategii oraz projektów strategicznych przyjętych do realizacji wskazuje na całościowe, synergiczne podejście do rozwoju terenu gminy Staszów.

Spis map

Mapa 1. Położenie gminy Staszów na tle Polski, województwa świętokrzyskiego i powiatu staszowskiego²¹

Mapa 2. Podział gminy Staszów na jednostki strukturalne²²

Mapa 3. Główna sieć komunikacyjna na terenie gminy Staszów²³

Mapa 4. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2024 roku²⁶

Mapa 5. Zasięg obszaru przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu ze względu na ochronę zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2024 roku²⁶

Mapa 6. Zasięg obszaru przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu ze względu na ochronę roślin w województwie świętokrzyskim w 2024 roku²⁷

Mapa 7. Gmina Staszów – uwarunkowania, położenie gminy względem JCWPd i obszarów zagrożenia powodziowego³⁷

Mapa 8. Mapa geologiczna gminy Staszów⁴³

Mapa 9. Gmina Staszów – rozmieszczenie terenów osuwisk⁴⁵

Mapa 10. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Staszów⁵⁸

Mapa 11. Lokalizacja poglądowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* względem form ochrony przyrody⁹³

Mapa 12. Lokalizacja poglądowa zadań inwestycyjnych wynikających z projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035* względem uwarunkowań wodnych⁹⁴

Spis tabel

Tabela 1. Wykaz powiązań celów Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu¹⁵

Tabela 2. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Staszów⁵⁵

Tabela 3. Matryca potencjalnych oddziaływań na środowisko poszczególnych projektów strategicznych zawartych w Strategii⁷¹

Tabela 4. Wpływ na środowisko inwestycji planowanych w ramach projektów strategicznych zaplanowanych do realizacji w ramach *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2026–2035*⁷⁸

Tabela 5. Propozycje działań minimalizujących¹²⁹